

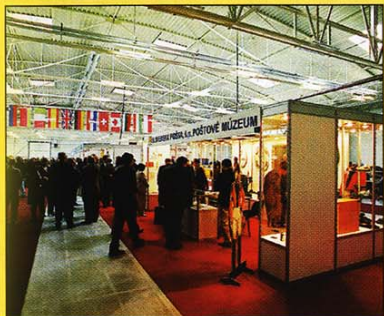
ZBERATEĽ

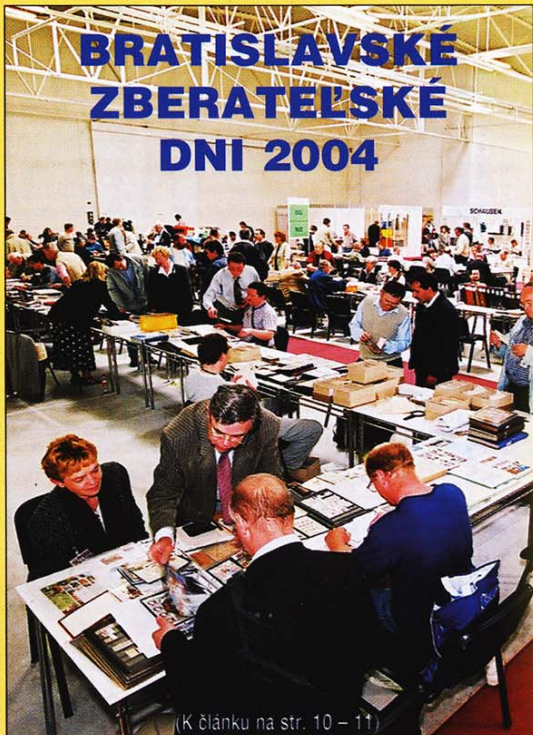
2004
7

Ročník X.
Cena 49 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Zábery z veľtrhu (zhora): Stánok Poštového múzea Slovenskej pošty • Stánok „našej“ firmy ZBERATEĽ • Exponát Mincovne Kremnica – funkčná raznica na žetóny

(K článku na str. 10 – 11)

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Ukážka
z dnešnej
ponuky
★★
námetových
emisí –
dve známky
zo série
IFNI so
športovým
námetom
(str.41 – 42)

Unikátne skúšobné odlačky troch hodnôt (5 h, 10 h a 20 h) tatranských známok – k príspevku O. Földesa: Tatranské známky (Zberateľské state)

VALENCIA
del 22 al 30 de mayo

exposición mundial de filatelia
Aperado 1910 2000 MADRID

España
0,52€

españa2004
exposición mundial de filatelia

Časopis "Zbierateľ"
Ročník 17
Str. 231-232 Bratislava
Slovensko - Eslováquia

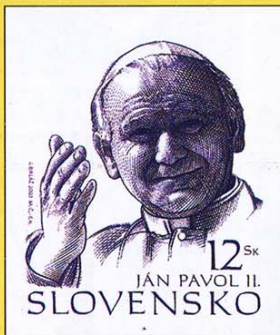
Nové trendy vo filatelii sa udomáčkujú aj na svetových výstavách poštových známok. Na výstave ESPAÑA 2004 v španielskej Valencii bola zriadená otvorená trieda i trieda jednorámových exponátov. Za pozdrav z výstavy ďakujeme MUDr. B. Helmovi

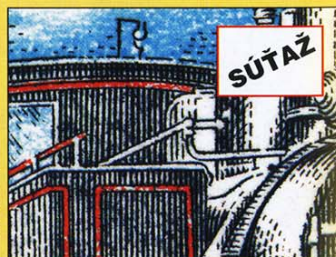
Poštová známka vydaná k Zimným olympijským hrám NAGANO 1998 podľa výtvarného návrhu Igora Piačku – k príspevku A. Paulinyovej Z galérie majstrov známkovej tvorby (str. 26 – 27)

Toto rozkošné dievčatko je na jednej strane pozdrav, ktorý je zaujímavý aj niečím iným – k príspevku J. Jankoviča na str. 28 zaradeného v rubrike Zábavné pohľadnice (i keď pohľadnica to nie je)

Portrét pápeža Jána Pavla II. – vľavo vytlačený ofsetom (tlač z plochy) a vpravo vytlačený ocelotlačou (tlač z hlčky) – k siedmej časti seriálu Š. J. Piška: Malá škola filatelie – Pre mladých aj skôr narodených / Ako vzniká poštová známka – Druhy a príprava tlače (str. 29 – 31)

Vážení čitatelia,
prvá strana júlového čísla Zberateľa vás možno trochu pomýli prehodením stĺpcov. Rošádu úvodníka s obsahom sme urobili len pre súlad grafickej úpravy prvej strany s druhou stranou, lebo na nej dochádza k podstatnejšej zmene. Na túto stranu sme sústredili informácie, ktoré boli doteraz uverejňované na rôznych miestach časopisu, ako napríklad tiráž, informácie o inzertovaní a ponuke firmy Zberateľ, a doplnili a rozšírili o nové, doteraz neuverejňované informácie vrátane poplatkov za reklamu a o obsahu webovej stránky firmy Zberateľ. Teda ide o sústredenie informácií tohto druhu na jedno miesto, čím sa uľahčí aj ich vyhľadávanie a používanie. Redakcia tým rieši aj niektoré technické problémy spojené s poslednou stranou časopisu (pripravované zmeny v ponukovej rubrike firmy Zberateľ).

Na margo júlového vydania Zberateľa

Podobné zmeny v úprave časopisu sme v minulosti uskutočnili už viackrát ako proces hľadania optimálneho grafického riešenia obsahu časopisu, jeho jednotlivých strán s textami, obrazovými ilustráciami i dopĺňajúcimi prvkami, ktoré vytvárajú potom to, čo bežne nazývame vzhľad časopisu. Zmienujeme sa o týchto veciach najmä preto, že náš časopis bude potrebovať byť stále flexibilitnejším a schopnejším vedieť sa operatívne prispôbovať rozličným variantom riešenia obsahu i požiadavkám zo strany spolupracujúcich organizácií. Týka sa to štruktúry jednotlivých rubrik a príspevkov, ale aj príloh - či už samostatných alebo priamo vo vnútri jednotlivých čísel časopisu. Inak povedané, pripravujeme sa na zvládnutie narastajúcich úloh.

Pracovné podfarbenie redakčného úvodníka trochu naznačuje aj obsah dnešného čísla časopisu. Myslíme tým informácie o novinkách firmy Zberateľ, ktorá ako vydavateľ časopisu zohráva rozhodujúcu úlohu, ale aj ladenie poslednej časti úvah šéfredaktora o jeho desaťročnej púti s časopisom Zberateľ, a tiež v redakčnom komentári o nedávno skončených Bratislavských zberateľských dňoch. Dostali tieto aktuálne otázky na stránky Zberateľa považujeme za užitočné a potrebné, zároveň sa však usilujeme, aby ich rozsah neprekročil optimálnu mieru. Tak ako aj v obsahu dnešného čísla, v ktorom dominujú odborné príspevky z rôznych oblastí zberateľstva, pričom dovolenkové obdobie posunulo niektoré seriály do augustového čísla.

Z dnešného čísla by sme najradšej odporúčali do vašej pozornosti všetky príspevky - ako často poznamenávajú účastníci našej súťaže, keď ťažko vybrať iba tri články. My sa nemusíme až natoľko obmedzovať, preto budeme mať viac tipov, i keď vymenúvať ich budeme iba telegraficky: Špecializovaný zberateľ zberateľstva známok Hradčany uvitajú článok o doskových chybách a ich retušoch na známke hodnoty 20 h modrozelená. Nielen numizmatikov zaujme článok dr. A. Fialu s názvom „Unikátna olovená plomba z hradu Devín“ a predpokladáme, že s podobným záujmom si väčšina čitateľov prečíta článok „Zahraničný odboj v USA a zberateľské materiály“ z pera A. Urminského. Sú tu aj ďalšie príspevky, ktoré určite zaujmú - Ing. M. Bachratého, dr. T. Koteka a D. Evinica, Ing. M. Jobeka, E. Lechnerovej a rad ďalších. Mgr. A. Paulíniová predstaví tvorbu akademického maliara I. Piačku a dpt. Š. Piško dnešnému pokračovaniu jeho seriálu dal názov „Ako vzniká poštová známka - druhy a príprava tlač“. Myslíme si, že zaslúženú pozornosť vzbudí aj odpovede na 4. súťažnú otázku v Zberateľovi 5/2004, v ktorej sme sa pýtali, od ktorých autorov by ste si chceli v časopise prečítať článok a na akú tému. Pravdaže, o vašich želaniach nám môžete napísať aj mimo rámec uvedenej súťažnej otázky.

Nemôžeme nespomenúť skvelú prácu dr. O. Földesa „Tatranské známky“, ktorú uverejňujeme v dnešnej prílohe Zberateľského state.

Nuž a ako ukončiť príhovor júlového čísla Zberateľa, než zaželať vám príjemné prežitie letných dní v skvelej pohode. Budeme radi, ak k tomu svojou troškou prispějeme aj našim časopisom. Vaša redakcia

ZBERATEL

Ročník X. - 2004 - Číslo 7 - Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS INHALT

- **Rozhovor s A. Kulhánom o novinkách firmy Zberateľ / Interview with A. Kulhánek about news from the firm Zberateľ / Ein Gespräch mit A. Kulhánek über die Neuigkeiten der Firma Zberateľ (9)**
- **Bratislavské zberateľské dni / Bratislava Collectors Days / Bratislavaer Sammlertage (10-11)**
- **L.K.: Hradčany 20 h modrozelená - doskové chyby a retuše / Stamp „Hradčany 20 h“ blue-green - plate flaws and retouches / Hradčany 20h blaugrün - Plattenfehler und Retuschen (13-14)**
- **A. Fiala: Unikátna olovená plomba z hradu Devín / Unique leaden seal from the castle of Devín / Unikate Bleiplombe aus der Burg Devín (15)**
- **A. Urminský: Zahraničný odboj v USA a zberateľské materiály / Foreign insurrection in the USA and collectors material / Ausländische Widerstandsbewegung in der USA und Sammlungsmaterialien (17-18)**
- **M. Bachratý: Dosková chyba a jej retuš na poštovom lístku „Devín“ / Plate flaw and its retouch on the postal card „Devín“ / Plattenfehler und Retusch auf der Postkarte „Devín“ (19)**
- **A. Paulíniová: Z galérie majstrov známokovej tvorby - Igor Piačka / From the gallery of masters of stamp creation - Igor Piačka / Aus der Galerie der Meister von Briefmarkenwürfen - Igor Piačka (26-27)**
- **Š. J. Piško: Malá škola filatelie, 7, Ako vzniká poštová známka - Druhy a príprava tlač / Short course of philately, 7, How does a postage stamp emerge - Preparation and types of print / Grundschrift der Philatelie, 7, Wie entstand die Briefmarke - Arten und Druckvorbereitung (29-31)**
- **E. Lechnerová - Ad: Bratislavský lodkový most / On the boat bridge in Bratislava / Bratislavaer Schiffchenbrücke (33-34)**
- **Zberateľské state - O. Földes: Tatranské známky / Collector's articles - O. Földes: Tatra stamps / Sammlerbeiträge: Briefmarken von Tatra Gebirge**

ZBERATEL

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 • ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Peter Malík, PhDr. Elena Minarovičová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (predseda).

■ **Redakcia:** Viliam Kučera - šéfredaktor, Ing. Peter Malík - odborný poradca redakcie a preklad do nemčiny, Anton Kulhánek - člen redakcie, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2004 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (26 €), s prílohami 1165 Sk (28 €), pre abonentov zo zámořských krajín 1350 Sk (38 USD), s prílohami 1490 Sk (39 USD).

■ **Zasílanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasílané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestožujeme. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02 / 6446 2403, fax: 02 / 6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 7/2004:**

Redakčná uzávierka 28. júna 2004
Do tlače zadané 7. júla 2004
Dátum vydania 15. júla 2004

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonent časopisu má v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

WEBOVÁ STRÁNKA FIRMY ZBERATEL

Firma Zberateľ na adrese www.zberatel.sk prináša prezentáciu vlastnej produkcie albumových listov, katalógov a časopisu. Zároveň poskytuje zberateľom diskusnú tribúnu. Preto využívajte túto možnosť, píšete, pýtajte sa, informujte, nadväzujte vzájomné kontakty.

➤ Po uzávierke

30. júna 2004 vyšli dve známky z emisie *Technické pamiatky*, opäť vytlačené ofsetom. Teda počet možností, že v tomto roku bude vydaná nejaká známka z rytiny sa opäť znižuje...

➤ Prípravujeme

- Ján Maniaček st.: *Strojové pečiatky „ROTORAŽEC“ používané na pošte v Nitre z pohľadu námetového filatelistu*
- *Zberateľské state / Peter Malík: Londýnske vydanie 1945 aj vo svetle historických súvislostí*

➤ Povedali, napísali...

Poštovú známku som vždy považoval za dôležitú súčasť výtvarného umenia - a to za najmenšiu a najrozšírenejšiu formu užitej grafiky. Sám som sa zbieraním známky nikdy nezapoďieval, ale filateliu považujem za krásnu záľubu, dokonca vedeckého charakteru, ak sa na známkach sleduje umelecké vyjadrenie určitej myšlienky. Filatelia má však aj iné poslanie - zblížiť národy a je jedným z prostriedkov ich priateľských stykov • Max Švabinský

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATELSKÉ MATERIÁLY

■ Letné olympijské hry / Paralympiáda

Slovenská pošta, š. p., 31.5.2004 vydala príležitostnú poštovú známku „Letné OH / Paralympiáda“ v nominálnej hodnote 34 Sk. Na známke je v strede zobrazená socha Niké Samotrácka, ktorá symbolizuje víťazstvo. V ľavej časti je atlét - bežec a nápis Atény 2004 a v pravej časti je logo Slovenského paralympijského družstva a Olympijského tímu Slovenska. Ochranný prvok - mikrotextová linka vytvorená zo slov SLOVENSKÁ POŠTA, je umiestnená pod spodnou časťou obrazového poľa známky.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akademický maliar Igor Piačka. Známkou rozmerov 42,6 x 22,8 mm (na šírku) viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia, na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 500 tisíc kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania, vrátane pečiatky prvého dňa vydania s ilustráciou dvoch zápasníkov, s domicom Bratislava. Na FDC je zobrazený antický atlét s diskom. Autorkou rytiny FDC je Lucie Krulčíková. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky. Náklad FDC: 5 tisíc kusov. Známká č. 328.

O histórii paralympiády dr. P. O-suský napísal: *História paralympiád, ako sa vrcholné stretnutia telesne postihnutých športovcov pôvodne volali, začína nápadom sira Ludwiga Guttmana, neurochirurga liečebného centra v anglickom Stoke-Mandeville, založeného roku 1944, ktoré bolo zamerané na liečbu pacientov s poškodením miechy. Práve tam sa počas OH v Londýne roku 1948 konali prvé tzv. Stoke-mandevilske hry. O štyri roky už boli s medzinárodnou účasťou a od roku 1960 sa stali doplnkom letných olympijských hier. Prvú poštovú známku k paralympiáde v Tokiu vydala roku 1964 Argentína. Telesne postihnutí súťažili v mnohých športoch, o. i. v atletike, futbale, plávaní, basketbale, volejbale, vzpieraní, stolnom tenise či lukostrelbe. Účastníkom týchto hier sa po autohavárii, ktorá ho upútala navždy na vozík, stal i dvojnásobný olympijský víťaz v maratónskom behu, legendárny etiópsky bežec Abebe Bikila. Od roku 1976 sa konajú i zimné paralympiády, tá prvá bola vo Švédsku. Paralympiády sa v súčasnosti s istým časovým posunom konajú v dejisku letných či zimných olympijských hier. Svoje hry majú i mentálne postihnutí športovci, ktoré si ako prví pripomenuli poštovou známkou v USA. Slovensko vydáva svoju prvú paralympijskú známku v olympijskom roku 2004. Slovenskí paralympionici majú však za sebou už mnohé úspešné vystúpenia, ktoré znamenali na predchádzajúcich letných či zimných paralympiádach cenné kovy a je nádej, že z Atén prinesú ďalšie.*

■ Prezident SR Ivan Gašparovič

Slovenská pošta, š. p., 15.6.2004 vydala výplatnú poštovú známku „Prezident SR Ivan Gašparovič“ v nominálnej hodnote 8 Sk. Na známke je portrét prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča. Ochranný prvok - mikrotextová linka vytvorená zo slov SLOVENSKÁ POŠTA, je umiestnená pod spodnou časťou obrazového poľa známky. Známkou bola vydaná v deň inaugurácie prezidenta 15. júna 2004.

Známkou rozmerov obrazovej časti 19 x 23 mm (na výšku) viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia, na tlačových listoch po 100 známkach v náklade 2 miliónov kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s kresbou prezidentskej štandardy a lipových listov a s domicom Bratislava. Na FDC je ornament zo vstupnej brány prezidentského paláca v strede ktorého je kresba prezidentského paláca. FDC vytlačila ofsetom tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, v náklade 5,5 tisíc kusov. Autorom motívu na FDC je Ivan Schurmann. Známká č. 329

ne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s kresbou prezidentskej štandardy a lipových listov a s domicom Bratislava. Na FDC je ornament zo vstupnej brány prezidentského paláca v strede ktorého je kresba prezidentského paláca. FDC vytlačila ofsetom tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, v náklade 5,5 tisíc kusov. Autorom motívu na FDC je Ivan Schurmann. Známká č. 329

■ Lesy SR – Dobročský prales

Slovenská pošta, š. p., 17. 6. 2004 vydala príležitostnú poštovú známku „Lesy Slovenskej republiky - Dobročský prales“ v nominálnej hodnote 12 Sk. Na známke je kresba Dobročského pralesa so štylizovanou postavou Jozefa Dekréta Matejovie, ktorý bol priekopníkom moderného lesného hospodárstva na Horehroní a tento rok si pripomíname 230. výročie jeho narodenia. Ochranný prvok - mikrotextová linka vytvorená zo slov SLOVENSKÁ POŠTA, je umiestnená vedľa pravej okraja obrazového poľa známky.

Autorkou výtvarného návrhu známky je Júlia Piačková, autorom motívu na FDC a výtvarného návrhu pečiatky FDC je Vladimír Machaj. Známkou rozmerov obrazovej časti 40 x 23 mm (na

šírku) viacfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Walsall Security Printers Ltd., Veľká Británia, na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 800 tisíc kusov. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na obálke prvého dňa vydania sú motívy flóry a fauny Dobročského pralesa. FDC vytlačila ocelotlačou z plochej dosky tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, v náklade 5 tisíc kusov. Znáмка č. 330.

Dobročský prales sa rozprestiera vo Veporských vrchoch na Dlhom grúni, južne od Čierneho Balogu v nadmorskej výške 700 -1005 m, medzi záverom dolín Brátovo a Čierneho Hrona. Vyše štyristoročným vývojovým cyklom sa tu na granitoidoch a metamorfovaných horninách (rulách) zachoval pralesovitý porast jedlobučiny a ďalších piatich lesných typov pôvodných karpatských zmiešaných lesov. Medzi jedlu, buk a smrek sú vtúrené ďalšie listnáče, ako napríklad javor, brest, osika a jaseň. Vyskytuje sa tu množstvo bylinných a živočíšnych druhov bežných v karpatských lesoch, ako aj mákkyš Argna bieli, ktorý je karpatským endemitom, a zaujímavá maličká sova - kvičok vrbáč. Dobročský prales je jedným z najstarších a najväčších území pralesovitého charakteru na Slovensku a vďaka dobročskému rodákovi Jozefovi Dekretovi-Matejovi, ktorý bol na prelome 18. a 19. storočia vrchným banskostrýckym lesmajstrom, aj jedným z najstarších chránených území na Slovensku.

Na jeho ochranu, po zásahoch z obdobia rozvoja baníctva v 16.-17. storočí, bola na tomto území roku 1913 zriadená rezervácia, dnes nazývaná Národná prírodná rezervácia Dobročský prales, ktorá má v súčasnosti výmeru 101,82 hektárov. Najstaršie stromy v pralese majú viac ako 450 rokov. V Dobročskom pralese do roku 1964 rástla najmohtnejšia jedľa na Slovensku, ktorá mala obvod 610 cm, priemer 193 cm, bola 56 m vysoká a zaberala objem 47,25 metrov kubických. Cieľom ochrany územia je samovolný vývoj lesa v rozličných štádiách a jeho vedecké sledovanie.

■ NL: Letné Olympijské hry / Paralympiáda

Slovenská pošta, š. p., 31. 5. 2004 vydala nálepny list k príležitostnej poštovej známke „Letné OH / Paralympiáda“. V hornej časti nálepného listu je logo Slovenskej pošty, š. p., a nalepená známka č. 328. V spodnej časti je ilustrácia lukostrelkyne. Autorom výtvarného návrhu je Igor Piačka. Nálepny list vytlačila ofsetom tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor. Predajná cena nálepného listu je 24 Sk.

■ COB s prítláčou: Bratislavské zberateľské dni

Slovenská pošta, š. p., dňa 1. júna 2004 vydala príležitostnú celinovú obálku so známkou štátneho znaku SR v nominálnej hodnote 8 Sk a prítláčou „BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI 2004“. V ľavej časti príležitostnej celinovej obálky je umiestnená jednofarebná prítláč logo výstavy Bratislavské zberateľské dni 2004 (Bratislavský hrad, známka, list minca, minerál), pod ktorým je uvedené miesto a dátum konania výstavy: Incheba, 4.- 5. júna 2004. Prítláč vytlačila ofsetom tlačiareň Knihtlač, Zohor. Predajná cena obálky je 13 Sk.

■ CDV s prítláčou: Anketa o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2003

Slovenská pošta, š. p., dňa 4. júna 2004 vydala príležitostný poštový lístok Vinohradnícky motív s natlačenou známkou v nominálnej hodnote 8 Sk a prítláčou „Anketa o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2003“. V ľavej časti príležitostného poštového lístka je umiestnená viacfarebná prítláč s vyobrazením víťaznej poštovej známky emisie č. 294 - Ladislav Medňanský, z emisného radu Umenie, pod ktorou je text „1. miesto v ankete o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2003“.

1. miesto v ankete o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2003

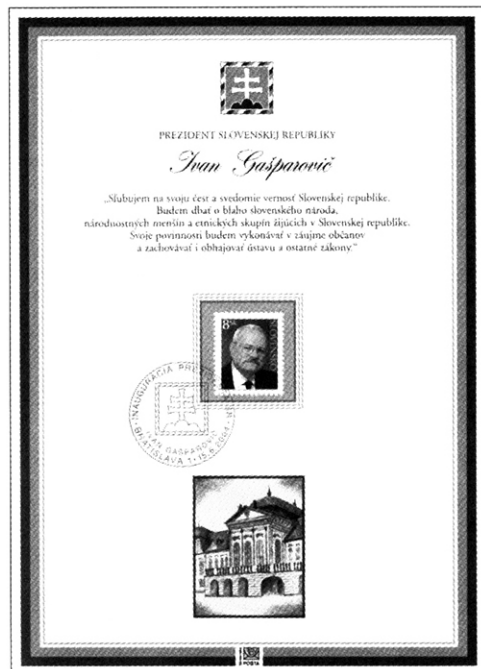
Poštový lístok je vytlačený na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s hologramom a ofsetom ho vytlačila tlačiareň PROMPT, tlačiarne cenín, a.s., Bratislava. Predajná cena príležitostného poštového lístka je 11 Sk.

■ PaL: Prezident SR Ivan Gašparovič

Slovenská pošta, š. p., dňa 15. júna 2004 vydala pamätný list pri príležitosti slávnostnej inaugurácie prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča. Na pamätnom liste je poštová známka „Prezident SR Ivan Gašparovič“ s príležitostnou pečiatkou inaugurácie prezidenta červenej farby s kresbou prezidentskej štandardy s domicilom Bratislava 1, s dátumom 15. 6. 2004 a textom INAUGURÁCIA PREZIDENTA SR / IVAN GAŠPAROVIČ / BRATISLAVA 1 • 15. 6. 2004.

Motívom prítláče na pamätnom liste je priečelie Prezidentského paláca, prísa prezidenta Slovenskej republiky a prezidentská štandarda. Okraje pamät-

ného listu tvorí trikolóra v slovenských národných farbách. Autorom výtvarného návrhu pamätného listu je Ivan Schurmann. Pamätný list vytlačila ofsetom tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

□ Rubriku z podkladov SP pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

Prinášame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú na Slovensku používať v najbližšom období (podklady z Technickej ústrednej pošt v Bratislave poskytnuté k 25. júnu 2004):

- 24.7.2004 Čierny Balog: **LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY / DEŇ STROMU**
- 12.-22.8.2004 Atény (kašeť): **OLYMPHILEX 2004**
- 8.9.2004 Nitrianske Pravno: **70. VÝROČIE VYSVIACKY KALVÁRIA**
- 3.9.2004 Červený Kláštor: **PLTNÍCI NA DUNAJCI**
- 24.9.2004 Prievidza 1: **60 ROKOV FILATELIE V PRIEVIDZI / 1944-2004**

■ 25.9.2004 Ružomberok: 1: **ZNOVUOTVORENIE / KULTÚRNY DOM A. HLINKU / 140 ROKOV NARODENIA A. HLINKU**

■ 26.9.2004 Ružomberok 2: **140 ROKOV NARODENIA ANDREJA HLINKU / OTVORENIE RODNÉHO DOMU A. HLINKU / 1864 - 2004** □ Pripravil vkn

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Petrarca, OH, nové obrazové poštové lístky

Česká republika pripomenula 700. výročie narodenia talianskeho básnika, prozaika a znalca antické kultúry, ktorý často býva nazývaný otcom renesancie, **Francesca Petrarca** (1304-1374) vydaním príležitostnej známky hodnoty 14 Kč. Znáмка vydaná 23.6.2004 bola vytlačená rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou v PL po 50 ks známok. Autorkou výtvarných návrhov emisie je Markéta Prachatická, rytiny vyhotovil Miloš Ondráček. Na známke je portrét Petrarca spracovaný podľa kresby Andrey del Castagno. Kat. č. 0404 ●

K tohtoročným **letným OH v Aténach** bola 23. júna 2004 vydaná príležitostná poštová známka nominálnej hodnoty 9 Kč. Autorsky sa pod známku podpísal návrhmi Zdeněk Netopil a rytinami Miloš Ondráček. Znáмка s kresbou cyklisty bola vytlačená rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou v PL po 50 ks známok. Kat. č. 0405 ● Samostatnú známku Česká republika vydala k hrám **letnej paralympiády v Aténach**, ktoré bezprostredne nadväzujú na OH (17.-28.8.2004). Autori sú rovnakí ako predchádzajúcej známky, bola aj rovnakou technikou vytlačená a v rovnaký deň vydaná. Rozdiel je iba v nominálnej hodnote - táto známka má 6,50 Kč. Na známke je telesne postihnutý atlét pri hode oštepom z upevnenej stoličky. Kat. č. 0406 ● Česká pošta 10. 6. 2004 dala do obehu 8-kusovú sériu obrazových poštových lístkov s motívami **cirkevných pamiatok ČR**. Sú na nich zobrazené tieto pamiatky: Tisnov - predkláštorie - cisterciársky kláštor, Praha - Břevnovský kláštor - benediktínsky kláštor, Nová Říše - premonstrátsky kláštor,

Sázava - benediktínský kláštor, Kladruba - benediktínský kláštor, Kadaň - františkánský kláštor, Milevsko - Želiv - premonštrátský kláštor. Lístky majú natlačenú známku Štátny znak hodnoty 6,50 Kč a boli vydané aj s propagačnými kašetmi. Lístky majú čísla A137/2004 - A144/2004 □ vkn

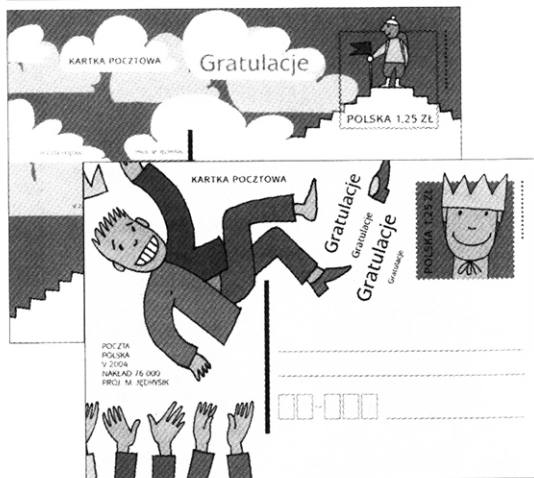
Maďarsko: Výročie holocaustu, Kultúrne dedičstvo, Výročie FIFA

Dňa 18.3.2004 Maďarská pošta vydala dve známky s pamiatkami, ktoré sú zapísané ako **Svetové kultúrne dedičstvo UNESCO**. Znáмка 150 Ft je venovaná kláštoru Pannonhalma, ktorého počiatky siahajú do roku 996. Kláštor bol niekoľkokrát prestavaný a na pôvodnom mieste postavený chrám sv. Martina (na známke je vidieť aj časť gotického interiéru chrámu). Na známke 170 Ft je zobrazená Hortobágyška pusta, najväčšia trávnatá plocha v Európe, ktorá nevznikla vyklčováním lesnatého porastu. V roku 1973 táto pusta s rozlohou 82 tisíc hektárov bola ako prvá v Maďarsku vyhlásená za Národný park. Autorom návrhov je P. Varga, náklad 200 tisíc sérií • Kameň s vyrytou šestramennou hviezdou na 160 Ft známke pietne pripomína **60. výročie maďarského holocaustu**. Znáмка vydaná 16.4.2004 pripomína tragické osudy nevinných ľudí, dospelých i detí, ktorí zahynuli v koncentračných táboroch následkom zvrhlej ideológie nadľudí a chorobnej túžby po svetovláde. Autorom výtvarných návrhov emisie je P. Nagy, náklad známky je 250 tisíc kusov • Nominálnu hodnotu 100 Ft má známka pripomínajúca **100 rokov založenia Medzinárodnej futbalovej federácie FIFA**. Na známke vidíme trávnik a z neho vyrastajúcu časť pripomínajúcu kus torty, ktorý namiesto obligátnej čerešničky má navrchu futbalovú loptu. Pod týmto vtipným návrhom je podpis autora Dina Andrása. Znáмка bola vydaná 21.5.2004 v náklade 150 tisíc kusov □ vkn

Poľsko: Návštevy Svätého Otca v Poľsku, gratulačné poštové lístky

Poľská pošta vydala príležitostnú emisiu známok pripomínajúcu **návštevy pápeža Jána Pavla II. v Poľsku**. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 1,25 Zl a z oboch strán majú kupóny. Na jednom kupóne je vždy poľský štátny znak, uvedený rok návštevy a vymenované mestá, ktoré vtedy navští-

vil. Na druhom kupóne je vždy zobrazený pápežov emblém a myšlienka, ktorú pri danej návšteve Svätý Otec predniesol. Na dolnej časti je ešte faksimile jeho podpisu. Známkami takto zaznamenávajú pápežove návštevy v roku 1979, 1983, 1987, dvakrát v roku 1991, 1997, 1999 a 2002. Emisia bola vydaná 2.6.2004.

Z produkcie poľských poštových lístkov vyberám dva, oba vydané ako **gratulácie**. Autorom oboch je M. Jedrysk, ktorý na tento účel zvolil formu karikatúry - na jednom je kresba pomyslenej hory v oblakoch, na ktorej vrchole víťazoslávne stojí s vlajkou v ruke turista. Na druhom lístku na známke je hlava s nasadenou maškaronou korunou a vľavo kresba postavy, vznášajúca sa vo vzduchu dostávajúca „hobla“. Oba lístky majú nominál 1,25 Zl a boli vydané v náklade po 76 tisíc kusov □ vkn

Novinky z Ukrajiny

Ukrajinská pošta 22. 1. 2004 vydala príležitostnú poštovú známku k **85. výročiu zjednotenia Ukrajinskej a Západoukrajinskej ľudovej republiky**. Ukrajinská

ľudová republika (ako súčasť Ruska) bola vyhlásená roku 1917 po prevzatí moci bolševikmi. Západoukrajinská ľudová republika vznikla roku 1918 po rozpade Rakúsko-Uhorska. K spomínanému zjednoteniu oboch republík prišlo roku 1919. Na okrajoch známkového obrazu nachádzame erbové figúry oboch republík (anjel s ohnivým mečom a lev) a v jeho strede je umiestnený súčasný štátny znak Ukrajiny (trojzubec). Nominálna hodnota známky je 45 k, náklad 150 tisíc kusov, kat. č. Mi. 613.

O dva dni neskôr vydali ďalšiu príležitostnú známku venovanú **skladateľovi a hudobníkovi Stanislavovi Ljudkevičovi** (1879-1979) pri 125. výročí jeho narodenia. Nominálna hodnota známky i jej náklad je rovnaký ako pri predošlej emisii. Kat. číslo známky je Mi. 614.

Emisiu **Insígnie hajtmána Bogdana Chmelnického**, vydanú 29.1.2004, tvorí hárček so 6 nádkami. B. Chmelnickij (okolo

1595-1657) je jednou z najvýznamnejších postáv ukrajinských národných dejín. Bol vodcom národnoslobodzovacieho boja proti šľachtickému Poľsku a zaslúžil sa o znovuzjednotenie Ukrajiny s Ruskom. Na jednotlivých nádkach hárčka sú zobrazené tieto insígnie: Vlajka (zo zbierky Vojenského múzea v Štokholme), hajtmánska palica (Múzeum vojska poľského, Varšava), čiapka (Národné múzeum dejín Ukrajiny, Kyjev), čaša na svätenu vodu (Štátne historické múzeum, Moskva), pohár a šabla (obe zo Základny kniežat Cartorijských v Krakove). Mimo známok na hárčeku, ktorého rozmery sú 120x130 mm, je zobrazený erb B. Chmelnického. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 45 k. Náklad hárčka je 65 tisíc kusov, kat. č. Mi. 615-620 a Bl. 43 □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

Jubilujúca Detva

Rok 2004 je rokom viacerých filatelistických i poštových výročí. Medzi ne zaraďujeme aj **60. výročie počiatkov organizovanej filatelie** v Detve. Klub slovenských filatelistov tu vznikol v roku 1944 z podnetu **Jána Lassovského** (1892-1955) a ďalších nadšencov. Ján Lassovský (na obr.) mal asi vzťah k poštovým známkam vrodenný, veď jeho starý otec, tiež Ján (1837-1907), bol po zriadení pošty v Detve jej prvým poštajstrom.

Dnešný Klub podpolianskych filatelistov, ktorý je priamym pokračovateľom Klubu slovenských filatelistov, pripravuje v tomto jubilejnom roku viacero podujatí. Okrem slávnostnej členskej schôdze, na ktorú sú prizvaní aj bývalí členovia a ďalší hostia, to bude **10. ročník výstavy návrhov detí a mládeže na poštové známky**. Výstava sa uskutoční v tradičnej spolupráci s Mestskou knižnicou K. A. Medveckého v jej priestoroch a účasť prisľúbilo vhodným exponátom aj Poštové múzeum Slovenskej pošty. Pri otvorení výstavy, ako aj počas konania Folklórnych slávností pod Polanou bude „fungovať“ detská pošta.

Na jeseň boli plánované **XXI. Dni filatelie Slovenska** (získala ich však na základe (ne)verejného konkurzu Bratislava) a tak miesto nich sa v októbri uskutoční **Zraz filatelistov, spojený s návštevou Poštového múzea v Banskej Bystrici**. Okrem toho sa v tom istom čase uskutoční v Podpolianskom múzeu v spolupráci s Poštovým múzeom výstava z dejín poštovníctva a v Mestskej knižnici **výstava príležitostných poštových pečiatok z rytín F. Horniaka**. Záverečným podujatím Zrazu filatelistov bude beseda k aktuálnym problémom vidieckej filatelie a celoslovenská výmenná schôdza.

Autorsky sa pripravuje **paľníčka** k 60. výročiu organizovanej filatelie v Detve, ktorá by mala uzrieť svetlo sveta taktiež v októbri. Bude mať dve časti, a to „Filatelia v Detve“, zaoberajúca sa históriou podpolianskych filatelistov, a „Detva vo filatelii“, ktorá bude obsahovať katalógový prehľad filatelistického materiálu majúci vzťah k Detve, tzn. poštové známky, celiny, príležitostné poštové pečiatky a propagačné vydania klubu.

Treba len veriť, že oslavy 60. výročia klubu nebudú jeho „ľabuťou piesňou“ a že prispejú k oživeniu filatelistického života nielen v Detve, ale aj južnej časti nášho „excenricky“ položeného regiónu □ Šjp

Brianské stretnutie „perfinárov“

Českí a slovenskí zberatelia perfinov každoročne organizujú spoločné stretnutie, na ktorom, okrem prerokovania organizačných otázok, sú na programe odborné prednášky, výmena skúseností i výmenná burza. V tomto roku sa stretnutie uskutočnilo v dňoch 5. a 6. júna 2004 v Brne. Zo Slovenska sa na stretnutí zúčastnili pán Marenčík a Kuběnka z Košíc a Urminský a Piša z Piešťan. Perfinári z Čiech boli zastúpení v podstatne hojnejšom počte. Z programu rokovania chcem vyzdvihnúť uzatvorenie dohody na spoločné vydávanie spravodajcu, ktorý bude vychádzať ako doteraz štyrikrát do roka, ale sriedavo raz v českej a raz slovenskej verzii. Teda číslo, ktoré pripraví česká redakcia, dostanú aj slovenskí členovia a naopak. Na stretnutí bolo pripomenuté aj 30. výročie vychádzania spravodajcu Perfin, ktorý založil a dlhé roky viedol Vojtěch Maxa. Veľmi zaujímavou časťou stretnutia bola nesúťažná výstava jednoramových perfinových exponátov - naozaj bolo na čo pozeráť, o čom besedovať a obdivovať, čo všetko sa dá nazbierať a aké možnosti perfinárske materiály poskytujú na tvorbu exponátov □ Jupí

Chorvátska jubilejná známka

Poštová správa Chorvátskej republiky 22. apríla 2004 vydala hárček so známku nominálnej hodnoty 10 kún, ktorý propaguje chorvátsky národný park Risnjak. Národný park bol vyhlásený za rezerváciu už v roku 1953. Má rozlohu 6400 hektárov a vzdušnou cestou sa rozprestiera len 15 kilometrov severozápadne od prístavného mesta Rijeka. A čo je na známke jubilejného? V poradí je už 500. známku nového Chorvátska. Aj keď vojnový štát poštové známky tiež vydával, číslovanie známok je vedené od vydania prvej známky terajšou demokratickou Chorvátskou republikou □ pn

Ďalšie chyby na R-nálepkach

V predminulom čísle časopisu (Zberateľ 5/2004, s.17) som si prečítal článok o gramatických chybách na R-nálepkách. S niečím podobným som sa pri preberaní

skartu stretol aj ja. Na doporučenej listovej zásielke podanej na pošte Mochovce 17.3.2003 som našiel R-nálepku, na ktorej v názve pošty chýbalo druhé písmeno „o“. Teda namiesto správneho „Mochovce“ je na nálepke uvedený názov „**Mochvce**“.

Súčasne chcem poznamenať, že sa na R-nálepkách nezriedka možno stretnúť aj s inými chybami, ako napríklad nedotlačami rôznych rozmerov v čiarovom kóde.

□ Jozef Hudáč

Kto má výsadnú tarifu?

Dostal som list z jednej bratislavskej banky, ktorý bol vyfrankovaný 13. 5. 2004 výplatným strojom pošty 810 02 Bratislava 12. Na tom by nebolo nič mimoriadne keby na odtlačku nebola vytlačená nominálna hodnota 5,90 Sk. Žeby pošta pre niektorých zákazníkov mala osobitné tarify? □ FW

Sentencie Luda Visokaya

Záľuba musí mať záľubenie
Zmena je život, ale prečo k horšiemu?
Aj aktualita treba občas aktivovať
Zberateľstvo je diagnóza trvalá
Hamletovsky zvážme - zbierať či nezbierať?
Risk nemusí doniesť žiadny zisk
Prerušená kontinuita, znížená kvalita
Záujem nespočíva v zaujatí
Aj za známkom hľadajme človeka
Obsiahlosť nemusí veľa obsahovať
Konkurovať znamená veľa kontaktovať
Šimľov skromne na známkach, hojne v úradoch
Veľa pesimizmu znásobuje nádeje
Tam, kde má byť nejako, môže byť aj nijako
Chýba nám už iba úrad na vysvetlenie nevysvetliteľného
Vie filatelistu, čo by mal nevidieť
Do pošty a melónov nevidno
Trúbka je symbol pošty a veľká trúba čoho?
Neraz okrem porta príjemca aj iné hradí

Na slovíčko s Antonínom Kulhákom o novinkách firmy Zberateľ

Začiatkom jari firma Zberateľ prišla s niekoľkými novinami, s ktorými v rozhovore s majiteľom firmy, pánom Antonínom Kulhákom st., chceme čitateľov trochu podrobnejšie zoznámiť.

● **Pán Kulhánek, na Bratislavských zberateľských dňoch ste predstavili prvé albumové listy vašej firmy na známky Československa - ročníky 1991 a 1992. Ide o pokrytie nedostatku albumových listov na tieto ročníky alebo o nový produkt firmy Zberateľ?**

Veľmi stručne by som mohol odpovedať, že aj jedno i druhé. Zo strany zberateľov je záujem o albumové listy na posledné ročníky známok Československa, keďže Pofis ich už prestal dodávať. Zámerom je postupne vydávať listy aj na staršie ročníky československých známok, lebo pôvodné zásoby sa minuli a noví zberatelia ich postrádajú. Koncepcia aj kvalita vychádza z na trhu úspešných albumových listov SLOVENSKO, preto aj albumové listy ČESKOSLOVENSKO budú vydávané v dvoch častiach, teda základné známky a hárčeky (I.časť) a PL, varianty kupónov a známky z hárčekov (II.časť). Súčasnne ich budeme, okrem tradičného formátu Pofis, ponúkať aj vo formáte A4, ktorý si medzi zberateľmi získava stále väčšiu obľubu. Môžem zaručiť, že ich prevedenie je konkurencieschopné renomovaným zahraničným výrobkom.

● **Akú máte predstavu o časovej realizácii tohto zámeru? Nové Československo, to je spolu 47 ročníkov, teda zámer je to zrejme dlhodobý...**

V týchto dňoch sa dokončuje ročník 1990 a potom by mali postupne pribúdať ďalšie. Podrobnejšie informácie však ešte nemôžem poskytnúť, pretože ide o rozsiahly a po každej stránke náročný projekt, na ktorom ešte pracujeme a potrebujeme dotiahnuť niektoré detaily. O časovom postupe však záujemcov budeme v časopise pravidelne informovať.

● **Dá sa odhadnúť počet potenciálnych záujemcov o albumové listy na známky Československa? Ste presvedčení, že vydávanie týchto listov bude pre firmu rentabilné?**

To sú kľúčové otázky, ktoré v súčasnosti riešime. Verím, že nájdeme tie správne odpovede. Ide o to, aby cena listov bola akceptovateľná zberateľmi a firmou. Samozrejme, že riziko, ako vždy, tu je. Lenže ak chceme, aby zberateľstvo žilo, musíme pre to aj niečo spraviť. Musíme si veriť, že budeme úspešní.

● **Treba povedať, že vaša firma zberateľstvo podporuje mnohými spôsobmi. Od podpory výstav dospelých i mládeže, ankiet o najkrajšiu známku i pečiatku roka, podpory Slovenskej vedeckej filatelistickej spoločnosti až po také maličkosti, ako je darovanie známok deťom za každú jednotku v žiackej knižke. A o dotovaní nášho časopisu ani nehovoríme. Prinášajú firme tieto „investície“ svoje ovocie?**

Všetko sa nedá presne vyrátať alebo každý počín vecne doložiť konkrétnymi číslami. Rozhodujúce sú celkové výsledky, tam sú ekonomické ukazovatele nemišľosrdné a tie ukážu, čo si môžeme dovoliť a čo nie. Na všetko si treba zariadiť a vklad do jednej oblasti môže priniesť efekt v druhej. Možno, že Mark Twain by to nazval tautológiou: Musíš robiť reklamu, aby si zarobil. A musíš zarobiť, aby si mal na reklamu.

● **V tomto smere je vám aj redakcia dlžná - v tomto roku ste nám už dvakrát pridali do časopisu štyri strany (v číslach 4 a 6) a my sme sa za to ani len nepodakovali. Takže aspoň touto cestou dodatočne ďakujeme!**

Som rád, že sme na to mali a bol by som ešte radšej, keby sa dalo venovať viac a častejšie...

● **Prejdeme k inej pomôcke, ktorá je zberateľom rovnako veľmi potrebná, ku katalógom. Od roku 1997 ste zberateľom pripravovali vaše firmné špecializované netto katalógy slovenských známok a celín. Vychádzali za jeden alebo za dva roky s aktuálnymi údajmi i cenovými záznamami. Teraz ste spätne vydali katalóg SLOVENSKO za roky 1993-1994. Prečo?**

Vydávaním ročníkových katalógov sledujeme viaceré ciele: Aby filatelisti mali rýchlo k dispozícii prehľad známokovej produkcie za uplynulý rok, aby si mohli skontrolovať kompletnosť svojej zbierky, získali prehľad o tom, čo všetko bolo vydané a v prípade záujmu si mohli rýchlo doplniť chýbajúce materiály. A zároveň aby mali k dispozícii aj prehľad o cenových reláciách. Inak povedané, aby boli „v obraze“. Nepredpokladali sme, že naše katalógy budú zberatelia používať dlhší čas, že vydaním nového zväzového katalógu nestratia svoju aktuálnosť. Boli sme však milo prekvapení, že mnohí filatelisti naše katalógy používajú trvale a nejedem z nich prejavil záujem o ich kompletizáciu od roku 1993. Preto sme sa rozhodli, že príležitostne chýbajúce ročníky doplníme - samozrejme, už s aktuálnymi údajmi i cenovými reláciami.

● **V budúcom čísle hodláte rozšíriť vašu firmnú ponuku v časopise o novú rubriku s názvom „mini-Bazár Zberateľa“, ktorá bude ponúkať pestrý, rôznorodý a cenovo dostupný materiál. Bude to jednorazová akcia, napríklad v rámci 10-ročného jubilea časopisu alebo o trvalejší obchodný zámer?**

Prieskum trhu v obchode je mimoriadne dôležitý. Platí tu pravidlo, že predat sa dá len to, o čo zákazníci prejavia záujem. A vzbudíť záujem je jedna z najťažších úloh obchodníka. Preto aj o trvaní tejto formy ponuky rozhodne jej úspešnosť.

● **Ďakujeme za rozhovor, na ktorý hodláme o krátky čas nadviazať už tradičnými informáciami pre čitateľov o vašich zámeroch sta vydavateľa časopisu, aké novinky pripravujete a ako bude Zberateľ vychádzať v budúcom roku. Redakcia**

Redakčný komentár: BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI

Prvé Bratislavské zberateľské dni (BZD) skončili, a jedným dychom dodajme, že úspešne. Možno, že omnoho úspešnejšie, než mnohí očakávali. Už len preto, že na Slovensku sa podujatie podobného druhu uskutočnilo prvýkrát. Vo výstavnom katalógu Ing. Alexander Rozin, generálny riaditeľ Incheba, a. s., vyjadril očakávanie 180 vystavovateľov z 10 krajín. V záverečnom hodnotení BZD sa uvádza účasť 233 vystavovateľov zo 16 krajín. To je skvelá správa. Vchody do výstavných priestorov Incheby, a. s., sa ešte poriadne ani neprivreli a už odštartovala príprava 2. ročníka Bratislavských zberateľských dní, ktoré sa uskutočnia v dňoch 27. - 28. mája 2005. Aj to je skvelá správa. A zároveň aj signálom pre zberateľov, aby podujatie mali už teraz na zreteli.

Do Európy vedie obojsmerná cesta

O poznatkoch a dojmach z prvých Bratislavských zberateľských dní sa chceme zmieniť aj my - z pohľadu redakcie i niektorých našich spolupracovníkov. Zberateľ bol „prítom“ medzi prvými, ved' už v decembri minulého roka bola v časopise priložená prvá informácia o BZD a od toho času ani v jednom čísle Zberateľa nechýbali informácie o príprave veľtrhu. Navyše, mali sme účasť priamo v organizačnom tíme v zastúpení na najvyššej úrovni v osobe nášho vydavateľa A. Kulhána st.. Aj táto skutočnosť nás zaväzuje vyjadriť sa o BZD.

Na prvom mieste považujeme za potrebné zdôrazniť význam úlohy, ktorú na príprave a realizácii medzinárodného veľtrhu BZD zohrávala akciová spoločnosť Incheba. Bez jej iniciatívneho prístupu a poskytnutia svojich priestorov, vybavenia, služieb, ale predovšetkým pracovníkov na vysokej profesionálnej úrovni s dlhoročnými bohatými skúsenosťami s organizovaním medzinárodných veľtrhov a výstav, by sa Bratislavské zberateľské dni v tomto roku asi vôbec neuskutočnili. Mali by sme to mať na pamäti ako i to, že organizácia, akou je Incheba, môže mať záujem na realizovaní svojich podnikateľských zámerov takými podujatiami, ktoré po každej stránke splnia ich očakávania. Komerčný úspech organizátora skôr alebo neskôr dá definitívnu odpoveď na otázku, či niektoré podujatie konať alebo nekonať.

Skúsenosti z prvých BZD dali zároveň i pozitívnu odpoveď na otázku, ako sa postaviť o problematike súčasného zberateľstva a akým spôsobom hľadať riešenia. Zo strany zberateľov najčastejšie počuť len pesimistické konštatovania o úpadku, kritiku a šomranie na každého (najmä v kuloároch), ale menej sa možno stretnúť s konštruktívnym prístupom a konkrétnym priložením rúk k práci. Preto prvé BZD možno, obrazne povedané, považovať za „hodenú rukavicu“, ktorú by sme mali všetci zdvihnúť - nech už sme radoví zberatelia, činovníci zväzov a spolkov, obchodníci, publicisti, ale aj predstavitelia štátnych i súkromných podnikov a organizácií, ktoré priamo či nepriamo majú so zberateľstvom niečo dočinenia. Je to jedinečná príležitosť posunúť našu záujmovú činnosť na vyššiu úroveň.

Domnievame sa, že pre budúcnosť BZD bude dôležité, aby jeho organizátori a spolupracujúce organizácie zúčastnili doterajšie skúsenosti, na úspešné aktivity nadviazali, tie menej vydatené zlepšili a od tých, ktoré sa nevydarili upustili. Na prípravu prvých Dní bolo málo času, mnohé veci sa museli riešiť „za pochodu“, improvizovať a na dlhé diskusie nebolo času. Tak napríklad bolo by podľa nás vhodné porozmýšľať aj nad názvom podujatia - zdá sa nám trochu dlhý (Medzinárodný zberateľský veľtrh Bratislavské zberateľské dni 2004) a bolo by užitočné uviesť jeho skrátenú verziu či skratku, ktorá by sa časom dos-

stala sa do povedomia verejnosti (napríklad ako názov EXPO alebo pomenovania výstav ako WIPA, CAPEX, PRAGA a ďalšie, ktoré sa stali už všeobecne známymi).

Podobne by bolo vhodné posúdiť aj terajší emblém výstavy, ktorý síce obsahuje predmety viacerých zberateľských oblastí, ale chýba mu farebný variant (v redakcii sme si ho sami „vyfarbili“), ale hlavne jeho zjednodušený líniový variant - logo, ktoré by umožnilo jeho širšie propagačné využitie a v neposlednej miere by mohlo slúžiť aj ako registrovaná ochranná značka podujatia (a z toho vyplývajúcimi výhodami).

Výtvárnik František Horniak na autogramiáde po slávnostnom vyhlásení výsledkov ankety o najkrajšiu poštovú známku roka 2003

Radoví návštevníci veľtrhu, najmä zahraniční a mimobratislavskí, by uvítali, keby bolo lepšie usmerňovanie na prístupových cestách do jednotlivých priestorov veľtrhu. Priestory Incheby sú rozsiahle a pre návštevníkov pomocná ruka v podobe orientačných tabuliek či piktogramov by bola určite s vdakou prijatá.

Veľké rezervy vidíme v propagácii podujatia. Účasť takých inštitúcií ako Národná banka Slovenska, Slovenská pošta, Mincovňa Kremnica, Poštové múzeum a ďalšie, by si určite zaslúžila väčšiu pozornosť zo strany médií. Prípravu jednej-dvoch tlačových konferencií by mali pojať do svojho programu ako dôležitú úlohu.

Nezaznamenali sme ani výraznejšiu propagáciu v zberateľských časopisoch a bulletinoch. Napríklad o BZD v časopise Zväzu maďarských filatelistov Bélyek világ (Svet známok) nebola ani raz zmienka. To považujeme za nedostatok jednak preto, že naši južní susedia sú blízko od miesta konania BZD (z areálu Incheby pomaly možno do Maďarska „kameňom dohodí“) a mohli zvýšiť návštevnosť, a tiež preto, že zberateľské teritória v oboch našich krajinách sú v niektorých zberateľských oblastiach veľmi blízke a vzájomne späté, a teda zlepšenie kontaktov by bolo prínosom pre zberateľov na oboch stranách.

Aukciu zberateľského materiálu do určitej miery možno považovať za takmer organickú súčasť veľtrhu - určite bola obohatením jeho programu. Podobne harmonicky na veľtrh naviazalo vyhodnotenie ankety o najkrajšiu poštovú známku a príležitostnú pečiatku za rok 2003. Veríme, že časom sa v rámci BZD objavia ďalšie sprievodné alebo nadväzujúce podujatia. Napríklad taký festival filmov alebo TV programov so zberateľskou tematikou spojený s predajom ich nahrávok, si o dva-tri roky vieme celkom reálne predstaviť.

Na BZD sa menej myslelo na doplnkové programy pre rodiny s deťmi, ktoré často zberateľov na podobné akcie sprevádzajú. Detské kútiky a miesta na odpočinok, ako aj organizované návštevy a zájazdy, vedú dodáť podujatiu ďalší spoločenský rozmer a urobiť ho príťažlivejším aj po tejto stránke. V Bratislave a jej okolí je čo ponúknuť (múzeá, galérie, hrad Devín, vodné dielo Gabčíkovo atď.). Lebo naša cesta do Európy, ktorú tak zdorazňujeme pri každej príležitosti, bude mať pre nás význam iba v takom prípade, ak bude obojstranná a keď aj Európa si nájde cestu k nám, ak jej budeme mať čo ponúknuť. A tomu môžu napomôcť aj takéto podujatia, o ktorých sa môžu zahraniční návštevníci na vlastné oči presvedčiť a vyslať o tom pozitívne signály.

Čo sa však nepodarilo uskutočniť tento rok, máme šancu urobiť o rok. Ide o to, túto šancu využiť ☐ Redakcia

Medzinárodná aukcia na BZD

V rámci prvého ročníka Bratislavských zberateľských dní sa v sobotu 5. júna poobebe v Euro klube bratislavskej Incheby po dlhých rokoch uskutočnila aj sálová aukcia materiálov viacerých zberateľských odvetví. Z 1085 ponúknutých položiek bolo 126 venovaných filokartii, mince a bankovky obsadili 146 položiek, zvyšok bol venovaný filatélii.

Najväčší záujem vzbudili bankovky, kde boli ponúkané vzácné jednostranné nátlaky slovenskej nevydanej 100-korunačky z roku 1944, veľmi vzácna 2000-korunová poukážka z roku 1945, ale aj R-U 100-koruna z roku 1910 vo veľmi peknom stave; z mincí spravili očakávané vysoké ceny najmä nové slovenské PROOFky a dobré ročníky R-U obežných mincí. Nízka predajnosť bola pri staronemeckých minciach, hoci boli vo veľmi peknom stave.

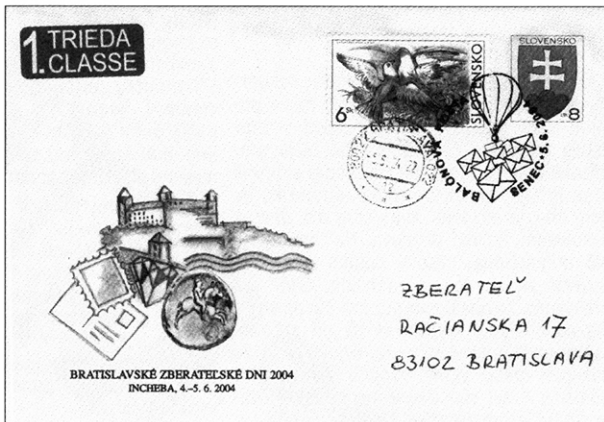
Z pohľadníc sa predala väčšina slovenských litografií, menší záujem bol o

secesiu a judaicu. Vo filatélii hrá už dlhé roky aj v zahraničí prím poštová história: Najlepšie sa predávali celiny a celistvosti starého Uhorska, slušne sa predávali aj zásielky súvisiace s naším územím. Zo známok sa predali skoro všetky položky Rakúsko, odchýlky ČSR a SR, záujem bol aj o britské kolónie. Tradične úspešný bol aj predaj zbierok a partií.

Aukcia priniesla viacerým našim i zahraničným zberateľom prírastky do zbierok a ako spomienku ju bude v knižniciach dlho pripomínať pekný plnofarebný katalóg, zobrazujúci všetky ponúkané položky ☐ ik

Skutočne, balónová pošta bola najkrajšia

V marcovom čísle Zberateľa bola prezentovaná účasť Slovenskej pošty, š.p., Poštového múzea a Účelového strediska POFIS na Bratislavských zberateľských dňoch. V závere autorka článku, Ing. M. Daubnerová, napísala o pripravovanej perličke, ktorou „je možnosť poslať si zásielku priamo z podujatia balónovou poštou. A odborníkom netreba pripomínať výnimočnosť tohto druhu pošty. Najzaujímavejšie na nej je, že sa nikdy dopredu nevie, kam balón doletí, a to je to najkrajšie“.

Zásielka s „excelentným“ odličkom pošty Bratislava 022

Skutočnosť však predčila všetky očakávania. Zásielky podané k uvedenému letu prišli opečiatkované príležitostnou pečiatkou balónovej pošty (s domicilom Senec), ale aj tá bola doslova znehodnotená odličkom dennej pečiatky pošty Bratislava 022. O ďalších náležitostiach, ktoré sú pre balónovú poštu charakteristické, na zásielkach nieto ani chýru. Chýbajú odličky dennej pečiatky pošty v mieste najbližšom od miesta prístátia balónu, ktorá prevzala zásielky z balóna na ďalšiu prepravu adresátom. Je takmer pravidlom, že zásielky sú opečiatkované kašetom alebo inou pečiatkou potvrdzujúcou prepravu balónom (túto úlohu často plní palubná pečiatka balóna). Nič takéto na zásielkach však niet, a tak hovorí o „výnimočnosti“ týchto zásielok je fatálnym omylom (ak ich nechceme priamo označiť ako nepodarky pošty na škodu zberateľov).

Potom som zachytil správu, že balón pre silný vietor vôbec neletel. Nevie, či sa tieto správy zakladajú na pravde alebo nie. Ale pri príprave prepravy zásielok balónom treba rátať aj s touto eventualitou. Pre takýto prípad organizátor mimoriadnej prepravy má pripravenú jednoduchú pečiatku s textom, že pre technické problémy (alebo nepriaznivé počasie) sa balónový let neuskutočnil. Aspoň tak to robia seriózni organizátori, tak sú tieto zásielky aj zberateľsky hodnotené a katalogizované.

Ano, nikdy sa nevie, kam balón doletí. Ani to, ako sa pošta zachová. Nech už organizácia balónovej pošty zlyhala z akýchkoľvek príčin, patrilo by sa, aby organizátor povedal aspoň obligátne „pardon“ a zberateľskej verejnosti poskytol seriózne vysvetlenie ☐ Karol Čierny

Desaťročná púť s časopisom ZBERATEĽ (3)

Desať rokov utieklo ako voda, ale za ten čas sa okolo vydávania Zberateľa udialo mnoho vecí. Niektoré som už spomenul, bolo ich však ešte viac, ale môj priestor na rozprávanie je však vymedzený. S touto poslednou časťou chcem naložiť trochu inak ako s predchádzajúcimi. Pokúsim sa stručne zhrnúť za desať rokov prešlú cestu časopisu, povedať aj niekoľko slov o súčasnom stave časopisu a trochu pozornosti sústrediť aj na jeho budúcnosť.

Odkaľ sme prišli • Cestu, ktorú časopis za desať rokov vykonal, najlepšie môže posúdiť každý čitateľ sám. Stačí, keď si prelistuje jednotlivé čísla Zberateľa. Malú prehliadku doteraz vydaných čísel som si urobil aj ja. Pritom mi lietalo myslou, čo všetko by som dnes urobil inak, keby som mal dnes s časopisom začínať odznova. Na tom nie je nič mimoriadne, časový odstup umožňuje pozeráť sa na veci z nadhľadu. Skôr ma prekvapilo, že obsahové zloženie časopisu sa iba nepodstatne menilo, že sa od začiatku zachovali takmer všetky rubriky ako aj to, že časopis zostal verný svojmu základnému poslaniu - byť všestranne nápomocný čitateľom pri ich zberateľskej činnosti.

Vysoko si vážim aj skutočnosť, že časopis si po celý čas jeho vydávania dokázal úspešne udržať súlad medzi obchodnými záujmami vydavateľa a záujmami väčšiny čitateľov i zberateľskej verejnosti. To nebolo a nie je vždy jednoduché. Rovnako si cením, a to nie je o nič menej zložitéjšie, aj dosiahnutie optimálnej súčinnosti a spolupráce medzi tvorcami časopisu. Na tvorbe časopisu sa podieľal relatívne široký okruh ľudí, často s veľmi rozdielnymi povahovými vlastnosťami, rôznou úrovňou odborných vedomostí, publikačných skúseností, odlišnými názormi i nárokmi. Ale vďaka nim je dnes časopis tým, čím je. Nie vždy to išlo hladko, nie každému koncepcia časopisu vyhovovala a viem, že ani so mnou nebolo vždy jednoduché spolupracovať.

Myslím, že doteraz sa nám darí držať kréda, ktoré sme časopisu dali do viienka v úvodníku prvého čísla 1995, vyjadrené tromi slovami: Dakujem, prosím, prepáčte.

Kam sme dospeli • Keď vtedy prvé vľajajšie číslo Zberateľa s prvou prílohou Zbera-

teľských statí, vydavateľ listujúc v časopise, sa obrátil na členov redakcie s otázkou: „Kam až s úrovňou časopisu chcete ísť?“ V prvom momente nebolo jasné na čo mieri, čo sa stalo, alebo čo sme spackali. Po krátkej diskusii bolo jasné, o čom to je. Zberateľ svojou úrovňou začal prekračovať hranicu únosnosti amatérsky vydávaného časopisu a na profesionalizáciu redakcie pre firmu (ešte) nenastal vhodný čas, čo znamená, že ešte na to nie sú ani priaznivé hospodárske a spoločenské podmienky. Navyše, redakcia začala „hovoriť“ aj do iných aktivít vydavateľa - do prípravy a vydávania ročníkových katalógov slovenských poštových známok a celín, aukčných katalógov i do prípravy albumových listov. Zdá sa, že firma si nedala meno podľa názvu časopisu nadarmo.

Pravdaže, od „šéfa“ polozenie otázky s takýmto lichotivým podtónom poteší. Najmä ak viete, že sa opiera aj o priaznivé ohlasy čitateľov. Ale takáto otázka súčasne vo vás vyvoláva aj obavy...

Trochu sa upokojte, ak budete analyzovať situáciu a hľadať príčiny ako bolo možné sa dopracovať k týmto výsledkom. Podľa môjho názoru najvýznamnejšiu úlohu tu zohrala nová technika - počítače a elektronická pošta. Dodanie článkov na disketách alebo ich zaslanie e-mailom ušetrí mnoho času najmä s prepisovaním rukopisov. Elektronická pošta navyše umožňuje priam obratom sa spojiť s autorom, konzultovať s ním otázky spojené s prípravou článku. Pokiaľ autor má ešte aj skener, tak môže dodať aj obrazové podklady. Podobne sa možno spojiť s konzultantom, lektorom alebo prizvať niekoho ďalšieho k spolupráci. Všetko priam ako v rozprávke!

Kam smerujeme • V rozšírení a v ďalšom zdokonalení techniky vidím aj najväčšiu nádej pre budúcnosť vydávania časopisu. Presnejšie povedané, pokiaľ sa týka množstva a kvality prác vecnej povahy. Verím, že nová technika v budúcnosti umožní zabezpečovať jeho redigovanie naďalej na báze dobrovoľnosti. Už dnes sú to obrovské možnosti pre tímovú spoluprácu a syntézu poznatkov viacerých zberateľov. V praxi to môže mať aj podobu činnosti odbornej pracovnej skupiny, odborného sympózia či seminára alebo formy konzultácií odborníkov z jedného alebo viacerých zberateľských oblastí.

Myslím, že v oblasti zberateľstva sa budú zvyšovať integračné procesy. Keď zberateľ bude súčasne čitateľom i spoluvorcom časopisu, prípadne aj rôznymi publikácií a zborníkom. S využitím webových stránok je veľmi pravdepodobné aj to, že súčasťou tohto integračného procesu sa stane aj nový typ vystavovateľskej činnosti...

Dnes to už nie sú nejaké fantastické vízie alebo „fantazmagórie“ (ako s obľubou používali tento výraz podaktorí funkcionári pre ľudí, ktorí videli dopredu trochu ďalej ako len po špičku svojho nosa). Pravdaže, možno k tomu má námetky, poznámky a rôzne „ale“. Zo všetkých jedna je však zásadná: Zberateľstvo treba dostať na takú úroveň, aby sa stalo prístupným súčasnému človeku, jeho intelektuálnej úrovni, spoločenským a kultúrnym nárokom, aby zberateľstvo jeho život obohacovalo o nové poznatky, zážitky a inšpirovalo ho k zmysluplným aktivitám a viedlo ho k naplňaniu najušľachtilejších ľudských ideálov. Krátko povedané, zberateľstvo potrebuje mať zmysel. A ten mu môžu dať iba a len zberatelia - pokiaľ sú ochotní sa sami o to pričiníť. Verím, že v tomto smere môže svoju trošku prispieť aj náš časopis.

Na záver môjho malého pozastavenia pri príležitosti 10. ročníka Zberateľa, rád by som znova odcitoval nasledovné Emersonové slová: „Iba to, čo máme v sebe, môžeme vidieť aj mimo seba! Ak nestretávame bohov, bohyne, vyplýva to len a len z toho, že už nijakých neprechováваме vo vlastnom srdci...“

□ Viliam Kučera

HRADČANY 20 h MODROZELENÁ - DOSKOVÉ CHYBY A RETUŠE

Z celej série výplatných známok Hradčany, ktorými československá poštová správa 18. decembra 1918 otvorila svoju vydavateľskú činnosť, z pohľadu zberateľa doskových chýb a retuší k najzaujímavejším jednoznačne patrí modrozelená 20-halierová.

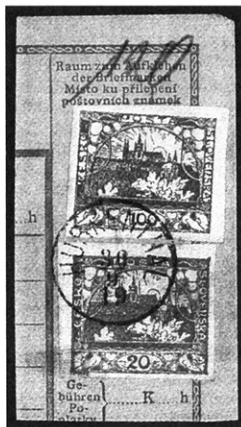
Známkou s touto hodnotou, vydaná 30. decembra 1918 strihaná a od augusta 1919 aj ako zúbkovaná v celkovom náklade 103,1 mil. a 5,7 mil. kusov, bola hlavne používaná ako jednoznačková frankatúra v I. tarifnom období (TO) za list základnej hmotnosti a v III. TO za pohľadnicu alebo poštový lístok v tuzemskom styku. Ako dodatková alebo viacnásobná frankatúra bola veľmi často používaná na balíkových a peňažných poukážkach. Jej platnosť sa spolu s ostatnými známami hradčanskej emisie skončila 30. apríla 1921. Počas 21 mesiacov trvajúcej platnosti bola tlačaná štyrmi tlačovými doskami (TD):

Z veľkého množstva doskových chýb na tejto hodnote, z ktorých 7 až 10 stojí za zvýšenú zberateľskú pozornosť, sú na dvoch známkových poliach vykonané retuše. Retuša na 28. ZP a 78. ZP II. a III. TD („šibenička“ a bodka za hodnotovou číslicou 20) patria spolu s retušou červej 10-halierovej známky na 91. ZP na IV. TD (hodiny vo veži) k najväčším, ale aj najnedokonalejším retuším nielen na celej emisii Hradčany, ale i na ostatných československých známkach.

DOSKOVÉ CHYBY A ICH RETUŠE

Obr. 1 - Dosková chyba ZP 25 / II - Farebné vodorovné čiarky v ováli hodnotového údajá (vpravo na odstrižku známka použitá na pošte Hurkenthal (Hôrka na Šumave) 30. septembra 1919)

Na 25. ZP II. TD sa nachádza najvýraznejšie pôsobiaci DCH (farebné vodorovné čiarky v ováli hodnotového údajá (obr. 1). Aj napriek veľmi rušivému vzhľadu nebolo toto ZP retušované počas celej doby tlačie touto doskou.

DOSKOVÁ CHYBA A RETUŠ ZP 28/II

Dosková chyba „šibenička“ v pravej dolnej časti hodnotového štítku v priebehu tlačie touto tlačovou doskou bola retušovaná veľmi nedokonale (obr. 2).

Obr. 2 - Vľavo dosková chyba na ZP 28/ II - „šibenička“ a vpravo jej retuša

Typické znaky známkového poľa:

- srdiečko vpravo od hodnotového štítku dolu neuzavreté,
- čiarka pred písmenom „Č“,
- ľavý horný roh vybieha do farebnej škvrny,
- spodok ľavej nožičky písma „M“ (MUCHA) šikmou čiarkou spojený s rohom známky.

Charakteristické znaky retuše:

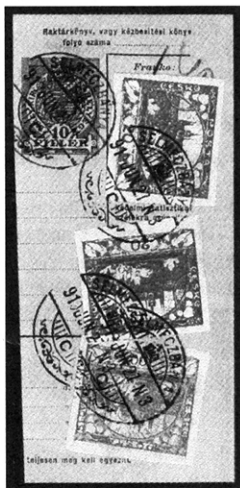
- porušený dolný ovál hodnotového štítku,
- pôvodná dosková chyba „šibenička“ nedbalo vyštipnutá - len zdeformovaná.

DOSKOVÁ CHYBA A RETUŠ ZP 78

Dosková chyba ZP 78/ I „Bodka za číslicou 20“ bola odstránená pred začiatkom tlačie s touto tlačovou doskou (obr. 3).

Obr. 3 - Retuša DCH ZP 78/ I - „Bodka za číslicou 20“ (vpravo na odstrižku známka použitá na pošte Selmeczbánya (Banská Štiavnica) 27. júna 1919)

Charakteristické znaky retuše:

- vyložený ovál hodnotového štítku
- rozdielne šrafovanie lúčov
- biela škvrna pred písmenom „O“ (POŠTA),
- zárez na streche pod slinkom.

DOSKOVÁ CHYBA ZP 78/ II

Dosková chyba „Bodka za číslicou 20“ na 78. známkom poli bola odstránená retušovaním až ku koncu tlačie touto tlačovou doskou (obr. 4).

Typická chyba známkového poľa:

- porušený horný okrajový rám nad „ŠT“ (POŠTA).

Charakteristický znak retuše:

- výrazná šikmá čiarka porušujúca dolný rám oválu.

Obr. 4

Hore ↑ DCH 78/II
„Bodka za číslicou 20“

Vpravo → použitie známky s DCH 78/II na odstrižku podanom vo Veľkých Herliciach 27. marca 1919

Dole ↓ retuš
DCH 78/II

Charakteristické znaky ZP 19/II:

- a) farebná škvrna v pravom malom i veľkom srdiečku,
- b) pravá holubica má v krídle obličiek

Charakteristické znaky ZP 33/II:

- a) farebný bod v chvoste ľavej holubice,
- b) čiarka v ľavom malom srdiečku,
- c) pretiahnutá priečna čiarka v „A“ (SLOVENSKÁ).

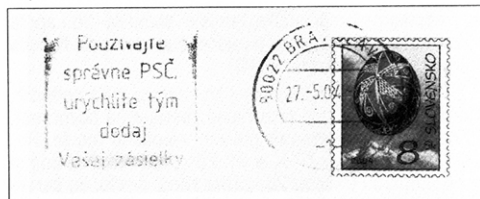
Obr. 7 - ZP 19/II

Obr. 8 - ZP 33/II

Vzhľadom na to, že modrozelená 20-halierová známka Hradčany je stále dostupná, možno z nej zostaviť veľmi pekný exponát doskových chýb a retuší vyskytujúcich sa na I. až IV. tlačovej doske spolu s ich použitím v poštovej prevádzke □ L. K.

Za desať známok - jedenásta zdarma alebo falzifikát na vlastnú škodu?

Do redakcie sme dostali list od nášho čitateľa Štefana Kováčika z Bratislavy s týmto stručným textom: „Posielam na obálke známku zo známkového zošítka Kraslica. Je to 11. známka - z obalu. Je to prémia pre filatelistov? Napíšete niečo o tom?“

Čo k tomu dodať? Obálka, v ktorej sme list dostali, bola naozaj vyfrankovaná známku z obalu známkového zošítka (ZZ). Veď prečo by aj nie? Veď tvar, veľkosť i farbu má ako ostatné známky č. 321 a tlačila ju tá istá tlačiareň, dokonca je na nej aj ochranný prvok - mikrotext SLOVENSKÁ POŠTA (!). Kedysi existoval (existuje?) zákaz reprodukovat ceniny v rovnakej veľkosti a farebnom prevedení ako originál z dôvodov zamedzenia ich zneužitia. Dnes sa však všetko mení. Ale táto „jedenásta“ známka ako bonus pre filatelistov asi nebude, jedine ak...

Známkou z obalu ZZ použitú na vyplatenie poštovného možno považovať jedine za nepravú, teda vo filatelistickom terminológii za falzifikát. Keďže táto „známka“ je filatelistami ľahko rozoznateľná, nie je dôvod falzifikát klasifikovať ako na škodu zberateľov. Ľahko však ujde pozornosti v poštovej prevádzke, keď zamestnanci nemajú čas podrobne skúmať pod lupou každú známku. V tomto prípade teda môžeme dôvodne hovoriť o falzifikáte na škodu pošty. Svojím spôsobom je to kuriózna situácia, keď pošta vydá falzifikát na svoju vlastnú škodu. Potom je namieste, keď špecializovaní zberatelia spozorujú, lebo také niečo sa až tak často nevidí... □ (R)

DOSKOVÁ CHYBA ZP 78/III

Dosková chyba „Bodka za číslicou 20“ bola odstránená retušovaním až ku koncu tlačie touto tlačovou doskou (obr. 5).

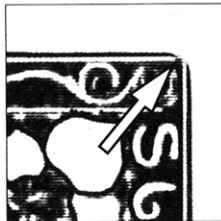

DOSKOVÁ CHYBA ZP 78/IV

Dosková chyba „Bodka za číslicou 20“ v priebehu tlačie touto tlačovou doskou nebola odstránená.

Typické znaky známkového poľa (obr. 6a, 6b):

- a) prerušený ľavý okrajový rám pod „Č“ (ČESKO),
- b) pravý horný roh zaoblený

Obr. 6a, 6b - Typické znaky známkového poľa ZP 78/IV

Retušovanie I. až III. tlačovej dosky nie je jednotné, preto pomocou charakteristických znakov známky a retuše možno presne určiť o akú TD ide. Niektorí zberatelia si však mylnie zamieňajú doskovú chybu z 19. známkového poľa II. tlačovej dosky za retuš ZP 28/II (obr. 7) a taktiež retuš ZP 78/III. s doskovou chybou na ZP 33/II. TD (obr. 8), ktorá je tejto retuši podobná.

Unikátna olovená plomba z hradu Devín

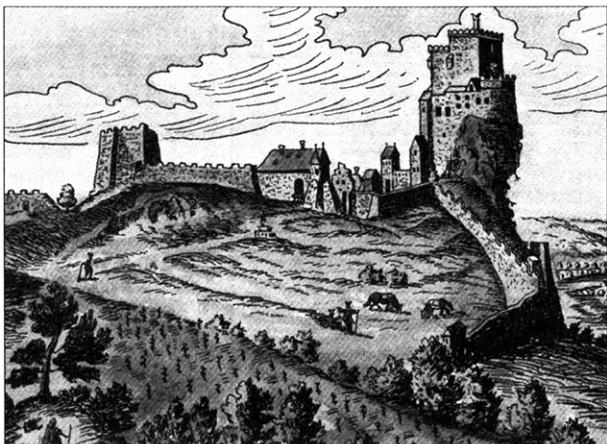
Anton Fiala

V poslednej dobe sme svedkami záujmu o plomby, ktoré slúžili na zaistovanie prepraveného tovaru. V minulosti boli plomby na okraji zberateľského aj vedeckého záujmu. Bolo to dôsledkom ich zriedkavého výskytu i materiálu, z ktorého boli vyhotovené. Materiál bol väčšinou z olova s hnedou patinou, prípadne z iných zliatin, poznačených cínovým morom. Jednoduché, zle čitateľné značky na nich, sa zdali byť nezrozumiteľné. Nálezy mincí mali vždy veľký ohlas medzi verejnosťou, ale o plomby, okrem odborníkov, záujem nebol.

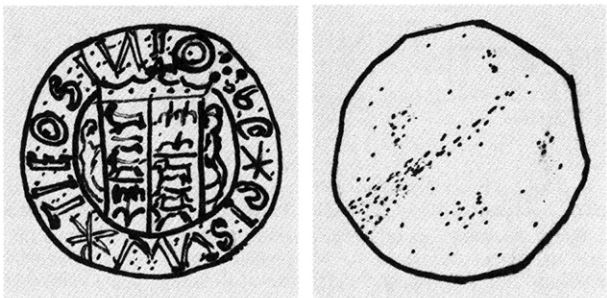
Jednu z takýchto unikátnych plomb na zaistovanie tovaru, navyše pochádzajúcu z Veľkej Británie, objavili pri archeologickom výskume na hrade Devín. Mnohí čitatelia sa môžu pýtať, ako sa táto plomba na Devín dostala. Nálezy mincí sú samozrejmosťou, veď peniaze v minulosti hrali dôležitú úlohu. Ale čo plomba? Pre túto odpoveď sa vrátame o niekoľko storočí do minulosti - do 16. a 17. storočia.

Vlastníkmi hradu a tým aj devínskeho doménia v tomto období - presnejšie v rokoch 1527 až 1605 boli Báthoryovci, roku 1605 - Michal Bay, kastelán hradu, ďalej s menšími prestávkami Ján Keglevič, ako aj cisárske vojská. Majiteľmi hradu a celého panstva od roku 1635 sa stali Pálffyovci, známi ako bojovníci proti Turkom. Preto neprekvapuje, že hrad musel byť dobre opevnený, aby s početnou vojenskou posádkou mohol odolávať tureckej presile alebo protihabsburským vojskám.

Dôležitú úlohu v bojaschopnosti vojsk hralo ich zásobovanie nielen peniazmi, ale aj potravinami a inými nevyhnutnými potrebami. Peniaze na vyplácanie žoldu nemuseli byť vždy poruke a často sa hľadalo náhradné riešenie, čoho dôkazom je nájdená plomba. Plomba má na ľicnej strane v poli erb Anglicka, v hornej časti s kráľovskou korunou. Ako štítonosič v štylizovanej podobe sú zobrazení dvaja leopardi. Okolo je nápis (za ružicou): **hC ★ CISVW ★ TIEOS I I IO**. Rubová strana je zastrihnutá do mierneho osemuholníka, s malým pozdižným žlabkom.

Obr. 1 - Pohľad na hrad Devín, nálezisko olovenej plomby (kolorovaná perokresba Karola Frecha)

Obr. 2 - Olovená plomba na zaistovanie prepraveného súkna Obchodné spoločensť v Londýne, 16.-17. storočie

Plomba patrila londýnskeму obchodnému spoločensťu so súknom. Kvalitné anglické súkna začali prenikať do strednej Európy už koncom 14. storočia cez Gdansk. Väčšie uplatnenie u nás mali až od 16. storočia. Že išlo o kvalitné súkno, svedčí clo v hodnote 1 florén za „podstav“ (dĺžka medzi 15 - 22,5 m), ktoré musel obchodník zaplatiť v 15. storočí. Aby nedošlo k falšovaniu a k znehodnoteniu súkna, prevážali súkno v baloch označených plombami majiteľa (tzv. značka kvality). Po rozbalení tovaru stratila plomba svoj zmysel a stala sa iba kúskom kovu, ako nepotrebný odpad. Takýto bal súkna s plombou sa dostal na hrad Devín a obchodom cez Bratislavu ako časť žoldu (tzv. moderný truck systém). Vojaci mohli súkno predat a získať tak potrebné peniaze alebo ho použiť na svoje oblečenie. Na Slovensku poznáme variant opisovanej plomby z Nitrianskeho hradu, datovanej do 16.-17. storočia. Na území Maďarska sa plomby vyskytujú častejšie, napríklad na hradoch Eger, Buda, Nagykanizsa a pod. ■

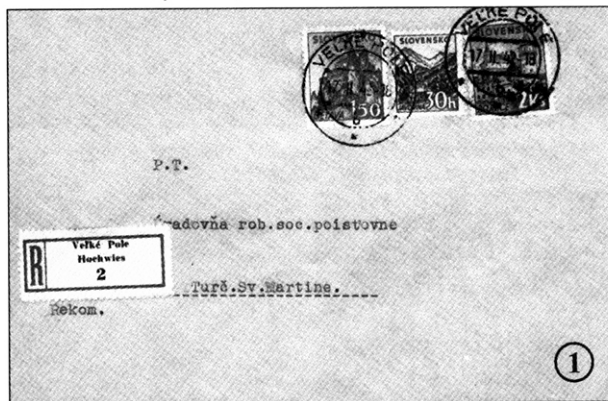
Literatúra:

- [1] Borovský, Š. a kol.: Vlastivedný sprievodca po Devíne, Bratislava 1987.
- [2] Forbát, E.: Dejiny bratislavského obchodu. Bratislava 1959.
- [3] Hunka, J.: Nálezy olovených plomb na zaistovanie prepravovaných tovarov (14.-17. stor.) zo Slovenska. In: Štúdijské zvesti AU SAV 33. Nitra 1999, s. 295-309.
- [4] Kusenda, R.: Dovozy textílií do Bratislavy koncom 15. a začiatkom 16. stor. In: Historický časopis 42, č. 3. Bratislava 1994, s. 409-424.
- [5] Louda, J.- MacLagan, M.: Heraldry of Royal families of Europe. London 1981

DVOJJAZYČNÉ NÁLEPKY

Miroslav Bachratý

Pod titulom „Dvojazyčné R-nálepky slovenskej pošty“ som v Zbierateli 3/1997 uverejnil príspevok pojednávajúci o nálepkách dvojazyčných doporučených a balikových nálepiek, ktoré zaviedla slovenská poštová správa (1939-1945) v niektorých obciach s významnou nemeckou menšinou. Pripojená tabuľka obsahovala zoznam obcí s poštovým úradom, pri ktorých bol v lexikóne obcí Slovenskej republiky z roku 1942 uvedený aj nemecký prípadne maďarský názov. Na základe tejto skutočnosti som vyslovil predpoklad, že tieto pošty mohli byť vybavené dvojazyčnými slovensko-nemeckými nálepkami na doporučené a balikové zásielky.

Aj keď od zverejnenia príspevku uplynulo sedem rokov, názorová situácia sa takmer nezmenila. Až v poslednej dobe sa vďaka Ondrejovi Földesovi z Bratislavy podarilo identifikovať R-nálepku pošty Veľké Pole s dvojazyčnou legendou Veľké Pole / Hochwies, ktorá bola použitá na doporučenom liste s odľahčom dennej pečiatky Veľké Pole / b / 17.II.42 (obr.1). Pritom je zaujímavé, že nemecký názov obce sa na R-nálepke vyskytuje v odlišnej forme, než uvádza spomínaný lexikón obcí - Hochwiesen (pod heslom Hochwies registruje miestnu časť obce Janova Lehota). Tvar Hochwiesen, resp. Hoch-Wiesen je uvedený aj vo Vlastivednom slovníku obcí na Slovensku (Obzor, 1978). Maďarský identifikačný slovník miestnych názvov (vyd. Baja, 1998) však uvádza pri obci Veľké Pole (maď. Pálosnagymező) obidva tvary - Hochwies, Hochwiesen.

K doposiaľ známym balikovým nálepkám pribudla dvojazyčná nálepka pošty Prievoz / Oberufer (dnes miestna časť Bratislavy). Nachádza sa síce už na československej sprievodke (s pretlačou kolkovej známky nápisom ČESKOSLOVENSKO) podanej 10. 9. 1945, použitá nálepka má

však nepochybne pôvod vo vojnovom období. Na rozdiel od doteraz známych dvojazyčných balikových nálepiek, kde je nemecký názov umiestnený pod slovenským, na nálepke prievozskej pošty sú obidva názvy usporiadané v jednom riadku a oddelené pomlčkou (obr. 2).

Nálezy uvedených nálepiek opäť o malý kúsok posúvajú naše poznatky z oblasti poštovníctva Slovenskej republiky v období 1939-1945. Na druhej strane, štúdium archívnych materiálov rozširuje zoznam potenciálnych pôst, na ktorých sa teoreticky mohli používať dvojazyčné nálepky. V dochovanom (žiaľ, nedatovanom) zozname „Pripustené nemecko-slovenské názvy obcí“ sa okrem obcí uvedených v citovanej tabuľke, nachádzajú aj ďalšie, spomedzi ktorých som do nasledujúceho prehľadu vybral iba tie, v ktorých pracoval v období 1939-1945 poštový úrad:

Bardejov	Bartheld
Dobšiná	Dobschau
Gajdel	Gaidel
Gňazdá	Kniesen
Koterbachy	Kotterbach
Kremnica	Kremnitz
Krompachy	Krompach
Pezinok	Bösing
Podolínec	Pudlein
Poprad	Deutschendorf
Prakovce	Prackendorf
Rastislavice *)	Ratzersdorf
Svätý Jur	Sankt Georgen
Stos	Stoss
Tatranská Lomnica	Tatra Lomnitz
Turček	Turz **)
Špišská Belá	Zipser Bela
Špišská Nová Ves	Zipser Neudorf

*) Račišdorf (dnes Rača, miestna časť Bratislavy), pomenovanie Rastislavice bolo používané v rokoch 1921-1929

**) V lexikóne obcí uvedené ako Ober/Nieder Turček

Je pozoruhodné, že ani tento zoznam neobsahuje Handlovú, z ktorej reálne poznáme dvojazyčnú R-nálepku s legendou Handlová / Krickerhau.

S odstupom času možno konštatovať, že používanie dvojazyčných slovensko-nemeckých nálepiek na doporučené zásielky a balíky bolo pomerne obmedzené a celistvosti tohto druhu sa (s výnimkou niektorých bratislavských pôst) vyskytujú iba ojedinále. O to naliehavejšia je potreba, aby šťastní nálezcovia dokladov tohto druhu oboznámili zbierateľskú verejnosť so svojimi zisteniami a prispeli tak k poznaniu tejto mimoriadne zaujímavej oblasti našej poštovej histórie ■

Zahraničný odboj v USA a zberateľské materiály

Skoro každú významnejšiu udalosť môžeme dokumentovať aj dobovými tlačnými materiálmi. Mnohé z nich končia v archívoch a múzeách alebo ako pozostalosť u príbuzných. Iné sa dostanú do rúk zberateľov a niektoré sú dostupné aj širokej verejnosti (známky, mince, bankovky, pohľadnice a pod.). Práve rôznorodým materiálom chceme v tomto príspevku doložiť činnosť Slovenskej ligy a niektorých jej osobností v Amerike.

Slovenskú ligu v Amerike založili v roku 1907 naši tam žijúci krajanovia a jej prvým predsedom sa stal **Štefan Furdek**. Jej cieľom bolo vymánanie Slovenska z Rakúsko-uhorskej monarchie, kde Slovákom boli upierané základné práva najmä po Rakúsko-Uhorskom vyrovnaní v roku 1872. Ďalej to bolo vytvorenie spoločného štátu s Čechmi a neskôr presadzovanie slovenských záujmov v Československej republike.

Obr. 1 - Príspevková známka hodnoty 1c

Na podporu svojej činnosti vydali príspevkovú propagačnú známku s nominálnou hodnotou 1 cent v sivomodrej farbe (obr.1). Je na nej obraz slovenskej devy v kroji, vlavo slovenský dvojkríž na trojvrší, vpravo segment zástavy USA, text **SLOV. LIGA./ SLOVENSKÝ BRAT, OBJÍM SI MAŤ**. Známkou vytlačila American Bank Note Co v New Yorku.

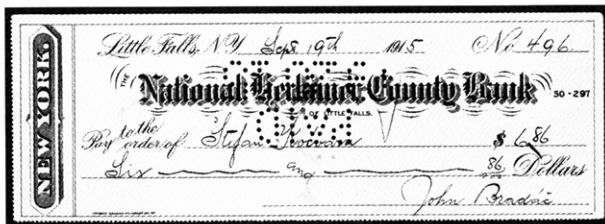
V roku 1917 Slovenská liga v časopise **JEDNOTA** vyhlásila „Milióndolárovú zbierku“. Jej cieľom bolo získať finančné prostriedky potrebné na oslobodenie Slovenska a podporu Česko-Slovenských légii v zahraničí, ktoré v USA, Taliansku a Rusku organizoval **M. R. Štefánik**. Darcom na túto zbierku sa udeľoval bohaty ilustrovaný farebný diplom (obr.2). Podpisovali ich vtedajší predstavitelia Slovenskej ligy - predseda **Albert Mamatey** a tajomník **J. Janček** ml. Vyobrazený

diplom bol vystavený 19. 11. 1917 **Jánovi Bradáčovi** sn. na sumu 65 dolárov. Ján (John) Samuel Bradáč sa narodil v roku 1889 na Myjave, roku 1907 odišiel do USA, kde vyštudoval za evanjelického kňaza. Angažoval sa v Slovenskej lige a Slovenskom národnom spolku.

Obr. 2 - Diplom pre darcov na „Milióndolárovú zbierku“ (autor Fábry)

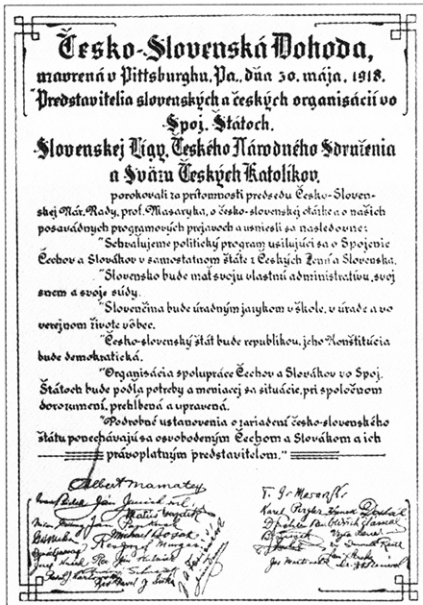
Za slovenských evanjelických kňazov Ján Bradáč bol aj vo výbore, ktorý organizoval spomenutú „Milióndolárovú zbierku“. Jeho meno je aj zmenke newyorskej banky z 19. septembra 1915 vystavenej pre iného Myjavčana **Štefana Kočvaru** (obr.3). Akceptáciu zmenky na druhý deň banka potvrdila perforáciou zmenky PAID + 92015.

Obr. 3 - Zmenka newyorskej banky podpísaná Jánom Bradáčom

Za slovenských katolíckych kňazov bol vo výbore „Milióndolárovej akcie“ reverend **Jozef Murgaš** (1864-1929), ktorého nie je potrebné bližšie predstavovať, lebo je všeobecne známou osobnosťou Slovenska, okrem iného aj ako vynálezca a priekopník rádiotelegrafie. Bol pripomenutý aj na poštových známkach Slovenska vydaných v roku 1939 (kat. č. 38 a 39) a v roku 1994 v emisnom rađe Európa (kat. č. 30) v PL so štyrmi známkami. S menom J. Murgaša, ako aj s menami A. Mamateya, J. Jančka sa stretneme aj na Česko-Slovenskej Dohode uzavretej 30. 5. 1918 (obr.4). Dohoda bola často publikovaná aj na pohľadniciach.

Ďalším zo signatárov Pittsburghskej dohody je **Michal Bosák** (1869-1937), bankár zo Šariša, ako ho nazývali (obr. 5). Narodil sa v Okružľom neďaleko Prešova a ako 17-ročný odišiel do USA. V roku 1902 založil Citizen Bank a First National Bank v Olyphante, v roku 1905 potom ďalšie dve banky. Po návrate na Slovensko založil v roku 1920 Americo-Slovenskú banku (ASB) v Bratislave s 12 filiálkami. Z hľadiska notafílie je zaujímavá 10-dolárová bankovka z 25. júna 1907 s jeho podpisom

Obr. 4 - Česko-Slovenská Dohoda uzavretá 30. mája 1918 v americkom Pittsburghu

(obr. 6). Filokartisti jeho osobu môžu doložiť pohľadnicami Prešova, na ktorých je okázala baroková budova filiálky ASB postavená v roku 1923, známa je ako „Bosákov dom“ (obr. 7). Celé desaťročia v nej sídlili Východo-slovenské energetické závody a v posledných rokoch sa opäť v nej usídlila banka. Dá sa predpokladať, že podobnými materiálmi možno dokumentovať aj ostatných signatárov Pittsburghskej dohody.

Obr. 5 - Bankár Michal Bosák

Z českej strany zo signatárov Pittsburghskej dohody najlepšie možno prezentovať T. G. Masaryka (1850-1937), po vzniku ČSR jej prvého prezidenta, ktorého portrét nájdeme na mnohých známkach, minciach, bankovkách, pohľadniciach a iných dokumentoch.

Signatárom dohody nebol M. R. Štefánik (1880-1919), ktorý v tom čase usilovne pracoval na diplomatickom a vojenskom poli, pričom zabezpečil súhlas mocností na založenie légii na ich území, čím sa de facto uznala existencia Česko-

Slovenska ešte pred jeho vznikom. Na počesť Milana Rastislava Štefánika bolo tiež vydaných viac poštových známok a jeho portrét je aj na viacerých minciach, bankovkách, vyznamenaníach či pohľadniciach (obr. 8).

Obr. 6 - Desatдолárová bankovka s podpisom Michala Bosáka

Obr. 7 - „Bosákov dom“, filiálka banky v Prešove

Najznámejšia je však jeho mohyla na Bradle pri Brezovej a v jeho rodných Košariskách. On sa na rozdiel od svojich najbližších spolupracovníkov vytuženej slobody nedožil.

Obr. 8 - Okienková pohľadnica s mohylou M. R. Štefánika

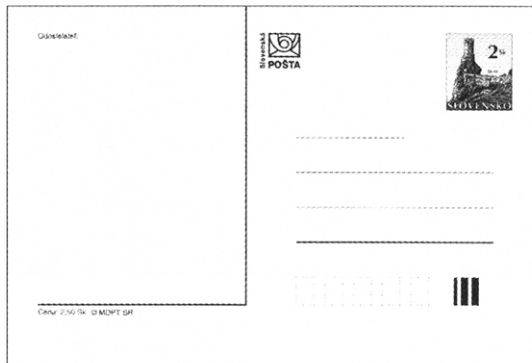
Hľa, niekoľko zberateľských materiálov a iných dokumentov, a koľko historických súvislostí nám môžu priblížiť.

□ Alexander Urminský

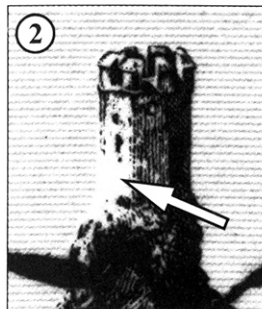
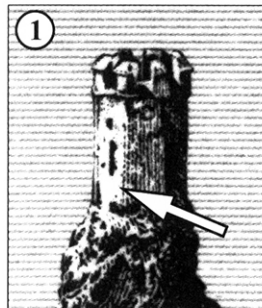
Literatúra:

- [1] Karol Sidor: Slovinci v zahraničnom odboji, Bratislava 1929
- [2] Kol.: Americký bankár zo Šariša, výst. bulletin, Prešov 1999
- [3] Archív autora

DOSKOVÁ CHYBA A JEJ RETUŠ NA POŠTOVOM LÍSTKU DEVÍN

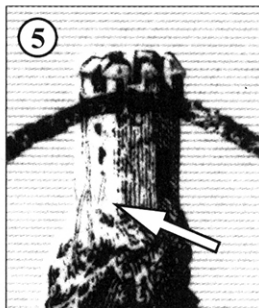
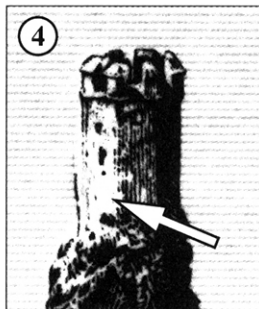
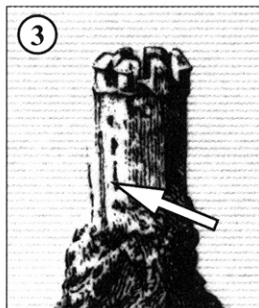
Pri prezeraní väčšieho počtu poštových lístkov so známku „Devín“ (CDV 7B - tlačiareň Prompt - **obr. 1**) upútala moju pozornosť pomerne veľká biela škvrna v ľavej spodnej časti Panského vežičky (**obr. 2**). Keďže sa vyskytovala na rovnakom mieste na väčšom počte lístkov, pojal som podozrenie, že ide o opakujúcu sa odchýlku, spočívajúcu v chýbajúcej dolnej polovici dvojitej čiarky, ohraničujúcej ľavý okraj vežičky a nadväzujúcej časti skalného brala, ako aj chýbajúcej spodnej časti hrubej rysky, vyznačujúcej okno v bielom poli vežičky (toto nabudlo tvar kratšej rysky s bodkou pod ňou).

Táto typická chyba sa vyskytla na jednom z tlačových polí ofsetovej tlačovej dosky a zrejme s ohľadom na svoju veľkosť bola čoskoro zistená kontrolou hotových lístkov a lebo obsluhou tlačiarenského stroja. Nález ďalších piatich lístkov totiž potvrdzuje, že sa v tlačiarňi pokúsili túto chybu eliminovať retušou. Z **obr. 3** je zrejmy spôsob opravy chybných častí kresby - ľavá dvojité čiara je v spodnej polovici doplnená, avšak je evidentne posunutá smerom dovnútra vežičky a navyše nie je vedená kolmo, ale mierne šikmo doprava a v spodnej časti zasahuje hlbšie do kresby skaly, než na pôvodnej kresbe. Vľavo od obrysovej čiary sa nachádza vo vzdialenosti cca 0,3 mm zvislá čiarka, siahajúca do polovice výšky vežičky, ktorá vznikla pravdepodobne ako neúspešný pokus o retuš obrysovej čiary. Hrubá ryška (okienko) je dolu

doplnená o ďalšiu kratšiu čiaru, takže okno má tvar dlhšej prerušovanej čiarky.

Zdá sa však, že ani táto retuš nebola dostatočná a v priebehu ďalšej tlače dochádzalo opäť k nedotlači spodnej časti obrysovej čiary aj kresby okienka (**obr. 4**). Preto bol pravdepodobne vykonaný ďalší zásah, pri ktorom boli chýbajúce časti kresby doplnené tenkými dvojíťmi čiarami, pričom vľavo od dolnej časti obrysovej čiary pribudla ďalšia šikmá čiarka, „podopierajúca“ šikmo vedenú obrysovú čiaru (**obr. 5**). Pri tejto

úprave bola odstránená aj paralelná čiara vľavo od obrysu, z ktorého zostal iba nepatrný náznak. Naznačený vývoj poškodenia a následných retuší inkriminovanej časti kresby známky na poštovom lístku „Devín“ spolu s nepatrným výskytom lístkov s chybou i retušami oprávajújú k hypotéze, že chyba bola objavená pomerne skoro po jej vzniku a keďže následné opravy nevedli k želanému výsledku, bola zrejme vyhotovená nová tlačová doska.

Nasvedčovalo by tomu aj časové rozpätie, v ktorom boli lístky s chybou (od 4.9.95 do 2.5.96) a retušované lístky (od 7.11.95 do 2.3.96) použité. Predpokladám, že výskyt nepoužitých exemplárov bude oveľa vzácnejší, pretože, ako sa zdá, opisované odchýlky zrejme unikli pozornosti aj väčšiny špecializovaných zberateľov slovenských celín ■

Náhradná balíková sprievodka uhorskej pošty - tlačivo č. 378 (633)

Tichomír Kotek • Dušan Evinic

Uhorská poštová správa pri doručení balíkov adresátom používala okrem bežných sprievodiek aj náhradné balíkové sprievodky (Pótszállítólevél), tlačivo č. 378 (vydania z roku 1918 majú číslo tlačiva zmenené na 633). Tieto tlačivá sa používali na urýchlenie dodania balíkov, keď bežné sprievodky ešte nedošli na dodáciu poštu a čakanie na ne by zdržiavalo doručenie balíkov. Používali sa aj ako sprievodný doklad vypísaný v tranzitnom mieste balíka pri jeho zasielaní mimo vlastnú poštovú správu, čím vlastne v tejto etape dopravy balíkov nahrádzali medzinárodné balíkové sprievodky.

Náhradné balíkové sprievodky boli tlačene čiernou tlačou na sivožltom papieri. Texty na týchto sprievodkách sú dvojazyčné maďarsko - francúzske. Na prednej strane tlačiva je názov poštovej správy, pod ním názov tlačiva. Napravo od týchto údajov je predtlač na skladové alebo dodacie číslo balíka. Ďalšia predtlač v dvojstĺpcovom vyhotovení je určená na tieto údaje: Podacie číslo balíka, názov podacej pošty, cena balíka, hmotnosť balíka, adresa príjemcu, miesto určenia, obsah balíka, výška dobierky, výška poplatkov viaznucich na balíku, miesto vystavenia náhradnej sprievodky a podpis zamestnanca pošty, ktorý náhradnú sprievodku vypísal.

V spodnej časti náhradnej sprievodky sú vysvetlivky ako postupovať, keď náhradná sprievodka bola vypísaná k balíku zataženého dobierkou a doplatným. Či je balík zatažený dobierkou, bolo možné zistiť z údajov na samotnom balíku alebo zo zoznamu došlých balíkov. V tomto prípade bolo potrebné údaj dobierka podčiarknuť farebnou alebo čiernou čiarou a vyznačiť sumu dobierky. Ak bola výška dobierky neznáma, namiesto údajov suma sa mal napísať výrazný otáznik. Keď bol balík bez dobierky, malo sa slovo dobierka výrazne prečiarknuť a na spodnej časti uviesť „Bez dobierky“ (Utánvétel nélkül alebo Sans mention de remboursement). Pod týmto vysvetlením je vlavo vytlačené číslo tlačiva a jeho názov. V spodnej časti tlačiva sú uvedené údaje tlačiarne, obsahujúce i rok vydania tlačiva. Pokyny ako zaobchádzať s balíkom podrobným clu, sú uvedené v pravej časti náhradnej balíkového sprievodky zvisle. Ak balík došiel na dodáciu poštu bez colného vyhlásenia a bez preclenia, mal sa vrátiť na príslušnú poštu, ktorá colné úkony vykoná-

vala. Ak bol balík už vycelený (zapečatený), bola na ňom nálepka o vycelení a podobne, bolo potrebné reklamovať iba colné vyhlásenie.

Predná strana uhorskej náhradnej balíkového sprievodky k balíku s obsahom tvarohu s hmotnosťou 2 kg, zaslaného z Turčianskych Teplic do Košíc. Vzhľadom na to, že adresát bol v Košiciach neznámy, na náhradnú balíkovú sprievodku bola nalepená dvojazyčná nálepka označujúca dôvod vrátenia balíka odosielateľovi do Turčianskych Teplic. Nálepka s písmenom „T“ na náhradnej sprievodke označuje, že balík, ku ktorému bola vypísaná na pošte Košice 2, obsahoval potraviny

Zadná strana náhradnej balíkového sprievodky má v hornej časti miesto na odtlačok dennej pečiatky doručovacej pošty. Prijemca balíka mal podľa príslušného textu potvrdzovať, že na druhej strane opísaný balík zodpovedá balíku, ktorý preberá a tento je v bezchybnom stave. Zároveň sa zaväzoval na úhradu nedoplatku, ktorý by mohol vzniknúť na balíku dodanom s náhradnou balíkovou sprievodkou. Pod týmto textom je miesto na názov podacej pošty, dátum prevzatia balíka a podpis preberajúceho. Vlavo od podpisu preberajúceho je miesto na odtlačok dennej pečiatky v deň doručenia balíka.

Zadná strana uhorskej náhradnej balíkového sprievodky k balíku bez dobierky z Bardejova do Moravskej Ostravy, kde bol balík pri dodaní dňa 7.8.1903 zatažený doplatným vo výške 3 gr. Náhradná balíková sprievodka bola vystavená na pošte Košice 2 5.8.1903 a prepravená na časti trasy prepravy vlakovou poštou Košice - Vrútky č. 142.

Náhradné balíkové sprievodky neskorších vyhotovení až po súčasnosť obsahujú väčšinu údajov zhodných alebo podobných tu opisovaným ■

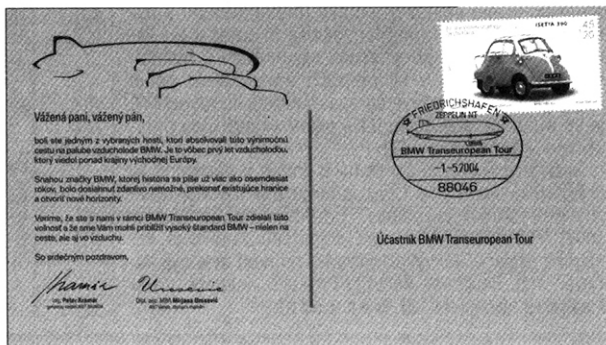
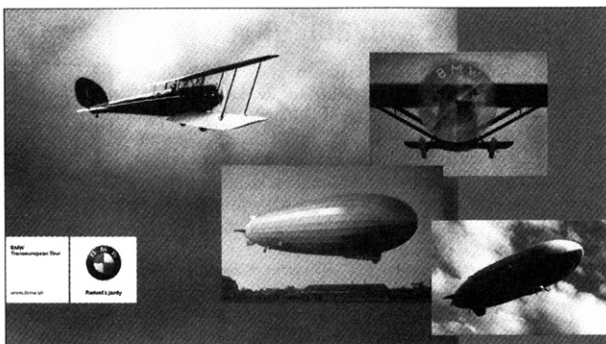
Zeppelin na Slovensku

V máji tohto roka sa aj nad niektorými časťami Slovenska, najmä nad Bratislavou, objavila vzducholod Zeppelin nového typu. Pútala pozornosť obyvateľov nielen majestátnym letom a tichým chodom motorov, ale aj reklamnými nápismi na trupe. A to bol hlavný cieľ, ktorý vzducholod plnila. Známa firma BMW uskutočnila so vzducholodou Zeppelin NT propagačnú cestu pod názvom BMV Transeuropean Tour. Okrem reklamných nápisov vzducholod viezla aj cestujúcich na okružné výletné lety. Pravdaže, iba pozvaných, prominentných a starostlivo vybraných hostí z hľadiska prínosu propagácie a dobrého mena firmy.

Podujatie bolo zrejme pripravené veľmi starostlivo. Možno tak usudzovať aj podľa pamätnej lístka, ktorý obdržal každý účastník letu. Jeho obrazová strana je venovaná letectvu, najmä fotografií legendárnej vzducholode LZ 127 Graf Zeppelin, vzducholode Zeppelin NT s reklamným nápisom BMV Transeuropean Tour a samozrejme, že aj svetoznámej značke BMW. Na adresnej strane je propagačný text vrátane konštatovania výnimočnosti tejto cesty vzducholodou, ktorú venovali predstavitelia firmy. Lístok je vyfrankovaný nemeckou známkom s automobilom BMW Isetta 300 z roku 1960, vydanou v roku 2002 (Mi. 2289), opečiatkovanou príležitostnou pečiatkou so štýlovým domicilom Friedrichshafen - miestom zrodu legendárnych vzducholodí.

Nemecké vzducholode, ktoré boli označované písmenami LZ (Luftschiff Zeppelin) a trojmiestnym číslom, stali sa veľmi populárnymi v období medzi 1. a 2. svetovou vojnou, najmä svojimi transkontinentálnymi letmi cez severný a južný

Atlantik, letom okolo sveta či na Severný pól. Tieto vzdušné plavidlá prakticky otvorili pravidelnú leteckú transkontinentálnu dopravu. Dokladom toho sú aj tisíce ton prepravených poštových zásielok, ktoré sa tešila osobitnej priazni zberateľov - aerofilatelistov. Po tragickej nehode vzducholode LZ 129 „Hindenburg“ v máji 1937 v USA, sa ich používanie v civilnej doprave prakticky zastavilo a ich výsostné postavenie v diaľkových letoch skončilo. Počas druhej svetovej vojny konštrukcia motorových lietadiel dosiahla taký obrovský rozvoj a tak rýchlo sa zdokonaľovala, že parametre vzducholodí boli po každej stránke prekonané.

Myšlienka používania vzducholodí napriek tomu však úplne nezanikla a zaoberali sa ňou vo viacerých krajinách. V povojnových rokoch sa najviac využívali na reklamné účely bez prepravy cestujúcich alebo tovaru. Vznikli mnohé projekty na stavbu vzducholodí na dopravné účely, ale aj ako vhodné prostriedky na prepravu veľkých stavebných dielcov do ťažko prístupných miest, či na rekreačné účely s luxusným vybavením. Dokonca niektorí konštruktéri zašli tak ďaleko, že sa zaoberali myšlienkou na pohon vzducholodí použiť motory na atómovú energiu. Väčšina projektov sa však od projekčných stolov veľmi ďaleko nedostala.

Myšlienka na využitie vzducholodí však nezanikla a v posledných rokoch sa dá hovoriť o jej renesancii. Aj letecká továrňu vo Friedrichshafene pracuje na vývoji novej generácie vzducholodí. Nový typ vzducholodí je tiež určený predovšetkým na reklamu veľkých výrobných a obchodných firiem, ale aj na výletné účely - teda prepravu cestujúcich - i na príležitostnú prepravu poštových zásielok.

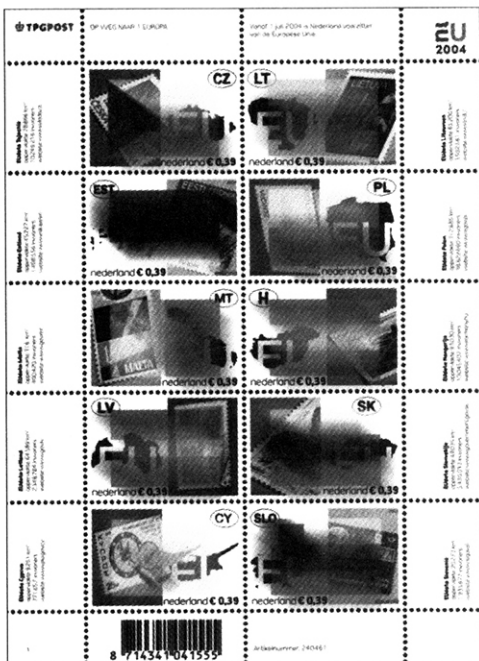
O narastajúcom záujme verejnosti svedčí aj švajčiarska známka, ktorá prináša pohľad na vzducholod typu ZEPPELIN NT. Na odpoveď na otázku ako sa nové vzducholode osvedčia, si ešte nejaký čas počkáme. Lebo napriek technickému pokroku, vďaka ktorému sa podstatne zvýšila ich bezpečnosť, prevádzka vzducholodí je ešte stále veľmi náročná, zložitá a aj veľmi nákladná. □ Karol Čierny

Holandské slovacikum

Prvého mája tohto roka Európska únia zaznamenala svoje najväčšie rozšírenie vstupom desiatich nových členských štátov. Túto udalosť holandská kráľovská pošta 10. 5. 2004 pripomenula vydaním príležitostného tlačového listu. V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že Holandsko bude predsedáť EÚ v druhej polovici tohto roka. Tlačový list, vydaný pod názvom Na ceste k jednej Európe, obsahuje 10 známok s rovnakou nominálnou hodnotou 0,39 €.

Každá známka je venovaná jednému z nových členských štátov a je kolážou viacerých prvkov, charakterizujúcich národnú identitu príslušnej krajiny. Takými prvkami sú vlajka, mapa, automobilová nálepka a reprodukcia jednej poštovej známky (predovšetkým s námetom EUROPA). Ku každej známke prináleží časť okraja TL, na ktorom je vytlačený názov štátu v holandskej, jeho rozloha v kilometroch štvorcových, počet obyvateľov a internetová adresa. V horných rohoch TL je umiestnené logo holandskej pošty a nové logo predsedníctva Holandska v EÚ.

Naša známka je na TL ôsma v poradí a dominuje jej autoznačka SK v ovále. Lavú polovicu známkového obrazu tvorí reprodukcia známky s portrétom Izabely Textorisovej (EUROPA 1996) - žiaľ, fragment známky je nevhodne zvolený. TL vytlačila štvorfarebným ofsetom tlačiareň Joh. Enschedé Security Printers, Haarlem, v náklade 630 tisíc kusov □ **Ivan Lužák**

Francesco Petrarca

Veľký taliansky renesančný básnik a prozaik, prvý európsky humanista, sa dostal tretikrát na známky Talianska. K predošlým vydaniam z roku 1932 (Mi. 382) a z roku 1974 (Mi.1455-46) pribudla 18. marca 2004 nová emisia pri príležitosti 700. výročia narodenia básnika.

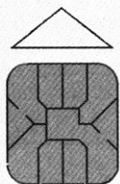

Francesco Petrarca (1304-1374) svoju mladosť prežil vo Francúzsku a právo študoval v Montpellieri a Bologni. V diplomatických službách cestoval po západnej a strednej Európe. Roku 1337 začal v Ríme štúdium antiky. Po návrate do Provence nasledovalo jeho najplodnejšie literárne obdobie. Od roku 1353 žil v Miláne, Benátkach a Arquá (pri Padova). Roku 1355 bol v Prahe u Karola IV. a zostal s ním v písomnom styku.

Hlavným dielom Petrarca je zbierka básní v toskáncine Spevník, venovaná jeho životnej láske Laure, ktorú prvý raz videl ako 23-ročný. Toto lyrické dielo sa stalo vzorom európskeho básnictva na niekoľko storočí. Z jeho ďalšej poeticko tvorby možno uviesť Pastierske piesne, epos Afrika a Triumfy. Historickými a morálnofilozofickými otázkami sa zaoberal vo svojich latinských prozaických spisoch, písaných v štýle Cicerových diel (napríklad životopisy O slávnych mužoch). Patrí k zakladateľom humanizmu. V svojej tvorbe prejavil aj veľkú lásku k vlasti (báseň Moje Taliansko) a bol tiež zástancom zjednotenia Talianska. Zaujímavým dokladom, že inšpiráciu k lyrickej tvorbe nachádzal v osobnom zážitku, vrátane nového čtenia prírody, je spoločný výstup s bratom na Mont Ventoux v Provensálskych Alpách (1336).

Známkou s nominálnou hodnotou 0,45 € vytlačila 5-farebnou rotokalkografiou tlačiareň Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato v náklade 3,5 mil. kusov. Dve pečiatky ku dňu vydania majú domicil Arezzo (miesto narodenia básnika) a Arquá (miesto jeho úmrtia) □ **Ivan Lužák**

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/75/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Gemplus - tri miliardy TK

Známa francúzska telekomunikačná spoločnosť Gemplus, ktorú poznáme aj z vydávania TK pre Slovenskú republiku, vydáva TK pre rôzne krajiny sveta. Jej najväčším zákazníkom a odberateľom je mexická telekomunikačná spoločnosť TELMEX, pre ktorú spoločnosť Gemplus vydala v roku 2002 už svoju trojbiliónovú telefónnu kartu (3 000 000 000 000, čo je tiež 3 000 miliárd TK). Samotná jubilejná karta vydaná k tejto príležitosti mala náklad len 2 tisíc kusov □ **mjobek**

Karta Prima 199 s PIN kódom - nález nového variantu

V rubrike MOT 66 (Zberateľ 10/2003, s.23-24) som informoval o pripravenom slovenskom redukovanom katalógu telefónnych kariet pre mobilné telefóny, ktorý som napísal. Na strane 10 pod katalógovým číslom IA 13 je evidovaná PIN karta pod názvom „Motýle 199 Sk“ vydaná v júni roku 2000. Pod označením IA 13/Bc bol zatiaľ známy len variant s čiarovými kódmi na zadnej strane, s TČi 6 miest s platnosťou do 31.12.2002, pričom v ľavom čiarovom kóde bol doteraz známy variant len s hranatou „3“.

V uplynulých dňoch mi bratislavský zberateľ Ján Jaško predložil k nahliadnutiu nový variant tejto PIN karty s čiarovými kódmi na zadnej strane, s TČi 6 miest (141544) s platnosťou do 31. 12. 2002, ale v ľavom čiarovom kóde s okrúhľou „3“ (**obr.1**). Na základe tohto nálezu je potrebné v uvedenom katalógu doterajšie označenie IA 13/Bc nahradiť novým označením IA 13/Bca a pod ním doplniť novoobjavený variant IA 13/Bcb s vyššie uvedenými parametrami. Doterajšiu rekapituláciu nákladu pod obrázkom „(Bc) má spolu 50 000 ks“, je potrebné zatiaľ nahradiť novými textami „(Bca) má ? ks“

a „(Bcb) má ? ks“, pričom platí, že variant Bca bude mať s veľkou pravdepodobnosťou náklad blížiaci sa k 50 tisícom kusov. Z dôvodu tohto predpokladu nie je potom nutné ani meniť pôvodné cenové záznamy k variantu Bc. Cenové záznamy k variantu Bcb je nutné zatiaľ označiť „?“ □ **mjobek**

Denník Právo: Česká republika - mobilová veľmoc

Český denník Právo uverejnil dňa 28.1.2004 a 11.3.2004 dva krátke články, z ktorých obsahu vyplýva, že Česká republika, pokiaľ ide o vlastnictvo mobilných telefónov aj v rámci európskeho kontextu, je už veľmocou. Súčasný traja operátori v ČR (Eurotel - 4,215 mil. klientov, T-Mobile 3,947 mil. klientov a Český mobil - prevádzkuje sieť Oskar 1,550 mil. klientov) evidovali k 31.12.2003 spolu 9,712 milióna mobilných telefónov, čo pri počte obyvateľov zhruba 10,2 mil. predstavuje cca 95 mobilných telefónov na 100 obyvateľov. Pritom sa predpokladá, že v roku 2004 sa tento stav vyrovná, tzn. v priemere 100 obyvateľov bude vlastniť cca 100 mobilných telefónov. Skutočných užívateľov je však zhruba o 15 - 20 % menej, pretože nie malá skupina užívateľov vlastní dve alebo viac SIM kariet.

Týmto sa Česi dostávajú pomaly k hranici, kedy každý občan Českej republiky, s výnimkou úplne malých detí a istej skupiny dôchodcov, bude vlastniť mobilný telefón. Za túto metu sa všeobecne vo svete považuje 90 % obyvateľstva. V tomto ukazovateli sa Česká republika dostala na špičku spomedzi krajín Európskej únie a z iných zdrojov vyplýva, že viaceré vyspelé krajiny za ňou v tomto smere zaostávajú.

Z druhého článku vyplýva, že Česi utratili v roku 2003 za služby spojené s mobilným telefonovaním cca 62 miliárd Kč, z čoho pripadá zhruba 12 miliárd mobilným operátorom ako čistý zisk! K tejto sume treba prirátat ďalšie cca 3 miliardy Kč za predaj zhruba 2 miliónov nových mobilných telefónov. Na jeden aktívny mobilný telefón tak pripadá poplatok za služby okolo 6400 Kč ročne alebo vyše 530 Kč mesačne.

V tejto súvislosti by bolo zaujímavé poznať podobné údaje za Slovenskú republiku. Pozná ich niekto? (Určite ich pozná, ale spýtať sa treba: Zverejní ich ten niekto? - pozn. red.) □ **mjobek**

MS v ľadovom hokeji 2004 - kupóny v SR a ČR s PIN kódom

Pred niekoľkými týždňami skončil každoročný nielen na Slovensku prebiehajúci hokejový ošiaľ. MS v ľadovom hokeji sme mali možnosť sledovať na obrazovkách alebo osobne v susedných Čechách. Pri tejto príležitosti som očakával, že slovenský mobilný operátor Eurotel ako tradičný sponzor slovenskej hokejovej reprezentácie, si túto okolnosť opäť pripomenie obdobne ako v roku 2003 (bližšie pozri MOT 61). Slovenský Eurotel vydal PIN kartu (dobíjacia karta) „EASY - MS v hokeji 2004 priamo

v Tvojom mobile!" Je to z jeho strany síce chvályhodný počin, oveľa menej sympatií však od nás Eurotel získa za to, že fotografia na karte je opäť neaktuálna - opäť zobrazuje naše mužstvo s ročným oneskorením (obr.2). Usmievajú sa z nej aj hokejisti, ktorí sa v roku 2004 MS v ľadovom hokeji z rôznych príčin nezúčastnili - Pálffy, Bondra, Višňovský, Hlinka...!

Ide inak o štandardný dobýjací kupón EASY s nominálnou hodnotou 500 Sk. Okrem tohto kupónu bol vydaný aj ďalší kupón s nominálnou hodnotou 300 Sk s rovnakým textom „EASY - MS v hokeji 2004 priamo v Tvojom mobile!“ a to s ďalším dovetkom „Zabavte sa s majstrovskými službami!“ (obr.3).

Mobilný operátor s rovnakým názvom v Českej republike, ktorý tam má v súčasnosti aj najviac klientov, vydal k rovnakej príležitosti ako oficiálny partner Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji 2004 peknú zberateľskú sériu tzv. Go kupónov.

Séria pozostáva zo štyroch kusov a sú na nej vyobrazení hráči Petr KADLEC (nominálna hodnota 250 Kč, náklad zatiaľ asi 820 tisíc kusov - obr.4), Jaroslav HLINKA (350 Kč, náklad zatiaľ asi 550 tisíc kusov), Michal SUP (550 Kč, náklad zatiaľ asi 220 tisíc kusov) a Michal SYKORA (950 Kč, náklad zatiaľ asi 30 tisíc kusov). Je predpoklad, že po nejakom čase budú údaje o výške nákladu spresnené.

Ako vidíme, keď dvaja robia to isté, nemusia to byť ešte to isté ☐ **mjobek**

Slovak Telecom zlacňuje hovory do zahraničia

V minulom čísle časopisu Zberateľ (MOT 74) som opisoval novú spoločnosť - operátora na slovenskom telekomunikačnom trhu - karty Private Tel Slovakia, s.r.o. Súčasťou článku bolo aj porovnávanie kariet tejto spoločnosti s možnosťou telefonovať s nimi do zahraničia na pevnú linku, a to v porovnaní s mobilným operátorom Orange (ex. Globtel) a s privátnou spoločnosťou PostTel, a. s. (karty s PIN kódom GlobalPhone). Z porovnania vyplynulo, že po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie od 1. mája 2004 mobilný operátor Orange na radosť svojich zákazníkov pomerne výrazne znížil a zjednotil sadzby za minútu hovoru z mobilu na pevnú linku do všetkých krajín Európskej únie (na 5 Sk za minútu), čím v tomto smere výrazne predstihol monopolného poskytovateľa telekomunikačných služieb na Slovensku - Slovak Telecom, a. s. Súčasťou článku bolo aj konštatovanie, že sadzby Slovak Telecom, a. s., z pevnej linky do zahraničia sú tak nekonkurenčné, že nemá zmysel ani ich porovnávanie s vyššie uvedenými operátormi.

Ubehol však len mesiac a Slovak Telecom, a. s., chciac-nechtiac musel na úpravu spoločnosti Orange rýchle reagoval - opäť na radosť aspoň časti svojich zákazníkov, pretože za tak krátku dobu ich „stihol“ náš monopol stratit nie málo. Zatiaľ sa výrazné zlacnenie netýka všetkých zákazníkov spoločnosti Slovak Telecom, a. s., bez rozdielu, ale len asi 110 000 zákazníkov Slovak Telecom, a. s., ktorí užívajú program ST Maxi (ktorého produktom je o.i. aj populárne bezplatné telefonovanie z pevnej linky po celom území Slovenskej republiky v priebehu každej nedele bez obmedzenia) a ST ISDN Dynamik. Táto skupina zákazníkov zaplatí od 1. júla 2004 za 1 minútu hovoru do väčšiny krajín Európy, do USA a Kanady asi o 60 % menej, tzn. už len 4,65 Sk vrátane DPH. Snaha priblížiť sa minútovou sadzbou hovoru do zahraničia na pevnú linku k minútovej vnútroštátnej sadzbe je už evidentná.

Podľa všetkého v tomto smere bude musieť niečo urobiť aj ďalší mobilný operátor - Eurotel, ktorý má pri telefonovaní mobilom zo Slovenskej republiky na pevnú linku v rámci Európy výrazne vyššie ceny.

Záverom treba dúfať, že takýchto zlacnení na radosť slovenských zákazníkov po vstupe do Európskej únie bude ešte viac, a aj v iných oblastiach života našej spoločnosti ☐ **mjobek**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK máj 2004

Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových
pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci máj 2004:

01 ■ 1.5.2004 Bratislava 1: **PALMARES FILATELISTICKEJ
VÝSTAVY / SLOVOLYMPFILA 2004 / BRATISLAVA** • Sma-
žák • Modrá

02 ■ 1.5.2004 Košice 1: **5. MESTSKÁ FILATELISTICKO FI-
LOKARTISTICKÁ VÝSTAVA / DEŇ MESTA KOŠICE 2004 /
POŠTA Z KOŠÍC** • V. Gaál • Čierna

03 ■ 1.5.2004 Spišská Nová Ves 1: **V EURÓPSKEJ ÚNII** •
M. Kellner • Čierna

04 ■ 3.5.2004 Brezová pod Bradlom: **85. VÝROČIE TRA-
GICKEJ SMRTI / GEN. M. R. ŠTEFÁNIK** • F. Horniak
• Čierna

05 ■ 4.5.2004 Trnava 2: **85. VÝROČIE TRAGICKEJ SMRTI /
80. VÝROČIE PAMÄTNÍKA / GEN. M. R. ŠTEFÁNIK** • M.
Šnirc • Čierna

06 ■ 4.5.2004 Bratislava 1: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ
ZNÁMKY / VSTUP DO NATO** • F. Horniak • Červená

07 ■ 4.5.2004 Bratislava 1: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ
ZNÁMKY / VSTUP DO EURÓPSKEJ ÚNIE** • F. Horniak •
Červená

08 ■ 7.5.2004 Košice 1: **KONGRES MLADÝCH FILATE-
LISTOV SLOVENSKA / FINÁLE FILATELISTICKEJ OLYM-
PIADY MLÁDEŽE** • V. Gaál • Čierna

09 ■ 8.5.2004 Piešťany 1: **PARLAMENTNÁ SKUPINA
STRANY EURÓPSKYCH SOCIALISTOV / LAVICOVÝ DEŇ** •
M. Šnirc • Červená

10 ■ 14.5.2004 Banská Bystrica 1: **POSOLSTVO SLOVEN-
SKA OLYMPIJSKÝM ATÉNAM / SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ
VÝBOR** • Smažák • Čierna

11 ■ 16.5.2004 Kátlovce: **KŇAZ - BÁSNIK KATOLICKEJ
MODERNY / PALO ÚŠÁK - OLIVA** • M. Šnirc • Čierna

12 ■ 15.5.2004 Bratislava 1: **MEMORIÁL FERDINANDA
MARTINGERA / WIEN / BRATISLAVA / MEDZINÁRODNÉ
PRETEKY OSEMVESLÍC** • M. Cipár • Modrá

Propagačný kašeť

21. 5.-25. 5. 2004 **Sloven-
ská pošta / Žďár nad Sázavou** • Kašeť sa používal na
filatelistickej výstave **ŽďAR
2004** v dňoch 21. až 25.
mája 2004 • Autor návr-
hu: F. Horniak

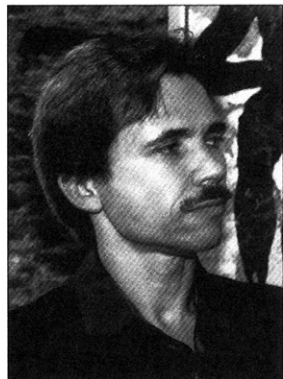
Z GALÉRIE MAJSTROV ZNÁMKOVEJ TVORBY

Tohtoročné leto je v znamení olympiády, opäť sa stretajú špičkoví športovci z celého sveta na olympijských hrách, tentokrát v hlavnom meste Grécka, v Aténach, v krajine, ktorá dala svetu olympijské hry. Slovenská poštová známka, ktorá vyšla pri príležitosti letnej olympiády a paralympiády, vyjadruje zaujímavým spôsobom nielen atmosféru športového zápolenia, ale aj približuje antickú kultúru a umenie. Na známke sa stretáva súčasný pretekár s antickou bohyňou víťazstva Niké a obraz dopĺňajú symboly našej účasti na oboch hrách. Autorom známky je akademický maliar Igor Piačka, ktorý vytvoril už nejednu známku so športovou tematikou. Tvorbu tohto výtvarníka nám v ďalšej časti seriálu o významných známkových tvorcoch približuje Mgr. Antónia Paulinyová. Redakcia

I G O R P I A Č K A

akademický maliar, grafik, ilustrátor, tvorca
poštových známok

Narodil sa v roku 1962 v Třebíči. V rokoch 1980-1983 študoval na Pedagogických fakultách v Trnave a Nitre. V rokoch 1983-1989 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na oddelení voľnej grafiky a knižnej tvorby u prof. A. Brunovského. V rokoch 1987-1988 študoval na Academie Royal des Beaux Arts v Bruseli. V rokoch 1990-2003 pedagogicky pôsobil na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave ako odborný asistent špecialista, kde viedol kurz figurálnej kresby. Absolvoval výtvarnú stáž v Japonsku. Od roku

1996 je členom grafickej skupiny „G Bod“. Svoju tvorbu vystavoval individuálne na domácich i zahraničných výstavách. Spomedzi významných ocenení, ktoré získal za grafickú tvorbu spomeniem ocenenia v súťaži „Najkrajšie knihy Československa“ (1985, 1987), Cena Matice slovenskej, Cena Martina Benku, II. cena „The World of Ex libris“ Belehrad, Cena v súťaži „El Calui“ Olot (Španielsko), Čestné uznanie na I. Trienale Ex libris Bratislava, na Ex libris Raciborz (Poľsko), III. cena Bienále suchej ihly Užice (Juhoslávia), Cena na Bienále grafiky v Sappore, Cena na Trienále grafiky v Kanadade (Japonsko), Cena Bienále grafiky Beiging (Čína), 1. cena za maľbu Bienále miniatúry v Kanade. Popri voľnej tvorbe sa venuje knižnej ilustrácii, ex librisu i známkovej tvorbe. Žije a tvorí v Pezinku. Jeho manželka, akademická maliarka Júlia Piačková, sa venuje taktiež známkovej tvorbe.

Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky slovenskí výtvarníci, najmä grafici a rytcí, dostali v predtým nevínadnej miere príležitosť vytvárať známkové grafiky. Stali sa nielen tvorcami konkrétnych emisií, ale aj vytvárali charakteristický imidž a pojem slovenskej známkovej tvorby. Okrem už zaslúžilých tvorcov známky, akými sú

akad. maliari Jozef Baláž, prof. Dušan Kállay, Ivan Schurmann, či dnes už nebohy prof. Vincent Hložník alebo prvý slovenský rytec Martin Činovský, do našej známkovej tvorby sa zapojilo ďalších vyše 20 výtvarníkov, ktorí predtým nemali nijaké alebo len veľmi skromné skúsenosti s touto špecializovanou tvorbou. Spomeniem najmä tvorcov: Dušan Grečner, Igor Benca, Karol Felix, Robert Brun, Dušan Nágel, Ján Švec, Igor Piačka, Katarína Ševellová, Vladimír Machaj, Júlia Buková, Júlia Piačková, ale aj sochár Tibor Bartfay, karikaturista Oliver Solga, rytec František Horniak a Rudolf Cigánik a iní. V prevažnej väčšine prác prvého desaťročia slovenskej poštovej známky sa výtvarníci tejto skupiny, pozostávajúcej prevažne z okruhu Brunovského školy, prejavovali aj v známkovej tvorbe rukopisom, ktorý je im vlastný z iných disciplín grafickej tvorby, napríklad knižná ilustrácia, ex libris a iné. Platí to aj o známkových grafikách Igora Piačku, známeho autora známok so športovou tematikou. Autor v nich spája šport a dynamiku pohybu s krásou a umením.

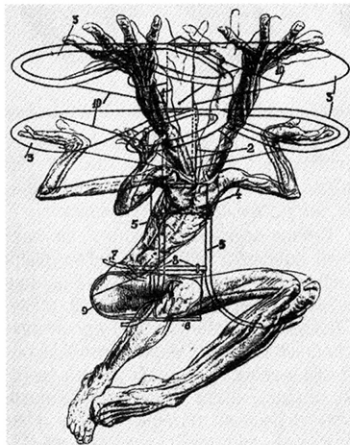
Igor Piačka: *Obraz Vytesnené snenie, 2003, olej*

Igor Piačka pre slovenskú známkovú tvorbu vytvoril niekoľko návrhov, ktoré charakterizuje pohyb a dynamika. Práce svedčia o autorovi ako o zručnom kreslarovi, ktorý vie výstižne zobraziť ľudské telo v pohybe. Dokladajú to známky so športovou tematikou: **Ondrej Nepela, 6. Majstrovstvá sveta v polmaratóne, ZOĽ Nagano 1998**, ale aj prítlačové motívy celín **Rok slovenskej hudby**. Dynamika pohybu je vlastná aj známkam emisného radu Osobnosti - **Béla Bartók a Ján Bahýľ**. Pri prevažne portrétnych známkach tohto radu sa vyjadrenie pohybu vyskytuje iba ojedinele, rozhodne však málokedy v tak výstižnej podobe. Kreatívny prístup je charakteristický aj pre grafiku FDC tejto emisie. Tancujúca ženská figúra vyjadrujúca hudbu **Bélu Bartóka**, podobne ako tanečnica z celinovej obálky **Rok slovenskej hudby** sú strhujúco dynamické, roztanco-

vané. Ale jedinečným spôsobom vyjadrený hold vynálezcovi, konštruktérovi lietajúcich strojov **Jánovi Bahýľovi** prostredníctvom rotujúcej ľudskej postavy je pôsobivou personifikáciou vrtuľníka. Kreácií dokonca nechýbajú ani náznaky citácie technického nákrusu organicky zapojeného do obrazu.

Socha bohyne víťazstva Niké na COB z roku 1995 (autor K. Felix)

Návrh kresby na obálku prvého diňa vydania známky Ján Bahýľ

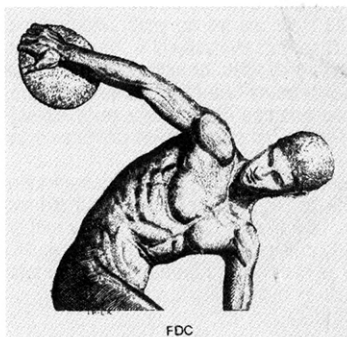
Šport a pohyb - tieto pojmy sú si blízke, a tak sa často na známkach stretávajú so zobrazením športovca, či viacerých športovcov, v prudkom dramatickom pohybe športového zápolenia. Takí sú i bežci na filatelistami obľúbenej známke **polmaratónu v Košiciach**. Piačka tým, že bežiacie postavy zobrazil na statickom pozadí architektonických dominant mesta, ešte viac zdôraznil dynamiku pohybu. Tendencia k futuristickému zobrazeniu pohybu sa najvýraznejšie prejavila na známke

vydanej k **ZOH Nagano**, zobrazujúcej hokejistu s viacnásobne zobrazenou hokejkou a pukom, ktorého pohyb mapuje celú jeho dráhu (škoda však, že nie je podporená aj vhodnejším farebným vyjadrením - pozn. red.). Uvedené známky jedinečným spôsobom naplňujú obsah emisie - zobrazujú šport ako aktivitu založenú na pohybe a na dramatickosti zápolenia.

Kresba známky vydanej k letným olympijským hrám v Aténach

V známke vydanej k **XXVIII. olympijským hrám v Aténach** autor pristupuje k téme obdobne, zachováva princíp dynamiky a rozvíja ďalej dramatickosť výjavu zakomponovaním dynamického figurálneho motívu sochy a najmä protismerným pohybom týchto dvoch dominantných motívov. Zobrazením fragmentu antickej sochy bohyne víťazstva Niké, Piačka posilňuje i obsahovú stránku emisie. Do témy olympiády zahŕňa nielen šport, ale aj dejiny týchto hier, ako aj širšie vnímaný kultúrny a umelecký odkaz antického Grécka. Slávna socha Niké, pochádzajúca z ostrova Samotraka, dnes sa nachádzajúca v parížskom Louvri, predstavuje okridlenú bohyňu víťazstva ako stojí na proxe lode a hlása víťazstvo. Neznámy autor sochy Niké úchvatne vyjadruje pohyb dopredu vysunutým telom bohyne a opačným smerom povievajúcim obľecením. Igor Piačka na známke orientuje bohyňu víťazstva v ústrety zápoliacemu pretekárovi. Pretekár pri pohľade na bohyňu víťazstva dostáva krídla a tak, v podaní Igora Piačku, okridlená myšlienka športového zápolenia víťazí i ako odkaz olympijských hier pre súčasnosť. Majstrovstvo Igora Piačku prostredníctvom tejto známky nám hovorí viac ako iba o športovom zápolení. Uplatňuje sa širšie vnímaná myšlienka olympionizmu a kultúrneho dedičstva.

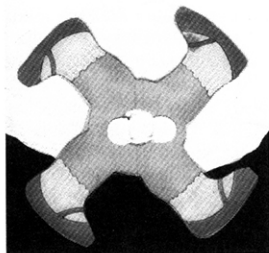
Kresba na FDC na známku OH 2004 Atény - vľavo realizovaný návrh v ryteckom prevedení L. Kruličkovej, vpravo nereálny návrh

V spektre našej známkovej produkcie predstavuje grafika Igora Piačku výraznú osobitosť. Prejavuje sa najmä v prístupe k riešeniu známky, ktorú posúva z poloh klasicizujúceho statického zobrazenia a verného reprodukovania reálí do roviny s vyššou mierou kreativity ako aj posilnenia dynamiky a napätia **Antónia Paulinyová**

ZÁBAVNÉ POHLADNICE (7)

Kráčající bábika

Tieto dve bábiky tvoria prednú a zadnú stranu pozdravu, ktorý sa posielala v obálke. Je to vlastne zložená chodiaca bábika. Hovorí o tom aj nápis na klobúčku bábiky na prednej strane pozdravu (Chodiaca bábika pre Teba). Mechanizmus chodenia je spravený tak, že na nit vo vnútri pohľadnice sú upevnené štyri nožičky, ktoré sa dajú otáčať (obr. dole). Potom už len stačí bábiku podržať na stole alebo inom mieste, a pohybovať s ňou vo vodorovnom smere a bábika začne „chodiť“. Pozdrav a zároveň milá hračka. □ J. Jankovič

Volíme najkrásnejšiu známku

Tato anketa má u nás viacerú tradíciu. Poprvé bola v bývalom Československu vyhlásená v roku 1964 a mala sa vyberať najkrásnejšia známka roku 1963. Pripomenú, že najviac hlasů v prvom ročníku ankety získala známka s Švabinského autoprotetom (2046 hlasů) a série Zvířena (1945 hlasů). Organizátorem ankety byl tehdejší denník Mladá Fronta a od těch dob anketa pokračuje do dnešných dní i po rozdelení ČSFR.

Podobné ankety jsou pořádané i jinde. S jednou podobnou anketou či hledání názorů na známky svého státu, ale trochu jinak organizované, chci seznámit i čtenáře našeho časopisu. Vyhláší ji v Americe jeden přední filatelistický časopis. Otázky jsou však formulovány trochu jinak jak u nás. Především je dotaz rozdělen na více částí. Na celkovou produkci roku, a to je doplněno samostatnou částí týkající se příležitostných známek. Trochu zavádějící - ne? Třetí skupinou, na kterou se dotazují, jsou dopisnice.

Abyste nebylo tak jednoduché, respondenti označují nejenom která známka, vlastně její obraz, je nejkrásnější, ale proti tomu která známka je podle nich nejhorší. Už to vám jistě ukazuje, že se tyto názory mohou střetávat a být protichodné. Každý přece můžeme mít a máme zcela jiný pohled na to, co je krásné a co se nám nelíbí. Korunu tomu všemu dávají další otázky: Které vydání známky bylo potřebné a které ne. Jaký jim vyšel zmatek, ukáží na několika ukázkách.

Jako nejkrásnější byl s počtem 510 hlasů označen blok s vyobrazením arktických zvířat a živočichů. Ale v žebříčku potřebnosti se umístil až na šestém místě s 64 hlasy a proti tomu 70 hlasujících ho umístilo na 11. místo jako nepotřebný. V čele žebříčku potřebných vydání se umístila s 635 hlasy známka zobrazující pomník padlých v Korejské válce. Když na otázku pohlednosti tohoto vydání byla šestá mezi nejhoršími

označena 116 dotázanými. Naopak, v žebříčku krásy stojí na 8. místě s 123 hlasy. Jako nepotřebná nedopadla nejhůře, tak ji označilo pouze 8 hlasujících.

Druhou nejkrásnější známkou se známým odstupem 466 hlasy byla výplatní známka Old Glory, která ale také figuruje v žebříčku nejhorších, tady na 12. místě. Třetí se umístil soutisk s obrazy jihovýchodních majáků. Ovšem ten se také objevuje v žebříčku nejhorších, kam známku poslalo 7 hlasů. V otázce potřebnosti, nebo zbytečnosti můžeme říci, že je to nerozhodné. Jako vydání potřebné má 15. místo s 22 hlasy a jako nepotřebné místo 16. s 38 hlasy. Abyste si udělali představu, jakou váhu měl jednotlivý hlas, musím doplnit, že počet účastníků se pohyboval kolem dvou a půl tisíce respondentů.

Vidíte, že si anketu udělali poněkud komplikovaně a že jediná otázka je asi vhodnější. V průběhu konání ankety u nás se dříve také objevovali doplňující otázky (která je nejhezčí známka podle politického názoru, podle přepisu, k politické události a pod.). Když se nad tím zamyslíme, uznáte, že podobné dělení mělo něco do sebe □ Karel Holoubek

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (7)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliško

Keď sme už konečne prekonali odbočky a zákruty na ceste za poznaním vzniku a rozvoja doručovania správ, ako aj príčin a podmienok pre zrod poštovej známky, môžeme si o nej pohovoriť podrobnejšie. Poštová známka nie je totiž zaujímavá len z historického pohľadu, ale aj z technicko-výrobnej a umeleckej stránky. V prvom rade je však štátnou ceninou a ako taká si zasluhuje pri jej vzniku zvýšenú pozornosť. Žiaľ, nie vždy je to tak, a často z rôznych dôvodov pri jej vzniku prichádza k zlyhaniu potrebného dozoru a kontroly zo strany zodpovedného vydavateľa.

AKO VZNIKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA / DRUHY A PRÍPRAVA TLAČE

V priebehu času sa na tlač známok používali, a aj používajú, rôzne techniky, nevynímajúc ani nezvyklé spôsoby ich výroby. Napriek veľkému rozvoju tlačiarenských technológií, výrobný postup sa v podstate nemení a pozostáva z týchto úsekov:

a) **zhotovenie tlačovej formy**, tzn. celku slúžiaceho na prenos farby na papier alebo iný materiál,

b) **vlastná tlač**, tzn. spôsob prenosu farby na podkladový materiál,

c) **dokončovacie práce**, tzn. rozrezávanie tlačových hárkov na menšie celky, zúbkovanie, kontrola a pod.

Z výrobného hľadiska rozoznávame tri spôsoby tlače: 1) **tlač z plochy** (kameňotlač, ofset), 2) **tlač z výšky** (knižtlač) a 3) **tlač z hĺbky** (ocelotlač, mediotlač, hĺbkotlač).

Medzi tlač z plochy patrí **kameňotlač** a **ofsetová tlač**. Jej podstatou je, že miesta na tlačovej forme, ktoré prenášajú farbu, ako aj tie, ktoré farbu neprenášajú, sú v jednej rovine.

Doska sa ponorí do vody, ktorá vsiakne do kameňa na miestach nepokrytých masťou farbou. Pri vlastnej tlači masťou farbou táto je na navlhčených miestach odpudzovaná a farba sa pod tlakom prenáša na papier len na miestach, ktoré prijali farbu. Metóda kameňotlače bola postupom času vylepšovaná, ale aj tak výsledný obraz je hrubý, má nečisté kontúry, farba nie je vždy rovnomerne nanosená.

Rôznymi spôsobmi vytlačené známky (zľava): Kameňotlač (Uhorsko), knižtlač (Rakúsko) a ocelotlač (Československo)

Ofsetová tlač je ďalším druhom tlače z plochy, používaným aj dnes. Prvý raz sa použila v roku 1904 a za jej vynálezcu sa pokladá Kaspar Herrman z Ohia (USA), podľa iných zdrojov istý Rubel, taktiež z USA. V podstate ide o nepriamu tlač. Vlastná tlačová forma je kovová fólia, na ktorú sa fotochemicky preniesie príslušný obraz, v našom prípade potrebný počet známok usporiadaných v hárku v normálnej polohe. Z tlačovej formy v valec potiahnutý gumou a odťal na papier. Na tlačovom valci sú v jednej rovine miesta, ktoré farbu prenášajú i tie, ktoré ju neprenášajú. Na tlač známok sa využívajú najmä tlačové formy zhotovené cez raster (podrobnejšie o tom pri hĺbkotlačí). V porovnaní s kameňotlačou sa farba takto tlačenej známok rozloží rovnomernejšie, obraz je jasnejší s čistšími kontúrami.

V podstate jediným druhom tlače z výšky je **knižtlač**, charakteristická tým, že miesta, ktoré majú tlačiť, tzn. prenášať farbu, sú vyvýšené v porovnaní s tými, ktoré farbu neprenášajú.

Podstata knižtlače bola známa už v starej Číne. Tu sa používali na tlač celé (súvislé) drevené dosky s vyrytými obrazmi alebo písmenami už v 6.-8. storočí. Koncom 10. storočia tento spôsob prevzali Arabi a ich prostredníctvom sa rozšírila aj v Európe. Prelomom však bol vynález mouchského (Meinz) zlatníka Johanna Gensfleisch, nazývaného Gutenberg (? 1393/1400-1468). Jeho vynález spočíval v tom, že odlieval jednotlivé znaky (písmená) zo zliatin olova, cínu a bizmutu s reliéfom vyvýšeným obrazom a zostavoval ich do tlačovej formy. Postupným zdokonaľovaním

A. J. F. Senefelder

Kameňotlač je vynález pražského rodáka Aloisa Jana Františka Senefeldera (1771-1834), ktorý ju realizoval za svojho pobytu v Mníchove v rokoch 1796-1797. Základom tlačovej formy je kamenná, asi 12 cm hrubá doska (solnhofenský vápenec), ktorej jemné póry nasávajú vodu, ako aj masťotu. Na dosku sa v zrkadlovej polohe masťotným farbivom nakreslí alebo iným spôsobom prekopíruje potrebný počet známok.

Gutenberg

tohto spôsobu tlače bolo možné neskôr prenášať aj kresby, a tak si našla dlhodobé uplatnenie aj pri tlači známk. Tlačová forma sa zostavuje z jednotlivých štokov vyrobených buď zo sadzby (na pretlačiaci) alebo z kresby (návrhu) príslušnej známky. Obráz sa prenáša fotomechanicky, tzn. reprodukčnou kamerou, aby sa na fotografický negatív dostal v normálnej polohe. Negatívny obraz sa po vyvolaní preniesie na vyhladenú kovovú platničku, ktorá sa po postupných úpravách vyleptá tak, aby miesta, ktoré majú tlačíť, boli dostatočne vyvýšené nad tými, ktoré nemajú tlačíť. Aby sa dosiahlo žiaduceho tieňovania, predloha sa fotografuje cez jemnú mriežku (raster). Potrebný počet štokov na zostavenie tlačovej formy sa získa ich rozmožnením stereotypiou alebo galvanoplasticky, buď jednotlivo alebo v menších celkoch. Knihtlačou sa dosahujú ďaleko lepšie výsledky ako kameňotlačou. Obráz je jemnejší, okraje známk rovnomené s charakteristickým zosilnením farby na okrajoch (fuláž) v dôsledku tlaku.

Tlačiarenský stroj z roku 1840, ktorým boli tlačené prvé rakúske poštové známky v Rakúskej štátnej tlačiarňi

Medzi tlač z výšky zaraďujeme aj **reliéfovú tlač** (pozor - nezamieňať so slepou tlačou!), ktorá sa na poštových známkach vyskytuje len ojedinele. Na jej zhotovenie treba dve dosky pozostávajúce z dvoch protikusov, dostatočne vyrytých. Vyskytovala sa najmä koncom 19. storočia ako bezfarebná na bielom alebo farebnom papieri, v poslednom čase sa však znova vyskytuje farebne v kombinácii s modernými formami tlače.

Ďalším spôsobom tlače je **tlač z hĺbky**. Už samotný názov naznačuje, že ide o prenos farby z tlačovej formy na podkladový materiál z miest, ktoré sú voči netlačiacim prehĺbené. Tieto sa naplňujú farbou, ktorá sa po predchádzajúcom zotrení prebytočnej farby prenáša pod tlakom na papier. Vlastná tlač z hĺbky zahŕňa v sebe dva druhy tlače, líšiace sa spôsobom zhotovenia tlačovej formy a 1) **hĺbkotlač** (u nás známej aj pod firemným označením neotypia), pri ktorej sa tlačové dosky zhotovujú fotochemicky a 2) **ocelotlač** a **meditlač**, pri ktorej východiskom na zhotovenie tlačovej dosky je rytina.

K. Klíř

Bola to práve **hĺbkotlač**, ktorá umožnila tlač poľtónovo a tak našla široké uplatnenie aj pri tlači známk. Tento spôsob prenosu obrazu na tlačovú dosku, známy pod názvom heliogravúra alebo fotogravúra, vynášel roku 1878 český maliar a grafik Karel Klíř (1841-1926). Podstatu tvorí prenos obrazu cez pigmentový papier na medenú dosku s natavenou vrstvou asfaltového alebo kremenného prachu, ktorého zrníčka plnia funkciu rastra. Tento spôsob Klíř roku 1890 zdokonalil zavedením hĺbkotlačovej siete (raster), cez ktorú sa obraz prenáša na tlačovú dosku. Pri ďalšom spracovaní vzniknú potrebné prehĺbeniny, z ktorých sa farba prenáša na papier. Výsledný obraz sa pri potrebnom zväčšení vyznačuje píkovitým ohraničením okrajov známky, líniek a písmen a na súvislých plochách odtlačkom hĺbkotlačovej siete. Ďalšími formami tlače z hĺbky sú **meditlač** (veľmi zriedkavo aj mezzotinto) a **ocelotlač**.

Meditlač patrí k najstarším spôsobom zhotovovania tlačových dosiek. Predloha sa prekreslí na medenú dosku a vyryje v sústave čiar a bodov. Svoj vrchol dosiahol už v 16. storočí vďaka nemeckému malia-

rovi a grafikovi Albrechtovi Dürerovi. Pri tlači známk sa využívala príležitostne na zhotovenie štokov a tlačových dosiek najmä v 19. storočí a začiatkom 20. storočia (Sasko, Dánsko, Luxembursko a inde).

Mezzotinto je určitým druhom medirytiny, pri ktorom sa používa vopred rovnomerne zdrsnená medená doska, na ktorej sa postupne oceľovou škrabkou vyhladia do potrebnej hĺbky príslušné miesta obrazu. Neopracované miesta naberajú viacej farby a tlačia tmavo a ostatné bledšie a bledšie. Tento spôsob umožňuje pri tlači dosiahnuť jemné odtiene, pričom prevažujú tmavé tóny. Pri tlači známk je však tento spôsob použiteľný len celkom výnimočne (Bavorsko 1914, Rumunsko 1922).

Ocelotlač sa od meditlače odlišuje postupom pri zhotovení tlačovej dosky. Predlohu známky v ryteckej rozkresbe (v sústave čiar a bodov) si rytec preniesie v skutočnej veľkosti a zrkadlovej polohe na doštičku z mäkkej ocele. Obráz známky potom vyryje v potrebnej hĺbke. Takto získaný štok sa po zakalení preniesie na moletu. Moleta je valec zo zmäkčenej ocele, na ktorý sa pod tlakom preniesie (v normálnej polohe) rytina zo štoku. Po zakalení molety sa obraz známky prenáša na tlačovú dosku v potrebnom počte a zostave. Ocelotlač, ktorú roku 1820 vynášiel Angličan Heath, sa v známkovkej tvorbe uprednostňuje v prípadoch, keď sa má dosiahnuť starostlivé a dôkladné vypracovanie jednotlivých detailov obrazu. Pre jej nákladnosť sa hodí najmä na tlač známk vyšších nominálnych hodnôt reprezentatívnych vydaní. Je ťažko napodobiteľná, čím vytvára ochranu pred falšovaním, a preto je vhodná aj na tlač nižších hodnôt vo veľkých nákladoch. Za pozornosť stojí, že vôbec prvá známka na svete, známa jednopennyovka, bola zhotovená ocelotlačou.

Natláčanie obrazu známky z molety na tlačový valec

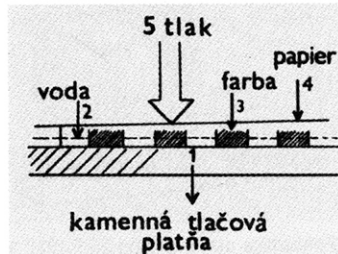

Schéma tlače z plochy (kameňotlač)

Medzi **nezvyklé (ojedinelé)** spôsoby zhotovenia známok patria odtlačky gumených pečiatok (služobné pečiatky ministerstva pôšt na výstrižkoch z obálok rôznej farby v Albánsku roku 1913), oceľových pečiatok, dokonca aj známky, zhotovené na písacom stroji. Všetky tieto vydania sú poznamenané chaotickými pomermi v mieste a čase ich vzniku. Nezvyklé spôsoby zhotovenia známok poznáme však aj v novšej a pokojnej dobe. Pri príležitosti vstupu Talianska do OSN vydala tamojšia poštová správa roku 1956 dve známky. To by nebolo nič neobvyklé, keby nebola na nich vytlačená zemeľuľa ako súťaž dvoch stereoskopických obrázkov. Tieto pri pohľade cez okuliare so sklami s komplementárnymi (doplnkovými) farbami vytvárajú priestorový dojem. Druhým, a naštastie pravdepodobne aj posledným „výstrekom“ sú trojzmerne známky Bhutanu, vydávané od roku 1971 s rôznymi motívmi. Zhotovené sú viackrát vrstvenými farebnými nylonovými vláknami a pri pohľade zo strán vytvárajú plastický dojem. Takéto „známky“ už postrádajú akékoľvek poštové poslanie a stávajú sa iba kurióznou hračkou na vyhládanie peňazí od dôverčivých zberateľov.

Každý z opísaných druhov tlače má svoje charakteristické prvky z hľadiska spôsobu prenosu farby na podkladový materiál, ktorým vždy nemusí byť papier. Rozhodujúce je technické zariadenie, kto-

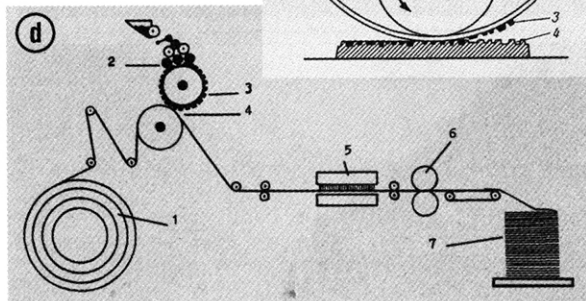
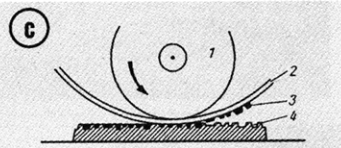
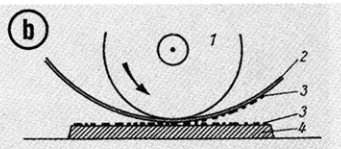
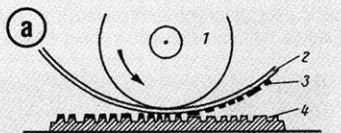
ré podlieha rýchlemu vývoju. V počiatkoch známkovej tvorby sa známky tlačili na ručných lisoch (kameňotlač, kníhtlač, ocelotlač) z plochých dosiek na jednotlivé, vopred rozrezané hárky, prípadne po zavedení rýchlovisov aj na pásy papiera v kotúčoch. Zavedením rotačnej tlače (kníhtlač, ofsetová tlač, tlač z hĺbky) zmenila sa tlačová forma. Miesto plochých dosiek sa polkruhovo zahnuté dosky pripevňujú na tlačový valec, prípadne pri ocelotlačí sa naň môžu jednotlivé známky prenášať moletou.

Obr. a) Schéma rotačnej tlače z výšky (kníhtlač) • Obr. b) Rotačná tlač z plochy (ofset) • Obr. c) Rotačná tlač z hĺbky

Legenda: 1 - tlačový valec, 2 - papier, 3 - farba, 4 - tlačová forma

Obr. d) Tlačová linka (rotačná tlač známok)

Legenda: 1 - zrolovaný „nekonečný“ pás papiera, 2 - farbiace zariadenie, 3 - tlačová forma, 4 - tlačový valec, 5 - perforačné zariadenie, 6 - rezačka, 7 - stohovanie hotových hárkov

V minulosti ale aj teraz sa mnohé známky tlačia viacfarebne. Pri tlači z plochých dosiek sa musia hárky opakovane vkladáť do stroja podľa počtu farieb. Tento spôsob sa používa doteraz pri viacfarebnej ocelotlačí z plochých dosiek, kedy sa pre každú farbu musí zhotoviť samostatná tlačová doska. Zavedením rotačnej tlače na nepretržitý pás papiera odvíjaného z kotúča, vznikla možnosť stroje zoradovať do tzv. kontinuálnej linky, kde každý stroj tlačí inou farbou a tak zabezpečiť plynulý prechod papierového pásu zo stroja na stroj.

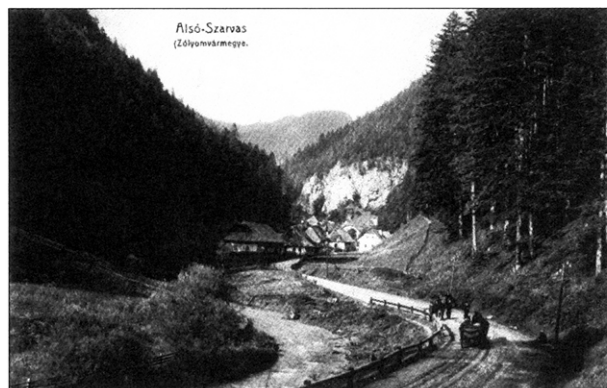
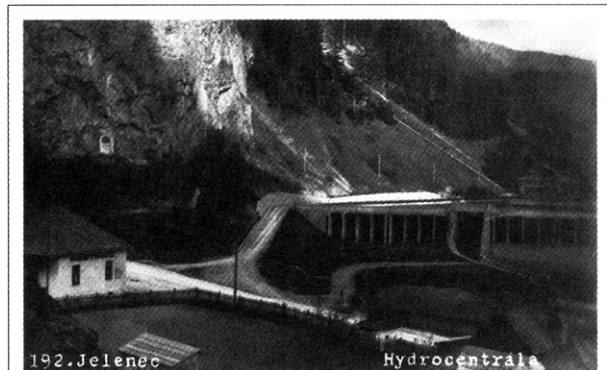

Na rakúskej poštovej známke z roku 1962 vidieť ruky rytca a jeho náradie pri transponovaní obrazu známky do oceleovej dosičky

Podobne možno zostavovať linku zo strojov tlačiacich rôznymi technikami, napríklad ocelotlač a ofset, ocelotlač a hĺbkotlač. Pridaním perforačného a rezacieho zariadenia sa dá vytvoriť komplexná linka na modernú tlač poštových známok ■

Dolný Jelenec na pohľadniciach

Pán Urminský v článku (Zberateľ 5/2003) venovanom obrazovým poštovým lístkom (celinovým pohľadniciam) konštatoval, „že sú pravdepodobne aj také obce, ktoré nie sú zobrazené na iných pohľadniciach, iba na celinovej fotopohľadnici s natlačenou známkou“. Medzi inými uviedol aj Dolný Jelenec. Dolný Jelenec bol ako obrazový poštový lístok s natlačenou známkou vydaný v roku 1939 v rámci 36-kusovej série propagačných nečíslovaných lístkov. Na obrazovej strane je pohľad na údolnú priehradu vodnej elektrárne.

Je zaujímavé, že Dolný Jelenec nikdy nebol samostatnou obcou. Majtán [1] Dolný Jelenec uvádza ako časť obce Staré Hory (okr. Banská Bystrica). Od samotnej obce Staré Hory je vzdialený asi 5 km v smere na Donovaly. Dnes je skôr prepojený s osadou Motyčky, ktoré sú administratívnu súčasťou obce Donovaly. Existencia Dolného Jelenca ako banskej osady je doložená z roku 1563. Ťažila sa tu medená ruda, v osade bola šmelovacia huta. V roku 1828 mala osada 40 domov a 298 obyvateľov. V roku 1860 bola aj s ostatnými banskými osadami v okolí (Rybô, Valentová, Prašnica, Horný Jelenec, Polkanová, Turčák, Richtárová) pripojená k Starým Horám. V rokoch 1923-1926 bola v Starohorskej doline postavená vodná elektráreň, ktorej údolná priehrada bola v Dolnom Jelenci. Ako zaujímavé technické dielo bolo asi dôvodom, že sa objavila aj na spomínanom obrazovom poštovom lístku.

Dolný Jelenec sa objavil pred vydaním na obrazovom poštovom lístku minimálne na dvoch pohľadniciach. Motív hydrocentrály je na fotopohľadnici zo začiatku 30. rokov 20. storočia (obr.1). Pravdepodobne išlo

o súčasť väčšieho súboru, o čom svedčí poradové číslo 192 v ľavom dolnom rohu pohľadnice. Okrem hydrocentrály je na pohľadnici vľavo vidieť budovu vtedajšieho hostinca. Romantická pohľadnica z obdobia Rakúsko-Uhorska zobrazuje starú cestu na Donovaly a domy osady Dolný Jelenec (Alsó Szarvas) (obr. 2). Môžeme len oceniť skutočnosť, že vtedy nebol problém vydať pohľadnicu aj z časti malej obce. Pohľadnicu vydal F. Machold a existuje minimálne v dvoch farebných odtielloch - hneď aj a zelenej.

Pohľadnica prešla poštou 26.9.1912 a zaujímavá je aj samotná pečiatka (obr. 3). Obdĺžniková so skosenými rohmi a trojriadkovým textom. V prvom riadku je text Alsószarvas, v druhom dátum a písmená „d.e.“ (délután - popoludní?). V treťom riadku je pravdepodobne označenie P 63 (číslo poštovne?) a ďalej zatiaľ neidentifikovateľné znaky □ Július Cmorej

[1] Milan Majtán: Názvy obcí Slovenskej republiky, Veda 1998

Sedemstoročná univerzita

Najstaršia rímska univerzita filozofie s oficiálnym názvom „Múdrost“ oslávila vlnu svoju sedemstoročnicu v nových budovách. Založená bola v roku 1303 ako všeobecná vysoká škola - prednášala sa tu okrem filozofie i medicína, prírodné vedy a história. K jubileu bola vydaná známka (0,41 €) s pohľadom na časť súčasnej budovy univerzity a na ľavej strane socha antickej bohyně múdrosti Minervy z pôvodnej budovy univerzity □ Zc

Ad: Bratislavský loďkový most

Pod uvedeným názvom reagoval J. Cmorej (Zberateľ 3/2004, str. 27) na príspevok E. Lechnerovej Dunajská mozaika (Zberateľ 11/2003, príloha - Zberateľské state č.6). Autorka s niektorými pripomienkami J. Cmoreja nesúhlasí, čo vyjadrila v nasledujúcom článku. V tejto súvislosti chceme poznamenať, že týmto nehodláme o uvedenej problematike na stránkach časopisu rozvíjať polemiku či nebodaj spor - to prenechávame kompetentným odborníkom - ale nechceme ani uprieť právo autorky vyjadriť sa k uverejnenému ohlasu. Najmä pokiaľ sa z podobných príspevkov zračí pozitívny prístup autorky či autora, usilujúci sa o zrejmit podstatu veci. Redakcia

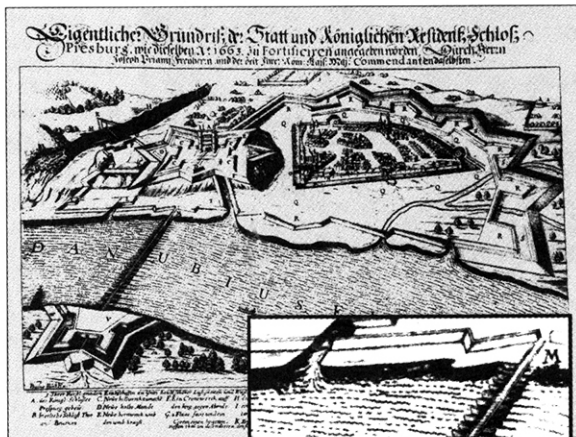
Myslím, že každého autora poteší, ak sa stretnie s ohlasmi na jeho prácu. Uvítala som ohlas na Dunajskú mozaiku v treťom čísle Zberateľa, ale akosi nemôžem s jeho pisateľom súhlasiť, i keď je evidentné, že problematiku pozná. Potešilo ma aj to, že ponúkol na uverejnenie kvalitnú historickú pohľadnicu, fotografiu mosta Karolíny Augusty. Pri písaní Dunajskej mozaiky som sa snažila pristupovať k téme poctivo, ale mohla som vychádzať iba z dostupnej literatúry, z ktorej najdôležitejšie tituly v závere state uvádzam. Ide o renomovaných autorov, a preto nemám dôvod o ich práci pochybovať.

Pisateľ sa dotýka problému loďkových mostov v Bratislave a kompy - lietajúceho mosta, ako dopĺňa: „Die fliegende Brücke“. Môj príspevok nemal taký široký priestor, aby som sa mohla viac venovať iba týmto dvom veciam. Ďakujem mu, že detailnejšie rozviedol niektoré skutočnosti, ktoré som uviedla aj ja. Nemôžem však súhlasiť s jeho názorom, že prvý loďkový most v Bratislave bol až most postavený v roku 1825. Určite sa zhodneme na tom, že loďkový a pontónový most je v princípe rovnaká stavba. Keďže išlo o článok pre zberateľov, opierala som sa predovšetkým o dostupné zberateľské artefakty a na objasnenie som uviedla najstaršie správy o dočasných pontónových mostoch z čias Ľudmily Otakara atď. Ale, ako vždy, naďalej platí okriedlené „už starí Rimania...“

Je mi veľmi ľúto, že v spoznávaní histórie nášho územia sme veľmi skromní. Kým Rumuni bez problémov vydali známku s detailom loďkového mosta cez Dunaj z čias cisára Trajana, u nás vedľa azda iba odborníci, že dodnes stojí v Ríme na Piazza Colonna rovnako zaujímavý a pre nás dôležitý stĺp Marca Aurélia. Trajanov stĺp špirálovito obo-

Obr. 1 - Medirytina J. Holzmüllera Korunovácia kráľa Mateja v Bratislave v roku 1608 zobrazuje loďkový most spájajúci pravý breh Dunaja s ostrovom a opäť cez ďalšie rameno rieky na petržalskú stranu (vľavom hornom rohu rytiny). Ak v čase korunovačných slávností nebol loďkový most k dispozícii, museli ho postaviť na prepravu množstva hostí a povozov. Loďkové mosty sú aj na ďalších vedutách zo 17. storočia až do začiatku 18. storočia

Obr. 2 - Plán opevnenia Bratislavy od J. Priamiho z roku 1665 je síce iba plánom (fikciou), ale loďkový most pokladá za samozrejmosť (vpravo detailný pohľad na most). Takýto most bol na vojenské účely iste vhodnejší ako kompa, a preto je viac než pravdepodobné, že takto uvažoval aj 400 rokov predtým Ľudmila Otakar.

pína reliéf, ktorý zobrazuje príbeh cisárovho boja s Dákmi tak, že sa dá čítať ako zvitková kniha. Stĺp Marka Aurélia ho formou kopíruje a rozpráva históriu ťaženia tohto cisára na územie Slovenska. Ani na ňom nechýba prechod rímskeho vojska po lodkovom moste cez Dunaj na naše územie v roku 172. Neviem však presne zodpovedať, v ktorých miestach sa to udialo, možno i pri Bratislave. Zmienka o stredovekých lodkových mostoch je v práci Antona Špiesza [1].

Lodkový mostom z 15. storočia sa podrobnejšie venuje Matej Bel v VI. časti diela *Notitia...* zv. I. z roku 1735, v ktorej dokonca pokladá za dôležité citovať listiny o ich zriadení a nimi udelené privilégiá kráľmi Zigmundom a Albrechtom Habsburským [3]. Z tohto vyplýva, že most Karolíny Augusty z roku 1825 nebol prvým bratislavským lodkovým mostom, ale asi prvým mostom tohto typu, ktorý bol dôkladne postavený.

Obr. 3 - Detail zo stĺpa cisára Marka Aurélia v Ríme zobrazuje prechod vojska po lodkovom moste cez Dunaj

V čase písania tejto kapitoly sa Bel zmiňuje o moste ako šťastí kolovom a šťastí kompovom, ale kompu bližšie nešpecifikuje. A tu sa dostávame k „lietajúcej kompe“ = kyvadlovej kompe. Je zrejme, že v tom čase už existovala. Potvrdzuje to ilustrácia podľa Samuela Mikovíneho, na ktorej je zobrazený jej najstarší typ. Viaže sa teda k obdobiu blízkeho roku 1735, kedy *Notitia...* vyšla. Viac ma však zaujalo, že Bel sa nezmiňuje o type kompy ako o niečom výnimočnom, hoci v tých časoch nebola v Uhorsku bežná. Napriek tomu si dovoľujem ponechať názor, že kyvadlová kompa do začiatku 18. storočia v Bratislave neexistovala (jej funkčnosť bola podmienená určitým stupňom regulácie Dunaja). Ani staršie veduty Bratislavy kompy nezobrazujú, ale lodkové mosty áno (či už existujúce alebo plánované). Pokiaľ ide o zdokonalenie kompy či mosta Wolfgangom Kempelenom

v roku 1772, je to otáznik. Ján Barica uvádza „... Bratislava mu vďačila za pontónový most cez Dunaj...“ [4]. A. Špiesz uvádza aj jeho parametre [2], ktoré som v práci uviedla.

Pri spomínaní vedut ako prameňov, rada by som upozornila ešte na jednu, pre nás takmer neznámu, ktorá sa v literatúre bežne neuvádza. Je to jedno z najstarších vyobrazení Bratislavy z obdobia okolo roku 1565 v arkádovom nádvori Palazzo Vecchio (Signoria) vo Florencii. Veduta, veľkorozmerná freska, je veľmi poškodená a dá sa iba vytušiť, že ide o klasický pohľad z juhu, časť s Dunajom a nábrežím je nečitateľná, takže nevieme, či neskrýva nejakú dôležitú informáciu. (Veduta je zo série 18 obrazov habsburských miest, ktoré boli vytvorené pri príležitosti svadby Ferdinanda Medici s Johanou Rakúskou v roku 1565. Možno sa raz nájde grant na jej znovuoobnovenie, hlavne vtedy, ak bude mať o to niekto záujem.)

Tolko k uvedenej problematike z mojej strany a nezostáva nič iné, iba dúfať, že sa raz podujme niekto túto tému odborné historicky a technicky spracovať.

□ Eva Lechnerová

Pramene:

- [1] Anton Špiesz: Bratislava v stredoveku, Bratislava 2001
- [2] Anton Špiesz: Bratislava v 18. storočí, Bratislava 1987
- [3] Bratislava očami Mateja Bela - (*Notitia...*) Kapitola IV. O prírodných podmienkach bratislavského vidieka, § 10, Bratislava 1984
- [4] Ján Barica: Vede a národu, Bratislava 1984 (heslo Kempelen)
- [5] Ilustrácie 1 a 2 sú z knihy Kataríny Zavadovej: Verný a pravý obraz slovenských miest a hradov, Bratislava 1974
- [6] Ilustrácia 3 je z publikácie Titusa Kolníka: Rímske a germánske umenie na Slovensku, Bratislava 1984

Historický a moderný portugalský nábytok

V Lisabone, hlavnom meste Portugalska, je jedinečné múzeum vzácného nábytku domácej portugalskej i zámorskej proveniencie. Základy múzea položil Ricardo de Esperito Santa Silva, ktorý svoju bohatú zbierku nábytku daroval štátu. Portugalske kultúrne, spoločenské i hospodárske organizácie na tomto základe vytvorili nadáciu, ktorá nesie jeho meno. Vlni portugalská poštová správa pri príležitosti 50. výročia založenia múzea vydala emisiu poštových známok a

hárčeka s portrétom zakladateľa múzea a ukázkami z jeho zbierok. Na celom svete beží silná súťaž vo výrobe moderných exkluzívnych predmetov dennej potreby (napríklad stolov, stoličiek, príborov a pod.). Na jeseň roku 2003 Portugalsko vydalo sériu známok, ktorými prezentuje predmety dennej potreby s moderným dizajnom a zodpovedajúce najvyšším súčasným požiadavkám □ Zc

Slovensko ako známková krajina

Slovensko (alebo jeho časti) vo svojom historickom vývine bolo súčasťou niekoľkých štátnych útvarov, čo vyplývalo nielen z jeho geografickej polohy, ale najmä z rôznych záujmov mocností. Z hľadiska používania poštových známok a cenín je pre nás rozhodujúci 1.6.1850, kedy bola vydaná prvá emisia výplatných známok Rakúskeho cisárstva (Mi. 1-5), ktorého Slovensko bolo súčasťou.

Na základe „vyrovnania“ Rakúska s Uhorskom roku 1867 vzniklo Rakúsko-Uhorsko a Slovensko sa stalo súčasťou Uhorska. Dňa 1.5.1871 vyšla emisia známok, známa kameňotlač, neskôr mediatlač (Mi. 1-6) platná na území Uhorska. Roku 1874 boli vydané známky, kde sa už objavil nápis „Magyar kir. posta“ (Mi. 15-19).

Československá republika vznikla (de jure) 28.10.1918. Maďarská správa len veľmi neochotne a len pod tlakom opúšťala južné územia Slovenska. Napríklad Bratislava (de facto) prešla pod správu čs. úradov až 1.1.1919. Podľa čl. II a III zákona o zriadení čs. samostatného štátu zo dňa 28.10.1918, boli prevzaté všetky platné zákony Rakúska-Uhorska. A pretože vieme, že išlo o dualistický štát, na Slovensku zostali v platnosti všetky známky a iné ceniny Uhorska až do 14.10.1919. Prvé čs. známky známej emisie Hradčany vyšli 18.12.1918 (hodnoty 5 a 10 halierov). Sú to prvé poštové známky, na ktorých sa v názve objavil nápis SLOVENSKO.

Na jar 1919 zaútočili vojská Maďarskej republiky rád a obsadili časť Slovenska. V dňoch 12. až 30.6.1919 bola ustanovená provizórna hranica a Maďarské vojská sa sťahli. V tomto čase na obsadených častiach Slovenského územia platili maďarské známky a ceniny.

Dňa 3.3.1919 sa presunulo vrchné veliteľstvo čs. vojsk na Slovensku z Kroměříža do Bratislavy. Vrchným veliteľom bol taliansky generál Luigi Piccione. Taliansky kontingent mal celkom 157 talianskych dôstojníkov, poddôstojníkov a vojakov. Zásieľky, ktoré neboli oslobodené od poštového, museli byť frankované talianskymi známkami, ktoré sa predávali na poľnom poštovom úrade POSTA MILITARE č. 52. Tento poľný poštový úrad skončil svoju činnosť 31.5.1919.

Dňa 14.2.1920 boli pre sporné územia Oravy a Spiša vydané plebiscitné známky - pretlač SO 1920 (Pof. SO 1-23).

Pod tlakom Nemecka politické strany na Slovensku predložili 6.10.1938 pražskej vláde návrh na autonómiu Slovenska. Tento stav upravil ústavný zákon č. 299/1938 Zb. z 22.11.1938. Autonómna Slovenská pošta vydala iba jednu

známku, pretlač na čs. známke (Pof. 350) pri príležitosti otvorenia snemu Slovenskej republiky. Snem Slovenskej krajiny 14. marca 1939 prijal ústavný zákon č. 1 a vyhlásil samostatný Slovenský štát. Prvá emisia slovenských výplatných známok bola vydaná 1. apríla 1939 s portrétom A. Hlinku a s nápisom Slovenská pošta (ZSF č. 25-32). V období prípravy týchto známok definitívneho vydania v čase od 21.3. do 8.4.1939 pošta vydala niektoré čs. známky s pretlačou SLOVENSKÝ ŠTÁT 1939 (ZSF č. 2-22). Prvou známkou Slovenska je však čs. známka 0351 s portrétom gen. M. R. Štefánika (ZSF č. 1).

Slovensko 10.10.1938 odstúpilo Nemec-ku Petržalku (Engerau) a 9.12.1938 aj Devín (Theben). V týchto bývalých častiach Slovenska do roku 1945 platili známky a ceniny Nemecka. Nemecké známky sa vyskytujú aj na korešpondencii z nemeckých táborov z rokov 1944-1945.

Veľké územia zabralo Maďarsko. Tu boli platné maďarské známky, tiež do roku 1945. Aj Poľsko si zoberalo kúsok Slovenska, časť Oravy a Spiša. Tu platili známky Poľska do roku 1939.

Postupné oslobodzovanie východného Slovenska a prechod frontu ďalej na západ, umožnilo obnoviť činnosť orgánov čs. poštovej správy. Prvé poštové známky na oslobodenom území boli vytlačené v Košiciach a do obehu boli dané 26.3.1945 (Pof. 353-359). Použitie poštového lístka s obrazom slovenských hôr a Košického domu je známe už 9. marca 1945.

Dňom 30.4.1945 stratili platnosť všetky ceniny Slovenského štátu, okrem doplatných známok, ktoré platili do 30.9.1947. Od roku 1945 platili na území Slovenska známky Československa.

Vzájomnou dohodou českých a slovenských politikov došlo k 1. januáru 1993 k rozdeleniu ČSFR na samostatnú Českú republiku a Slovenskú republiku. Dňa 1.1.1993 bola vydaná prvá známka SR v nominálnej hodnote 8 (Kčs). Dňom 9.2.1993 bola uzákonená Slovenská koruna. Prvá známka, na ktorej bola uvedená mena Sk vyšla 26.1.1994 pri príležitosti XVII. Zimných olympijských hier v Lillehameri ako 26. známka SR. Platnosť československých známok a cenín na Slovensku skončila 30.9.1993.

Tento príspevok je len stručnou syntézou časti historických úsekov v dejinách Slovenska, ktoré dávajú aj začínajúcemu zberateľovi veľké študijné a zberateľské možnosti. Pritom nemusí ísť o materiál finančne náročný alebo viac-menej nedostupný.

No zdá sa, že ani tento stav nie je definitívny. Slovensko sa 1. mája 2004 stalo členom Európskej únie a bude už len otázkou času, kedy sa na poštových ceninách Slovenska objavia nové mena euro □ Jozef Šarman

FIRMA ZBERATEL'

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

**Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti**

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e-mail: zberatel@nextra.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

**Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačenených albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklených
havidkami s čiernym alebo bielym
podkladom.**

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina

alebo na tel./ fax. číslo: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

**predávame a vykupujeme
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍČ,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ☉ a strojové príležitostné ☉)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

**Zaroveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.**

**Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu**

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením
ich názvu, miesta a termínu
konania, prípadne ďalšími
informáciami je zostavený podľa

podkladov, ktoré redakcii poskytl usporiadatelia
podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 25. júl 2004 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIA ZBERATEĽOV v Lučenci sú v roku 2004 plánované na 25. júl, 29. august, 26. september, 31. október a 28. november.

→ 31. júl 2004 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ, ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV A ZAUJÍMAVOSTÍ sa pravidelne každý mesiac koná na Výstavisku TMM, a.s., Trenčín. Burzy v roku 2004 sa uskutočnia v termínoch: 31.7., 28.8., 25.9., 30. 10., 27.11. a 11.12.2004. Burzy sa konajú od 7,00 do 12,00 hod., vstupné 20 Sk, parkovné 50 Sk. Ďalšie informácie a rezervácie stolov: Výstavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín, Mgr.D.Masaryková, tel/fax 032-7432 382, e-mail: Os22@tmm.sk

→ 1. august 2004 ŽILINA - RADOLA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV • Galéria **MLYN-ANTIK** - KaM Radola č. 133 (oproti čerpacej stanici Benzínol, 10 km od Žiliny). Možnosť predaja vlastného tovaru v areáli objektu. Dátumy ďalších tohtoročných stretnutí: 5.9., 3.10., 7.11. a 5.12.2004. Termín aukcie: 5.12.2004 Kontakt: Galéria Mlyn-Antik-KaM 02336 Radola 133 ☎ 041/4214026, mobil: 0904/ 526563, 0903/ 175076, <http://starozitnostikam.webpark.sk>.

→ 14. august 2004 NITRA

ANTIK MEDIA PORIADA CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV STAROŽITNOSTÍ dňa 10.7.2004 v priestoroch SOU Stavebného v Nitre, Nábřeží Mládeže 1. Informácie a rezervovanie stolov: Peter Kvasnica, ☎ 0905 267 519. Termíny ďalších stretnutí: 11.9., 9.10., 13.11. a 4.12.2004.

→ 1. VEĽKÁ DVOJDŇOVÁ MEDZINÁRODNÁ BURZA A VÝSTAVA V KOŠICIACH

Slovensko 1. mája 2004 úspešne ukončilo niekoľkoročný proces prijímania a vstúpilo do Európskej únie. Pri tejto významnej príležitosti Slovenská numizmatická spoločnosť - pobočka Košice v spolupráci s Prvou košickou výstavňou spoločnosťou, starožitníctvom LinART, Klubom filatelistov 54-01 Košice a ďalšími zainteresovanými inštitúciami pripravuje 1. veľkú dvojdňovú medzinárodnú burzu zberateľov všetkých odborov spojenú s **výstavou zberateľských predmetov z obdobia vlády Františka Josefa I.**, ktorý za svojho panovania navštívil Košice celkom trikrát. „Súčasná“ jeho návšteva bude už štvrtá.

Prečo výstava bude venovaná práve predposlednému panovníkovi z rodu Habsburgovcov? Za šesťdesiatosem rokov vlády Františka Josefa I. sa razilo veľké množstvo umelecky vynikajúcich mincí, medailí, žetónov a odznakov, nastal aj veľký rozmach poštovníctva a s ním spojených emisií výborne vydaných poštových známok, korešpondenčných

lístkov a pohľadníc. A práve toto boli skutočnosti, ktoré ovplyvnili mimoriadnu zberateľskú obľubu týchto predmetov pre ich umeleckú kvalitu ako aj pre ich relatívnu dostupnosť medzi zberateľmi u nás, v Rakúsku, Česku, Maďarsku, ale aj v Nemecku, Poľsku i Rumunsku.

Výstava preto tento raz nebude venovaná minciam Československa, Slovenska a Česka. Na to budeme mať príležitosť v roku 2005, kedy Slovenská numizmatická spoločnosť osláví 35. výročie svojho vzniku. V rámci teraz pripravovaného dvojdňového zberateľského podujatia vám ponúkame aj rad prekvapení (napríklad, že každý účastník si bude môcť vlastnoručne vyraziť pamätný žetón). Šme presvedčíte, že burza i výstava budú pre zberateľov atraktívne a zaujímavé.

Základné informácie o podujatí: Uskutoční sa **14.-15.8.2004 vo výstavnej hale obchodného centra CASSOVIA v Košiciach** (obchodný dom CARREFOUR). Otvorené denne od 8,00 do 19,00 hod. Vstupné 20 Sk, poplatok za stôl/deň 100 Sk. Rezervácia stolov - tel.: +421-55-6446735, fax: +421-55-6446726, e-mail: vystavy@kvs.sk. ☐ Org. výbor

→ 21. august 2004 TRENČÍN

CELOŠTÁTNÁ TRADIČNÁ NUMIZMATICKÁ BURZA a AUKCIA Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne sa uskutoční v sobotu 21. augusta 2004 v Dome armády (teraz Kultúrne a metodické centrum o. s.), Hviezdoslavova 16. Burza začne o 7,00 a aukcia 9,30 hod. Budú bežať paralelne, stolov bude dostatok, katalógy sa rozdája pri príchoďte.

→ 4. september 2004 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční v spoločenskej sále Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská 21, dňa 4.septembra 2004 od 8,00 do 12,00 hod. Ďalšie burzy budú 2.októbra, 6. novembra a 4. decembra 2004.

→ 11. september 2004 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA v Bratislave sa plánuje na 11.9.2004 od 7,30 do 11,30 hod. v Kultúrnom dome Dúbravka, Saratovská 2/A (doprava z hlavnej stanice električkou č.1). Objednávka stolov na ☎ 02 / 432 95 360 po 18,00 hod. Ďalšia celoštátna burza sa v tomto roku uskutoční ešte 11. decembra 2004.

→ 12. september 2004 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ ZBERATEĽSKÉ STRETNUTIA v roku 2004 ● 1) - zamerané na starožitnosti (okrem nábytku), **obrazy, mince, medaily, pap. platidlá, pohľadnice, minerály** a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Antik KaM): 17.október (+ aukcia) a 19.december 2004 ● 2) - zamerané na **filateliu, filokartiu, TK, numizmatiku, notafiliu** a i. (poriadatelia Pamel-Artés a Temafila Žilina): 12.september a 14.november 2004 (+ aukcia). Miesto konania: Budova INGEO, Bytčická cesta 16, Žilina, čas konania od 7,00 do 12,00 hod., vstupné 15 Sk (deti do 15 rokov, voiaci a dôchodcovia nad 70 rokov vstup voľný), cena za stôl 60 Sk. Objednávky stolov 00421 / 415 624 958, e-mail: temafila1@stonline.sk.

→ 19. september 2004 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNÁ FILATELISTICKÁ BURZA v Trenčíne sa uskutoční dňa 19. septembra 2004 v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony. Ďalšia celoštátna burza v Trenčíne sa tohto roku uskutoční 7. novembra 2004.

→ 25. september 2004 MALACKY

JESENNÚ ZBERATEĽSKÚ BURZU (známky, mince, bankovky, pohľadnice, odznaky, starožitnosti a pod.) usporiada KF 52-32 v sobotu 25.9.2004 od 8,00 do 12,00 hod. v prie-

storoč Záhorského centra kultúry na Čulenovej ulici. Burza sa uskutoční na záver **Oblasťnej výstavy poštových známok ZÁHORIE 2004**, ktorá bude v dňoch 19. až 25. 9. 2004 v priestoroch Spoločenského domu ZCK na Mierovom námestí v Malackách

Stretnutie zberateľov v Ružomberku

Pri príležitosti 140. výročia narodenia A. Hlinku a zno-vo-utvorenia Kultúrneho domu A. Hlinku v Ružomberku, klub filatelistov usporiada **v sobotu 25.9.2004 od 8,00 do 13,00 hod. v uvedenom kultúrnom dome stretnutie zberateľov všetkých zberateľských odborov. K dispozícii bude poštová priehradka, príležitostná pečiatka, celinová obálka (8 Sk) s prílohou A. Hlinku a ďalšie zaujímavosti. Popoludní bude vo Veľkej dvorane estrádny program - vstup voľný. V nedeľu 26.9.2004 bude v mestskej časti Černová sprístupnený zrekonštruovaný rodný dom A. Hlinku - tiež bude otvorená poštová priehradka a bude používaná príležitostná pečiatka. (FW)**

➔ 10. október 2004 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE FILATELISTOV usporiada KF 53-53 v Banskej Bystrici dňa 10. októbra 2004.

➔ 10. október 2004 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v Nitre usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIE** dňa 10. októbra 2004 (v nedeľu) v Nitre na Párovskej ulici 1 v čase od 7,00 do 12,00 hodín.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každý druhý nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každý druhý a štvrtý nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lékami) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani, každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného

času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PRESOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každý pondelok (okrem sviatkov a prázdnin) od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Čukráren EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **TRENCÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENCÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredú od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV N / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

INZERCIA

(Podmienky inzertovania sú uvedené na strane 2)

■ **PREDÁM CS SL 2909: HUBY 1989**, oba druhy 4-blokov 50h per známkové zošitky (s a bez perforačného otvoru, kat. 500 Kč) pár za 200 Sk, Ministerské obálky SR s novoročenkami 2001(CS07), 2002 (CS0 8) a 2003 (CS0 9), kus po 650 Sk, v celku za 1 500 Sk. Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava (☎ 0903-942 017). Z 067

■ **SUCHE TAUSCHPARTNER FÜR BRIEFMARKEN, ANSICHTSKARTEN UND FDC**. Francisc DEMENDY, Str.H.Heine Nr.4, Ap.14, 300041 Timisoara, Romania. Z 068

■ **PREDÁM ★★ KOMPLETNÉ ZOSTAVY BRITSKÝCH KOLOŇÍ** (tzv. Omnibusy): Korunovácia 1937 (59 sérií aj s dodatkovými sériami Newfoundland, S. Rhodésia, Nauru,...), za 4 500 Sk, Víťazstvo 1946 (63 sérií vrátane Hong-Kongu) za 3 400 Sk, Korunovácia 1953 (56 kusov) za 1 900 Sk, Svadba 1973 (37 sérií) za 2 200 Sk. Michal ZIKA, Sečovská 8, 821 02 Bratislava. Z 069

■ **KÚPIM rohové štvorbloky zn. SR** č.2a mat. strieborná farba LH, PH, LD, č. 2b lesklá strieborná farba PH, LH, č.16 svetlá farba -f12- PD, LD, č.16 tmavá farba -f12- PH, LH, č.32 LH, č.38 malé perfor. otvory LD, č.56 PH, LH, LD, č.60 papier -f1d- všetky, č.61 PH, LH, č.70 papier -f1d- všetky, č.153 všetky. Cenu rešpektujem. M. Stríbrník, L.Fullu 21, 841 05 Bratislava, ☎ 653 15 853 alebo 0905 403 408. Z 070

■ **KÚPIM POHLADNICE** do roku 1950 z týchto miest: Poprad a okolie, Prievidza, Bojnice, Oslany, Čereňany. Aj vo väčšom množstve, cenu rešpektujem. Ľuboš ĐURFINA, P.O.Box č.24, 058 01 Poprad 1, ☎ 0904 / 606 578. Z 071

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice **príjmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 072

■ **PREDÁM POZOSTALOSŤ poštových zn. Kroje Európy** ☉ ★ 10% zľava. Predám celé série ☉ zn. Slovenského

štátu - zľava 10%. Róbert KYTKA, Nová ul. 95, 908 74 Malé Leváre Z 073

■ **PREDÁM pošt. známky Vatikánu, Rakúska a Rumunska.** Vojtech ŠARFI, 936 01 Šahy, ☎ 036 741 2425 po 19 hod. Z 074

■ **HLADÁM SPOLOČNIKA S AUTOM** na návštevy zberateľských búrz v Rakúsku, Nemecku, Česku a Slovensku. Oblasť telefonné karty, pohľadnice, filmové a hudobné materiály. Jaroslav MÜLLER, p.p. 83, 920 01 Hlohovec. Z 075

■ **KÚPIM CELINY, CELISTVOSTI SÚBEŽNÉHO OBDOBIA SR** a iné VCH. Attila LOVÁSZ, Stavbárska 1044/1, 924 01 Galanta, e-mail: timbrox@zmail.sk Z 076

■ **PREDÁM 12-listový zachovalý album** v bielom prevedení za 200 Sk + poštovné. Predám kolký ČSR I a ČSR II, cena dohodou. Róbert KYTKA, Nová ul. 95, 908 74 Malé Leváre Z 077

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 6 / 2004

V júnovom čísle môžeme nájsť druhé pokračovania seriálov P. Santangela: Vládne vojsko v Taliansku v rokoch 1944-1945, Moskovské vydanie 1945/46 z pera dvojice F. Graman - Z. Koupal, námetový článok S. Kamenického: História ME vo futbale vo filatelii a podporný článok k prebiehajúcej výstave v Poštovom múzeu Pošta a historické vozidlá od J. Horáka. Treťou časťou pokračuje rozprávanie F. Beneša staršieho o Zastaveniach na ceste filatelie a poštovej správy. Dva články F. Beneša mladšieho približujú ďalšie falzifikáty z oblasti čs. poštovej známky a poštovej histórie. Vladimír Feldman v článku Österreich - Austria - Autriche približuje premeny nápisov na rakúskych známkach. Prílohu tvorí tretia časť pojednania o Košickom hárčeku 1945 z pera známeho špecialistu Jaroslava Čtvrtečka. Tradičný priestor zaplňajú novinky Českej pošty a informácie o nových známkach. V rubrike odborná literatúra recenziu katalógu Michel Nemeckého špeciál 2004 predkladá F. Črha. V Zprávach SČF je uverejnené uznesenie z 8. schôdze predsedníctva SČF, ktoré reagovalo na medializovaný prípad výskytu falšných celistvostí □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 6 / 2004

Úvodník júnového čísla časopisu maďarských filatelistov sa zamyšľa nad relatívne malou účasťou na práci v odborných pracovných skupinách Zväzu, ktorý končí konštatovaním: Zdá sa, že prevažná väčšina maďarských filatelistov filatelia nebaví. Časopis prináša 2. časť článku Z. Farkasa o kolkoch z rokov 1957-1959 z pohľadu ich zúbkovania a dátumov vydania doložených na dokumentoch. Tému na jednorázový exponát o sochárovi Zs. Strobloví rozvíja L. Molnár. Primeraná pozornosť je venovaná aj Dňu poštovej známky vrátane vyhodnoteniu ankety o najkrajšiu maďarskú emisiu, ktorou sa stal s veľkou prevahou hlasov hárček so známymi porcelánovými výrobkami Herend (hárček bol uverejnený v Zberateľovi 4/2003, s. 5, pozn. red.). Časopis prináša I. časť príspevku D. Soókyho o preťaháciach na maďarských známkach a celinách na území Slovenska v roku 1919. Filokartistom L. Úrmös približuje pohľadnicu, na ktorej je zachytená rozlúčka s K. Pybertom pri ukončení jeho riadenia tabakovej továrne v St. Gottharde v roku 1908. V seriáli o

analogických pohľadniciach sa v júnovom čísle S. Szeke-res venuje CM s námetom hudobných skladateľov. D. Soóky čitateľom približuje dva články uverejnené v našom časopise. Je to článok A. Fialu „Dunajská paropla-vebná spoločnosť v Bratislave vo svetle prepravných ko-vových známk“ (Zberateľ 2/2004, s. 17) a článok D. Evi-nica: „Marec 1939 na východe Slovenska“ (Zberateľ 3/2004, s. 19-20). Článok T. Somogyiho „Variácie na jednu tému - o známkach s portrétom kráľovnej Viktórie“ pokračuje jeho druhou časťou □ vkn

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

rovnako ako v predchádzajúcich číslach, aj dnes zač-neme najprv vyhodnotením súťažných otázok (5.kola) a potom novými súťažnými otázkami (7.kola).

■ Vyhodnotenie 5. súťažného kola:

1. otázka - súťažiacim nerobila problém a všetkých 57 účastníkov správne odpovedalo, že ide o fragment zo známky č. 198 „Deň poštovej známky“ ktorá v roku 1999 bola venovaná tvorbe Albína Brunovského.

2. otázka - na počesť akej udalosti sa vydávajú sloven-ské poštové známky v emisnom rade Deň poštovej znám-ky a v ktorých rokoch boli doteraz vydané, väčšina súťa-žiach zodpovedala správne: Na počesť vydania prvej čes-koslovenskej známky 18.12.1918 a na Slovensku boli vy-da-né v rokoch 1996 až 2000 a 2002-2003. Štyria súťažiaci odpovedali neúplne alebo nepresne.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v májovom čísle Zbe-ra-tela najviac páčil) hlasy súťažiacich stanovili toto poradie: 1. miesto opäť získal Š. J. Piško: Malá škola filatelie (5) - Čo treba vedieť o pošte (29 hlasov), 2. miesto - článok v Zberateľských státiach J. Pišu: Moje Hradčá-ny (21), 3. miesto - P. Malík: Ocenenia najkrajších známk Československej známkovéj grafiky (18), 4.-5. miesto - M. Pekárová: Kúpele Brusno na historic-kých pohľadniciach a M. Gerec: Špecializácia slo-venských výplatných známk (5) - Trenčín 8 Sk (po 13 hlasov), 6. miesto - E. Minarovičová: Dejiny muž-ských účesov v zrkadle antických mincí (11), 7. miesto - V. Kučera: Desiatročná púť s časopisom Zbe-rateľ (10), 8. miesto - V. Priputen: List z Tiraspolu (9), 9. miesto - S. Zrubec: Zo známkových noviniek Kanady (5) a 10. miesto - Z. Jindra: Obživne znovu zájem o šírení ČSR II? (4). Dobovali ešte ďalšie tri príspevky so ziskom 1-2 bodov.

4. mimoriadna otázka - (od ktorých autorov a na akú tému by ste si radi prečítali príspevok v našom časopi-se) sme dostali rad veľmi zaujímavých a podnetných od-povedí. Odpovediam na túto otázku sa venujeme v samostatnom príspevku Sonda do vašich želaní.

Z účastníkov 5. kola súťaže o Kvet Zberateľa sa šťastie usmialo na Dušana Leláka z Michaloviec a Emíliu Špankovú z Liptovského Mikuláša (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a Elenu

Ballovou z Nitry a Jozefa Šebesta z Popradu (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový).

Výhercom srdečne blahozeláme!

■ 7.- JÚLOVÉ KOLO SÚŤAŽE

Do siedmeho kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej emisie slovenských známok je fragment, ktorý je vyobrazený na druhej strane obálky?

2. otázka znie: V ktorom roku bola na území Slovenska daná do prevádzky prvá železnica ťahaná konským záprahom, odkiaľ kam viedla a ktorá slovenská poštová známka túto udalosť pripomenula?

3. otázka znie: Napíšte názvy troch článkov a ich autorov, ktoré sa vám v júlovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 5. augusta 2004**. Tešíme sa na vaše odpovede, za ktoré už vopred ďakujeme! Redakcia

Sonda do vašich želaní

Poznať čitateľské ohlasy na uverejnené príspevky v časopise je dobrá vec. Sú ako teplomer v okne pomocou ktorého vieme aká je vonku teplota - nenahradí nám to síce predpoveď počasia z meteorologickej stanice, ale pomôže sa orientovať. V jubilejnom ročníku, ale nielen preto, sme naše poznávanie chceli ešte viac rozšíriť. „Vypustili“ sme sondy v podobe otázky, od ktorého autora a na akú tému by ste si radi prečítali článok v našom časopise. Takže náš úvod ukončíme a prikrôčime k vyhodnoteniu.

Do popredia záujmu sa dostali témy zaoberajúce sa otázkami **známkovej tvorby**. Nie je to prekvapujúce, veď zmena v koncepcii vydávania slovenských poštových známok sa stala stredobodom záujmu mnohých filatelistov, o čom svedčia aj príspevky, ktoré dostávajú do redakcie. Záujem je o články predstavujúce tvorcov známok, ich prijaté i neprijaté návrhy (Š. Burčo), záujem o názory D. Kállaya na súčasnú známkovú tvorbu (J. Šelest), o rytecké práce M. Činovského a F. Horniaka (M. Tetula), ale aj o tlač známok a ich nominálnych hodnotách (R. Pleva) a azda najzaujímavejšie želanie vyslovil I. Krútel - aby sme uverejnili rozhovor pani M. Kaducovej s M. Činovským (pochopteľne, najprv by sa musel uskutočniť).

Širokú plejadu želaní tvoria články od renomovaných autorov z oblasti špecializovaného zbierania **československých a slovenských známok**. Najviac sa objavujú mená S. Piška, M. Gereca, P. Malíka, J. Tekela, J. Pišu ale i ďalších (P. Španko, J. Sedlák, B. Hotový). Napríklad J. Kostúr by bol rád, keby S. Piško svoju „Školu...“ písal ešte podrobnejšie. A. Hackenberg by si rád prečítal od S. Šabláturu o známkach Čechy a Morava a od J. Karáska o zúbkovaní čs. známok. O osobnostiach na známkach Londýnskeho vydania rád by sa viac dozvedel M. Andrejco. V súvislosti s významnými zberateľmi je záujem nielen o ich odborné práce, ale aj spomienky, zážitky, skúsenosti, ako sa k zberateľstvu dostali (D. Čizmár, S. Adamov). Alebo želanie znelo aj takto (o čom píšate): „Z histórie známok a ich vydania. Na autorovi nezáleží, máte veľmi dobrý výber a vkus“ - napísal J. Solava. Silne sú zastúpené aj hlasy volajúce po článkoch z oblasti

numizmatiky, minciach i bankovkách platných na našom území od najstarších čias až po dnes (V. Haviar, A. Pašteka), o histórii peňažníctva a bankovníctva z pera pani Minarovičovej by si rád prečítal J. Turček.

Pravdaže, je tu rad želaní článkov aj z iných oblastí - teritoriálnej filatelie (M. Kováč), známkovej tvorby Južnej Ameriky (E. Španková), aerofilatelie, leteckých celín a leteckej pošty (V. Roth), pamätných tlačí z ankety Mladej fronty (L. Kráľovský), ocenenia tematických exponátov s námetom húb (J. Pivarník), R-nálepky (D. Lellák), o významných zahraničných vydavateľoch poštovních v Európe a USA (A. Puvák), ale aj o tvorbe exponátov a grafickej úprave zbierok (J. Kordiák).

Niektoré listy sa zaoberajú špecifickými otázkami. K nim sa vrátíme osobitne v niektorých ďalších číslach časopisu. Na záver príspevku odcitujeme niekoľko viet, ktoré nám čitatelia napísali popri súťažných otázkach:

■ **Moje želanie:** Aby zberateľ zostal takým, akým je, super časopisom do pohody i nepohody s tými krásnymi článkami o pohľadniciach, známkach, minciach, TK atď. Ďakujem za seba a želim vám ešte viac čitateľov, ktorým bude robiť takú radosť, akú robí mne, hlavne na služobkách v zahraničí. Milan Uhrčík.

■ Nemám zvláštne pranie okrem toho, aby ste ďalej úspešne vydávali tento časopis, ktorý je jediný svetlý májok v súčasnom slovenskom filatelistickom dianí. František Barčák

■ Ja som začala zbierať známky v roku 1993 po vzniku druhej Slovenskej republiky. Ale že Zberateľ vznikol až v roku 1995, to ma veľmi, veľmi prekvapilo. Taký pekný, zaujímavý časopis a má len 10 rokov? Keď sa prehupne mesiac na druhú polovicu, to už netrežlivo čakám „môj“ časopis a mám čo študovať ďalších 30 dní. Dovoľte, aby som vám popriala veľa tvorivých rokov v časopise Zberateľ a poďakovala za všetky tie úvodníky, zaujímavé, priam cestovateľské a historické články, poznávanie fauny, flóry, umenia atď. Mária Ondrišáková.

■ Cením si článok od každého autora, s obsahom časopisu som veľmi spokojný. Anton Liška

■ Ťažko možno zodpovedať na 4. otázku, veď niet ľudského snaženia (nielen zberateľského), ktorej by ste sa nevenovali. Osobne mám v obľube články, v ktorých sa prostredníctvom filatelistických materiálov dokumentuje, prípadne vysvetľuje tá-ktorá oblasť ľudskej histórie či poznania. Úvital by som články typu Cez Atlantik nielen na vode, pokračovanie v Malej škole filatelie i v Zberateľských sťahoch. Podobné články ma utvrdzujú v tom, že filatelia nie je len mechanické zhromažďovanie cien, ale aj studnicou poznania vo všetkých oblastiach života. Zásobník so známkami sa tak stáva unikátnou, bohato ilustrovanou encyklopédiou všetkého. Martin Hornáček

Za všetky odpovede a slová uznania úprimne ďakujeme! Slúbiť splnenie všetkých vašich želaní nemôžeme, to nie je v našich silách. Najmä ne hneď, zaraz a sami. Preto aj o vašich želeniach píšeme - možno, že nimi inšpirujeme niekoho, kto k niektorej téme má blízko, pozná ju a je ochotný o svojich poznatkoch sa podeliť aj s inými. Lebo darovať je najväčším darom. Vaša redakcia

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ho možno objednať písomne, e-mailom alebo telefonicky (→ podrobnejšie informácie sú uverejnené na 2. strane)

Špeciálna ponuka ★★ ČESKOSLOVENSKO s jubilejnou zľavou!

V jubilejnom 10. ročníku časopisu Zberateľ firma ZBERATEĽ pripravila špeciálnu ponuku ★★ známok Československa 1945-1992 v zostavách po jednotlivých ročníkoch. Špecifickosť ponuky spočíva v tom, že ceny kompletných ročníkov sú o 10% nižšie ako aktuálne ceny firmy ZBERATEĽ, pričom abonentom časopisu bude poskytnutá ešte aj jubilejná zľava - ďalších 10%!

Ponuka je rozdelená na 4 časti (v číslach časopisu 5 až 8), a to 1945-1960, 1961-1973, 1974-1985 a 1986-1992), pričom jednotlivé ročníky obsahujú základnú sadu známok bez PL. Niektoré ročníky, vzhľadom na dostupnosť materiálu, sú ponúkané variantne. Za každú objednávku všetkých ročníkov jednej časti (s jedným variantom ročníka) firma Zberateľ poskytne k jubilejnej zľave aj prémii. Uvedená ponuka platí v celom rozsahu v období jej uverejnenia, teda od čísla 5 do čísla 8 časopisu Zberateľ a do vyčerpania zásob.

1974a	2061-2119, vrátane 2066a, K2066a,	160,-
1974b	2061-2119, vrátane 2066a, K2066a,	
	K2091-92, Mx2066a, Mx2091-92	290,-
1975a	2120-2181, č.2175 ako H2175	230,-
1975b	2120-2181, č.2175 ako H2175,	
	vrátane H2175B	540,-
1976	2182-2231, č.2205 ako H2205,	
	č.2210 ako H2210	130,-
1977	2232-2291, č.2273-75 ako H2273-75	140,-
1978	2292-2355, č.2294B ako H2294, č.2327	
	ako H2327, č.2334-35 ako H2334-35	290,-

1979a	2356-2412, č.2364 ako H2364	140,-
1979b	2356-2412, č.2364 ako H2364,	
	vrátane H2364B	240,-
1980a	2413-2466, č.2434 ako H2434, č.2460	
	ako H2460, č.2442 ako H2442	240,-
1980b	2413-2466, č.2434 ako H, č.2460	
	ako H2460, č.2442 ako H2442,	
	vrátane H2434B	350,-
1981	2467-2518, č.2482 ako H2482,	
	č.2496 ako H2496	270,-
1982	2519-2573, č.2538 ako H2538, č.2541	
	ako H2541, č.2542 ako H2542,	
	č.2544 ako H2544	310,-
1983	2574-2626, č.2586 ako H2586	360,-
1984	2627-2679, č.2652 ako H2652	450,-
1985	2680-2729, č.2688 ako H2688,	
	č.2689 ako H2689, č.2692 ako H2692,	
	vrátane 2693a, 2704 ako H2704	360,-

RÔZNE NÁMETY ★★

Bahamas 1964, Obr. séria z r.1954 s pretlačou „New Constitution 1964“, 190-205, 100 MiM 1200,-

Cook Isl.	1987, 40. výročie kráľovskej svadby,	
	1247-48, 14 Mi €	250,-
Cuba	1965, Tropické motýle, 1058-72, 3 kusy	
	5-známkových zvislých súťaž, 35 €	235,-
Cuba	2000, Motýle / výstava Hongkong (5)	65,-

Cuba 2001, Vtáky / výstava Hongkong (5+H)	98,-
Cuba 2001, Domáce zvieratá/pes a mačka (5)	65,-
Cuba 2001, Japonské vlakové súpravy (5+H)	98,-
Cuba 2001, Historické lokomotívy (5)	75,-
Cuba 2001, Holuby (5)	95,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	
- olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne	
- olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Guinea Ešpaňola 1957, Papagáje (Psittacus	
erithacus-psittacidae), 330-32	20,-
Guinea Ešpaňola 1958, Motýle (Danaus chrysippus),	
353-55	30,-
Guinea Ešpaňola 1959, Kvety (Digitalis purpurea,	
Ricinus communis), 356-59	20,-
Guinea Ešpaňola 1959, Cyklistika, 360-62	20,-
Ifni 1959, Šport - futbal, hod oštepom, 185-87	20,-
Ifni 1959, Domáce zvieratá (ovca, osol, koza), 181-84	30,-
Ifni 1961, Šport - skok do výšky, futbal, 205-07	20,-
Ifni 1963, Motýle (Anthocharis cardaminus,	
Lysandra phoebe), 224-26	60,-
Ifni 1964, Šport - Cyklistika, Motocyklistika, 235-37	20,-
Ifni 1967, Flóra (Cocos nucifera, Opuntia sp.), 254-57	20,-

Ifni 1967, Ryby (Scomberomox saurus, Zeus faber,	
Trigla hirundo), 259-61	45,-
Malaysia 1967, 100.výr. prvej známky MALAYA-	
SRAITS SETTLEMENTS, 47-49, 8 Mi €	144,-
New Hebrides 1967, 25 rokov od skončenia vojny	
v južnom Pacifiku, 254-57, 5 Mi €	90,-
Pitcairn Isl. 1961, Prví vystaňovalci z Norfolk Isl.,	
32-34, 6,50 Mi €	120,-
Rio Muni 1965, Hmyz (Goliathus goliathus,	
Acridoxena hewianiana), 63-65	20,-
Sahara Ešpaňol 1955, Antilopy (Oryx algazel), 154-56	56,-
Sahara Ešpaňol 1958, Vtáky (Alaemon alaudipes,	
Ramphocorys clotbey), 184-86	60,-
Samoa, Sisifo 1970, Objaviteľ a bádateľ Pacifiku	
J.Cook, 222-25, 8,80 Mi €	158,-
St. Helena 1968, 30.výr. nezávislosti TRISTAN DA	
CUNHA od St. Heleny, 188-91, 1,10 Mi €	25,-
Tristan da Cunha 1971, Shackletonova expedícia,	
153-56, 9,50 Mi €	170,-
Tristan da Cunha 1968, 30.výr. nezávislosti od	
St. HELENY, 120-23, 1,20 Mi €	25,-
Ukrajina 2004, 100 r. FIFA, 4 zn.v 4-bloku (sútláč)	80,-
Ukrajina 2004, 50 r. UEFA, 1 známka	55,-
Ukrajina 2004, Motýle (Apatura ilia Den. & Schiff.,	
Smerinthus ocellatus (L.), Papilio machaon (L.),	
Endromis versicolora (L.) a Catocala fraxini (L.), BI (5)	99,-

Ukrajina 2004, Motýle (detto), Cartes maxima (5)	195,-
Virgin Isl. 1966, dodatok k sérii z r.1964 so zmenou	
hodnoty, 169-71, 30 MiM	360,-

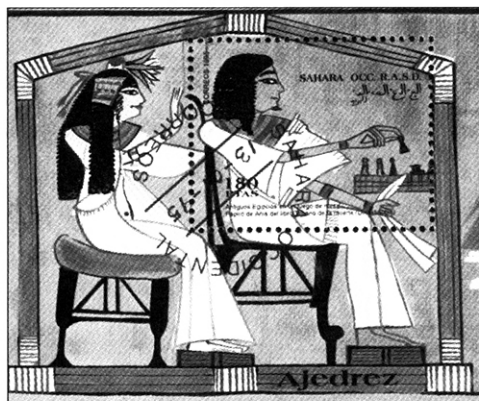
RÔZNE NÁMETY ©

Afganistan 1996, Motýle a ich húsenice (6 + H)	33,-
Afganistan 1998, Ryby (6 + H)	30,-
Afganistan 1999, Slimáky - ulitníky (6 + H)	30,-
Afganistan 2001, Motýle PL (9) + 3H	55,-
Ajman 1968, Výskum vesmíru (10)	55,-
Angola 2000, Vtáky, BI (9)	25,-
Angola 2000, Motýle I., BI (9)	25,-
Angola 2000, Motýle II., BI (9)	25,-
Angola 2000, Operení predátory, BI (9)	25,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Belarus 2002, Svet vtákov (hárček: 3 zn.+ kupón)	22,-
Belarus 2003, Had + korytnačka (sútláč 2 zn.)	19,-
Benin 1998, Historické lokomotívy (6 + H)	30,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky (BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Letectvo 1903-2003 BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Centr. Africa 1976, Spol.let Sojus-Apollo (5+H)	27,-
Congo 2002, Letectvo a vesmír II. PL(9) + 3H	55,-
Congo 2002, Pravek BI I.	12,-
Congo 2002, Pravek BI II.	12,-
Congo 2002, Pravek BI III.	12,-
Congo 2002, Pravek BI IV.	12,-
Congo 2002, Pravek BI V.	12,-
Congo 2002, Pravek BI VI.	12,-
Congo 2002, Pravek BI VII.	12,-
Congo 2002, Pravek BI VIII.	12,-
Congo 2002, Pravek BI IX.	12,-
Congo 2002, Pravek BI X.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XI.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XII.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XIII.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XIV.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XV.	12,-
Congo 2002, Pravek BI XVI.	12,-

Congo 2003, Papagáj BI (6) + H	38,-
Cuba 2002, Huby (5)	12,-
Cuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-

Cuba 2002, Historické lokomotívy (5)	12,-
Cuba 2002, Podmorský svet (H)	18,-
Cuba 2002, Ohrozená fauna, (6 + H)	33,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea Bissau 1988, Psy (7+H)	33,-
Guinea Bissau 2001, Akváriové rybičky BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Dravé vtáky BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Mačky BI (6)	29,-
Guinea 1995, Spevavce (5+H)	25,-
Guyana 1990, Huby (4 + 5H)	62,-
Guyana 1993, Huby (5 + 5H)	65,-
Korea 1991, Panda (6+H)	30,-
Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1995, Pravek (5)	18,-
Madagaskar 1994, Pravek (7+H)	33,-
Malagasy 1968, Výskum vesmíru (10)	45,-
Malagasy 1989, Výskum vesmíru (5+H)	27,-
Mauretánia 2002, Vodné vtáky III, BI (6)	29,-
Mauretánia 2002, Dravé vtáky II.	29,-
Mauretánia 2002, Dravé vtáky III.	29,-
Mauretánia 2002, Dravé vtáky IV.	29,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Polsko 1963, Výskum vesmíru (10)	33,-
Polsko 1965, Výskum slnka (6)	20,-
Rumunsko 1965, Výskum vesmíru (3)	10,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-

R.de Côte Divoire 2003, Mačkovité dravce PL (8)	35,-
R.de Côte Divoire 2003, Pravek PL (3)	25,-

R.de Côte Divoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte Divoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
Sahara Occ 1995, História šachu (4 + H)	25,-
Saharai 1997, Kone (6 + H)	30,-
Saharai 1997, Morské ryby (5 + H)	27,-
Saharai 1999, Historické lokomotívy (6 + H)	30,-
Sharjah 1972, Mačiatka (6, strihané)	35,-
Somali Rep. 1997, Pravek (6 + H)	30,-
Somali Rep. 1999, Pravek (6 + H)	30,-
Somali Rep. 2002, Fauna, BI (9) + H	35,-
Somalia 2002, Mačkovité dravce PL(9) + 2H	45,-
S.Tomé e Principe 1992, Motýle (4 + 2H)	37,-
S.Tomé e Principe 1995, Mačky (8 + 2H)	44,-
S.Tomé e Principe 1995, Psy BI (9) + 4H	65,-
Tadžikistan 1993, Fauna (4)	15,-
Tadžikistan 1994, Jaštery a jašterice (6 + H)	30,-
Tanzánia 1992, Vtáky (7 + H)	35,-
Tanzánia 1994, Praveká fauna (7 + H)	35,-
Togo 1999, Mačky (6 + H)	30,-
Togo 1999, Historické automobily (6 + H)	30,-

Um al Quiwain, Projekt Apollo BI (8)	35,-
Uzbekistan 1995, Lietadlá (7 + H)	33,-
Vietnam 1989, Psy (6)	18,-
ZSSR 1964, Voschod (5)	28,-
ZSSR 1967, Deň kozmonautiky (3)	19,-
Súbor hárčiekov s rôznym námetom (9 ks)	60,-

Zásobníky na známky, hawidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- " - 30-listový	870,-
Zásobník s logom Slovenskej pošty,	
formát A 4, biele listy, 8-listový	190,-
Hawidky čierne, šírka 28, 31, 35, 39,	
43, 48, 59, 60, 70 a 90 mm	- balíček 60,-
Hawidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 115x175mm	- ks 15,-
Hawidky biele, šírka 32, 38, 50, 60 mm	- balíček 60,-
Hawidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175mm	- ks 15,-

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO				
	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:

I.časť - základné známky a hárčeky,

II.časť - PL, varianty kupónov a známky z hárčkov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť

požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)!

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje!

Listy ponúkame vo vyhotovení

bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4.

Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA		
	BZ	Z
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-

Formáty albumových listov ČR:

Ročník 1999 len formát Pofis,

ročníky 2000 - 2002 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO				
	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1991	24,-	85,-	68,-	265,-
Ročník 1992	24,-	85,-	52,-	210,-

Formát album. listov ČR: Pofis aj A 4 (cena rovnaká)

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu (len Pofis) á 4,-
- so štvorčekovou podtláčou (len formát Pofis) á 4,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks

15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia

listov (3 alebo 4 otvory)

365,-

Náhradné listy 12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-

20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-

30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Pinzety, lupy a skart

Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá,

lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-

Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá,

ale dlhá 150 mm 260,-

Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x + šošovka 5x 95,-

Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre,

zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy firmy ZBERATEL - SLOVENSKO (známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, PaL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994 58,-

Roky 1997-1998 58,-

Rok 1999 29,-

Roky 2000-2001 58,-

Rok 2002 44,-

Rok 2003 58,-

Monografie čs. známok, 3. diel: Výplatné známky

1923-1929, celiny 350,-

SCF: Ocelotlač z plochých dosiek, známky a H,

1945-1953, príloha PT zn. L 36, hnedá, číslovaná 655,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-

Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I. vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780

(II. doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),

(1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a

Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily

Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I. (1848-1916) 235,-

Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČR,

ČR a SR 1918-1998, farebný 297,-

Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČR, ČR

a SR 1918-1998, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Mince ČR 1918-1992, ČR a SR

1993-2004 295,-

Katalógy použité

Katalógy MICHEL: Nemecko-Special 1994 350,-

Nemecko 1985 Celiny 350,-

Nemecko 1987 Súkromné celiny 300,-

Nemecko 1991/ 92 Telefonné karty 260,-

Michel č. 1 - Severná a stredná Amerika 2000 1100,-

Michel č. 10 - Blízky východ 1999 950,-

Katalóg Zumstein Europa 1978 West + Ost 120,-

Ukážky z dnešnej ponuky ★★ námetových emisií a CM fitmy ZBERATEL (str. 41 – 42)

